

Decembra referendumi o dopolnitvah za boljše delovanje sozda

Konec decembra bodo delavci naših tozdv na referendumih odločali o spremembah štirih temeljnih samoupravnih aktov, ki določajo organiziranost in delovanje našega sozda. To bo vsekakor izredno pomembna odločitev.

Glasovali bomo o spremembah in dopolnitvah Samoupravnega sporazuma v sozd IMP, Statuta sozda IMP, Samoupravnega sporazuma o združitvi v Interno banko IMP in Samoupravnega sporazuma o združevanju sredstev.

Predloga sprememb in dopolnitev prvih dveh aktov je določil delavski svet na seji 5. decembra ter razpisal referendum za čas med 20. in 29. decembrom. Predloga sprememb in dopolnitev drugih dveh aktov pa je določil zbor Interne banke 24. novembra. Vsi štirje akti so bili objavljeni v posebni številki Glasnika, ki je izšla 7. decembra. Glavne novosti v naštetih samoupravnih aktih so:

Samoupravni sporazum o združitvi v sozd IMP

1.) Opredeljen je novi tozd skupnega pomena — Marketing. Ustanovitev tega tozda pomeni uresničitev usmeritve, da se moramo v sozdu boljše organizirati za nastop na tržišču.

2.) V delovni supnosti sozda se ustanavlja služba za usmerjalni razvoj. Tudi to je bilo že pred časom opredeljeno kot nujna naloga.

3.) Nosilec zunanjetrgovinske dejavnosti je sestavljena organizacija. V sedaj veljavnih samoupravnih aktih piše, da sta nosilca te dejavnosti tozda Inženiring in Marketing. Zdaj je zunanjetrgo-

vinska dejavnost opredeljena kot dejavnost sestavljene organizacije, ki jo opravlja tozda Inženiring (investicijska dela) in Marketing (izvoz, uvoz, zastopanje in vse druge oblike).

4.) V Sporazumu je še vrsta drugih sprememb, ki pa niso tako pomembne. Narekovale so jih namreč spremembe zakonov, ali pa gre za izboljšave in dopolnitve določb Sporazuma, s katerimi bodo opravljene razne pomanjkljivosti, ki jih je pokazala dosedanja praksa.

Statut sozda IMP

Ta samoupravni akt je konkretizacija Samoupravnega sporazuma o združevanju v sozd, zato vsebuje iste temeljne spremembe kot smo jih že navedli.

Samoupravni sporazum o združitvi v Interno banko IMP

Tu je predlagano razmeroma malo sprememb, katerih cilj je zagotoviti bolj operativno delovanje Interne banke na osnovi izkušenj dosedanje prakse.

Temeljni samoupravni sporazum o združevanju sredstev

Tu je predlaganih nekaj pomembnih novosti:

1.) Drugače so opredeljene investicije skupnega pomena. Doslej smo imeli merila, katere investicije so skupnega pomena za sozd IMP. Toda v današnjih razmerah ta merila niso več ustrezna. Zato je predlagano, da bo delavski svet sozda imenoval multidisciplinarno komisijo, ki bo ocenjevala vsak investicijski načrt.

2.) Določen je mehanizem združevanja sredstev za investicije skupnega pomena v sozdu: Vsak tozd bo po zaključnem računu združil v Interni banki 20 odstotkov amortizacije (minimalne in pospešene) in 20 odstotkov neto poslovnega sklada.

3.) Združevanje sredstev rezervnega sklada za sanacijo tozdov, ki so v izgubi: Eno tretjino sredstev se združi iz rezerv v sozdu, dve tretjini pa v okviru matične delovne organizacije, vključno z rezervnim skladom občine, kjer ima tozd sedež.

4.) Določeno je tudi, da se tozdu, ki ima izgubo, v okviru sozda solidarno združi sredstva za sklad skupne porabe.

Referendumi o teh samoupravnih aktih bodo v vseh IMP-jevih tozdi. Glasovali bodo tudi naši delavci v Iraku in Alžiriji. Delavci delovnih skupnosti pa o navedenih samoupravnih aktih ne glasujejo.

V mnogih tozdi bodo imeli na referendumih poleg sprememb teh samoupravnih aktov, ki urejajo odnose v sestavljeni organizaciji, tudi nekatere svoje samoupravne akte.

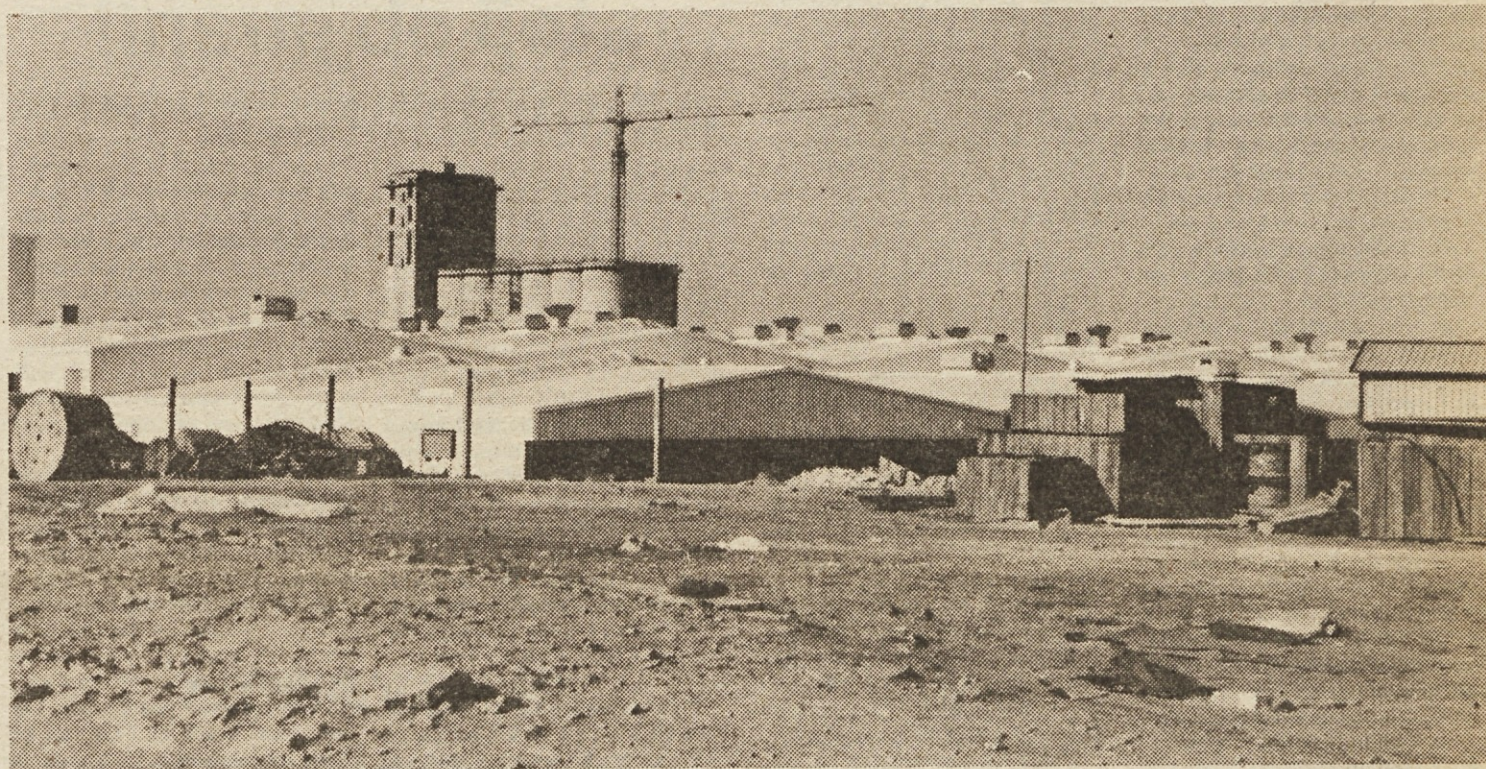
O pripravah na referendum je razpravljala tudi koordinacijski odbor sindikata v sozdu IMP. Pomočnik generalnega direktorja sozda Aleš Čerin je članom koordinacije orisal pomen sprememb in jim poročal, kako je potekala priprava teh predlogov in usklajevanje pripomb. Posebej je poudaril, da so vsa stališča o vseh predlaganih spremembah skrbno uskladjali z vsemi tozdi. Tako je moral delavski svet sozda o prvih dveh aktih dvakrat razpravljati, ker jih na seji 24. novembra ni mogel sprejeti. Po

dodatnem usklajevanju s predstavniki delovne organizacije Livar, je delavski svet sozda določil oba predloga soglasno.

Skratka, po decembru 1979 v IMP-ju zdaj prvič spet spreminjamo sozdove samoupravne akte, da bi uveljavili pogoje za tradnejšo povezanost in učinkovitejše delovanje naše sestavljene organizacije. Koordinacijski odbor sindikata je sprejel stališče, da morajo priprave na referendume seznaniti vse člane kolektiva z vsebino sprememb. Vsak mora vedeti, kaj se predlaga in kako pomembno je to za našo prihodnost.

Kot že rečeno, predlog sprememb vseh štirih samoupravnih aktov je bil objavljen v posebni številki IMP-Glasnika. Poleg besedil spremenjenih in novih členov so objavljene tudi obširnejša pojasnila sprememb.

LOJZE JAVORNIK

Dela v Alžiriji uspešno napredujejo

IMP izvaja dela v Alžiriji v 2 tovarnah obutve v Frendi in El Bayadhu, kjer vgrajujeta inštalacije koprski tozd Montaža in ljubljanska Elektromontaža. Nosilec poslov pri gradnji teh objektov je Rudis Trbovlje, gradbeni izvajalec pa je Gradis. Dela v Frendi so v zaključni fazi, medtem ko so dela na gradbišču v El Bayadhu rokavno zamaknjena za štiri mesece. Največji problem pri delu v Alžiru je dostava materiala iz Jugoslavije. Življenjski pogoji dela na gradbiščih v Alžiru so podobni kot v Iraku in so na obeh gradbiščih zadovoljni. Delavci se hranijo v menzah na gradbiščih, za katere skrbi Gradis. Delavci, ki delajo na teh gradbiščih, stanujejo v zasebnih hišah. — Na sliki je gradbišče v Frendi.

IZ VSEBINE

- Kaj je z akcijsko povezanostjo osnovnih organizacij ZK v našem sozdu? V delovnih organizacijah (pa ne vseh!) se osnovne organizacije posameznih tozdv še povezujejo, na ravni sozda pa teh povezav ni. str. 3

- V Glasniku bomo v tej in naslednjih številkah predstavili, kako imajo v posameznih tozdi in delovnih organizacijah organizirano razvojno dejavnost. Za začetek predstavljamo razvojno dejavnost v delovni organizaciji Iko. str. 4

- Naši montažni tozdi vse težje pridobivajo delo. Kaj pravijo v Elektromontaži in Montaži Maribor. str. 5

- Predstavljamo vam tozd skupnega pomena Marketing. Kako je organiziran za opravljanje svoje pomembne funkcije, kako deluje, kaj načrtuje in s kakšnimi problemi se spopada. str. 6 in 7

- Počitniška skupnost je dobro poslovala kljub vsem podražitvam, ki smo jih letos doživljali. Toda naši domovi in najete postelje so bile to leto dobro zasedene, tako je bilo tudi poslovanje ugodnejše. Predstavljamo tudi dom na Vojskem, ki ga obnavljajo in bo kmalu povečan odprl vrata novim gostom. Pišemo pa tudi o tem, kako organizirajo letovanje v Livarju in mariborski Montaži. str. 12

IMP Glasnik izdaja delavski svet IMP — Industrijska montažna podjetja Ljubljana. Izhaja v 7.685 izvodih.

Uredništvo: Ljubljana, Titova 37

Ureja uredniški odbor: Iztok Munih (predsednik), Miro Dražumerič (namestnik predsednika), Drago Goli, Ciril Hladnik, Lojze Javornik (odgovorni urednik), Aleksandra Kostanjevec, Janez Kržmanc, Ela Mulej, Janez Rojic, Dragica Rudolf, Katarina Sever in Majda Slapar.

Tiska Ljudska pravica v Ljubljani. Nenaročenih rokopisov in fotografij ne vračamo.

Po mnenju sekretariata za informacije IS SRS št. 421-1-72 z dne 26. 9. 1974 je IMP Glasnik oproščen plačila temeljnega davka od prometa proizvodov.

Srečno 1984!

Vsem bralkam in bralcem voščimo srečno, zdravo in uspešno leto 1984, posebej še vsem, ki ste v Glasniku sodelovali s svojimi prispevki ali pomagali z nasveti in dobronamernimi kritikami.

Občni zbori sindikata

Do 25. decembra bodo imele naše osnovne organizacije sindikata svoje občne zборе.

Koordinacijski odbor sindikata je določil, da naj bodo konstitivne seje sindikalnih konferenc v delovnih organizacijah do 15. januarja, da bi se lahko novi koordinacijski odbor sindikata na ravni sozda konstituiral do konca januarja.

Ob tem, ko so člani koordinacije določili roke občnih zborov in konstitutivnih sej, so spregovorili tudi o načinu svojega dela.

Morali bi izpostaviti enotnost med našo sindikalno akcijo in dejavnostjo poslovnih delavcev, je menil Tone Lah iz Enonda. Zdaj se nam dostikrat zgodi, da so informacije različne. V sindikatu nimamo svojega učinkovitega pretoka informacij, tako se odloča na podlagi informacij, ki jih dobijo. To pa so, kot ugotovljamo dostikrat tozdrovsko obravnavane.

Skratka, rečeno je bilo, da bi moral biti sindikat bolj povezan, pa tudi, da se sindikalne organizacije ne smejo omejitve le na dogajanje v svojem tozdu, pač pa spremljati tudi širše probleme in akcije.

L. J.

Sindikat o svojih nalogah

Koordinacijski odbor sindikata sozda IMP je na zadnji seji, 6. decembra obravnaval poročilo o devetmesečnih poslovnih rezultatih in ugotovil, da so sindikalne organizacije v tistih tozdi in delovnih organizacijah, ki imajo gospodarske težave, že sprejele ukrepe.

V razpravi o poslovnih rezultatih je delegat celjske Klime Stane Božič opozoril na dejstvo, da imamo precej delovnih organizacij, v katerih so tozdi z odličnimi poslovnimi rezultati, ob njih pa taki s hudimi težavami. Take razlike nastajajo, ker nimamo dohodkovnih povezav. Razen tega je menil, da bi morali v IMP narediti več za delitev in usklajevanje proizvodnih programov.

Pomočnik generalnega direktorja sozda Uroš Korže je ob tem navedel nekaj najpomembnejših nalog v prihodnjem letu, kjer bi moral delovati tudi sindikat.

Na prvem mestu je omenil, da moramo v letu 1984 razviti svoj dolgoročni stabilizacijski program. Uveljaviti je treba dohodkovno povezovanje, pa tudi proizvodno-tehnološko sodelovanje med tozdi, ki je osnova za dohodkovne vezi.

Denar moramo usmeriti v dolgoročne cilje. V montažnih tozdi mora prodrati zavest, da je

razvoj proizvodnje pogoj za razvoj montaže. Naložbena politika mora biti bolj premišljena, da nam bodo naše investicije dajale primeren dohodek in krepile reprodukcijsko povezanost sozda.

Nujna naloga je tudi izpolnitev sistema osebnih dohodkov, kjer je treba izdelati usklajen način vrednotenja minimalnega dela, doseči boljše nagajevanje proizvodnega dela in uveljaviti načelo da bodo višji osebni dohodki odraz boljših delovnih dosežkov. Če bo nek tozd povečal osebne dohodke, ne da bi povečal storilnost, moramo imeti tudi sankcije in sicer tako, da naj ta tudi več prispeva za skupne namene.

Pomembna naloga je tudi okrepiti razvojno dejavnost.

Člani koordinacije so se strinjali, da so to glavne teme, ki jim bo sindikat moral posvetiti pozornost.

Več o poslovanju v prvih devetih mesecih letos objavljamo na 2. strani.

Nekaj ugotovitev ob devetmesečnih rezultatih gospodarjenja

Denarja ne obračamo dovolj učinkovito

Devetmesečni obračun je pokazal, da sozd IMP kot celota letos posluje dobro, saj dosegamo planske cilje — v devetih mesecih je bilo doseženo 77 odstotkov letnega plana fakturirane realizacije. Še ugodnejša so delitvena razmerja, saj so porabljena sredstva naraščala počasneje od celotnega prihodka — in sicer za dobre tri indekse točke manj.

Dohodek sozda kot celote je bil v letošnjih devetih mesecih za 38,6 odstotka večji kot v istem obdobju lani — se pravi, da je šel vstrib z inflacijsko stopnjo v tem obdobju.

Lahko bi bil še večji, če ne bi imeli več kot milijardo dinarjev neplačane realizacije — to je še skoraj enkrat toliko kot lani v istem času. Visoka neplačana realizacija ima dva vzroka: zamude plačil iz Iraka in poslabšano finančno disciplino v Jugoslaviji, je povedal pomočnik generalnega direktorja Uroš Korže na seji sozdovega delavskega sveta 24. novembra 1983.

Opozorili so tudi, da se že kažejo določene težave. Če gledamo le rezultate tretjega trimesečja in jih primerjamo s prvima dvema, vidimo, da smo v tem obdobju dosegli manj celotnega prihodka, manj fakturirali in tudi dosegli manj dohodka kot v prejšnjem obdobju. Padec sicer ni zelo hud, vendar kaže določeno poslabšanje gospodarskih razmer.

Pregled razporejanja dohodka je pokazal:

● V devetih mesecih je dohodek dosegel že 82 odstotkov letnega plana.

● Obveznosti iz dohodka so dosegle 80 odstotkov letnega plana, povečale so se torej nekoliko manj kot dohodek, se pravi, da vendarle občutimo nekaj učinkov usmeritve, da je treba razbremeniti gospodarstvo.

● Zamisliti pa se velja nad dejstvom, da smo v devetih mesecih za pogodbeno obveznosti plačali že 5 odstotkov več, kot smo načrtovali za celo leto. V pogodbenih obveznostih so namreč obsteli za kredite — zunaj in preko Interne banke. Ker

se je obrestna mera letos močno povečala, so se povečale tudi pogodbeno obveznosti. Uroš Korže je menil, da nimajo prav tisti, ki vidijo rešitev predvsem v znižanju obrestnih mer, kajti tega ni mogoče doseči, pač pa je treba iskati rešitve v gospodarnem poslovanju.

● Pri sredstvih za osebne dohodke smo dosegli 76 odstotkov letnega plana, torej so tudi ti naraščali počasneje od dohodka. Še počasneje so naraščala sredstva za skupno porabo (dosegla so 70 odstotkov planiranih).

● Izredno razveseljivo je, da je bruto poslovni sklad dosegel 96 odstotkov celotnega plana. V planu je bil cilj, da bo delež poslovnega sklada v dohodku 15,5 odstotka, v resnici pa je precej več — 18,1 odstotka. To je vsekakor pomemben premik, je poudaril Uroš Korže, čeprav v plansko analitski službi ne verjamejo, da bomo dosegli tako ugoden rezultat tudi ob koncu leta — in sicer zaradi manjših konjunkturalnih, ker dosegamo vse slabše cene in ker je treba konec leta poravnati še razne obveznosti, kaj pa se tudi dodatno razdeli za osebne dohodke in to zmanjša akumulacijo.

Ob tem pa je Uroš Korže opozoril na hitro rast obratnih naložb, ki so za četrtino večje od načrtovanih. Zlasti zaskrbljujoča je rast vrednosti zaloga, ki so se povečale za 10 indeksnih točk več kot celotni prihodek. Najbolj so se povečale zaloge nedokončane proizvodnje (za 54 odstotkov) in repromateriala (za 45 odstotkov). Tako kopičenje zaloga ni smotno, tudi če upoštevamo težave pri oskrbi z repromaterialom. Tozdi bi morali preverjati, kaj se jim skriva med zalogami ter odprodajati nekurantno blago, je opozoril Uroš Korže.

Analiza ekonomičnosti namreč kaže, da denar, ki ga prislužimo, slabo obračamo. Načrtovali smo precej boljše ekonomičnost poslovanja.

Tudi na sestanku koordinacijskega odbora je Uroš Korže ob obravnavi devetmesečnih poslovnih rezultatov opozoril, da ne poslujemo dovolj učinkovito.

Neto naložbe v osnovna sredstva so se povečale le za 22 odstotkov, ob tem ko imajo tozdi že 60 odstotkov opreme odpisane in bi bilo torej potrebno več vlagati v razvoj. Na drugi strani pa so se obratne naložbe povečale za 36 odstotkov. V obratnih na-

Razmišljanje na koordinacijskem odboru sindikata

Dan IMP za letne športne igre?

Zakaj ne bi v bodoče organizirali Dneva IMP skupaj z letnimi športnimi igrami, je predlagal predsednik IMP-jevega sindikalnega koordinacijskega odbora Ivan Šuligoj. Koordinacijski odbor je sklenil, naj delavci v osnovnih sindikalnih organizacijah razpravljajo o tem predlogu in povedo svoje mnenje.

Tako bi končno našli enotno izhodišče za organiziranje Dneva IMP, po drugi strani pa bi s tem dali tudi večjo težo športnim igram. Ob tem bi se namreč srečali vsi delavci IMP-ja in ne samo tisti, ki se ukvarjajo s športom.

L. J.

ložbah pomenijo polovico zaloge, drugo polovico pa tvorijo terjatve in denarna sredstva. Količnik obračanja zaloga repromateriala se je od lanskega 4,1 poslabšal na 3,7.

Zelo zaskrbljujoč je tudi podatek, da se razmerje med proizvodnimi urami in režijskimi urami že nekaj let slabša. V devetmesečju je bilo proizvodnih ur 58,4 odstotka, režijskih pa 41,6 k čemer je režija tozdoz prispevala 32,2 odstotka, režija delovnih organizacij 7,2 in režija sozda 1,2 odstotka ur.

LOJZE JAVORNIK

Trata-Avtomatika: Režijci so prijeli za pile

Ko imamo nujno delo, naj nihče ne stoji ob strani!

Ko delo kliče se ne sme priznati razlike, se pravi da bi nekdo skozi okno kukal, kako se drugi trudi pri nujnem delu!

Ker pa nas učijo, da si moramo solidarnostno pomagati v nesrečah, je pri delu lahko tudi podobno. Delo mora biti opravljeno, če je treba s skupnimi močmi. Delo pa, kot vemo, ni sramota, ampak nujnost.

Veseli je bilo gledati, ko so tehnologi v tozdu Trata — Avtomatika nekega novembrskega dne zgrabili za pile, da so v eni uri opilili odlitke, na katere je čakal tovarnjak.

Mnogi med njimi so nekdanji delali za stroji, pa jih je položaj zanesel drugam, v pisarno, zdaj pa so se tistega megletega in precej hladnega jutra za krajši čas zatopili v delo na dvorišču tovarne.

S to solidarnostjo pri nujnem delu smo se tudi mi vključili med tiste, ki ne glede na položaj pri mejo delo, če je potrebno.

Ti režijci, kot se je videlo, niso

Imenovanje

Boris Krivic — direktor delovne organizacije Klimat

Delavski svet Klimata je na seji 19. 9. letos sprejel sklep o imenovanju direktorja Krivica.

Novi direktor je rojen 17. marca 1953 in je po poklicu diplomiran inženir strojništva. Njegova prva zaposlitev je bila na tehnični srednji šoli za strojništvo v Ljubljani, kjer je poučeval predmet strojni elementi in tehniško risanje. Od tam je leta 1977 prišel v IMP v tozdu Klimata. Leta 1980 pa je zaradi reorganizacije Klimata postal svetovalec direktorja za klimatizacijo v enoviti delovni organiza-

ciji Panonija, kar je bil dve leti. Letos pa je bil od začetka leta do imenovanja za direktorja v tozdu Inženiring, kjer je delal pri izvedbi del v Iraku.

Na družbeno političnem področju je bil dve leti sekretar osnovne organizacije Zveze komunistov v delovni skupnosti delovne organizacije Klimat.

Sklep sozdovega delavskega sveta

Višji RR za delavce, ki delajo v tujini

Delavski svet sozda je na 12. seji, 24. novembra sprejel sklep, da se s 1. novembrom poveča vrednost enote enostavnega dela (relativno razmerje) za delavce IMP, ki delajo na delovnih v tujini za 7.800 dinarjev neto.

Ob nedoseganju ciljev — sanacijski programi

Lagodnost se bo morala umakniti

Če se obrnemo malo nazaj, kako smo delali v preteklosti, ne bo težko ugotoviti, da smo se pogosto obnašali kar malo stihistično, celo dremajoče obnašali. Za prihodnje leto pa prihajajo take naloge, da vrsto, ki ne bodo dovolile sredinske mlčnosti, ampak bodo terjale aktivno delo ali pa — sanacijo.

Taka grožnja pa ni postavljena kar tako iz ust nekoga, ki ga skrbi, ampak je to usmeritev pospeševala mnoga, nič kaj zaskrbljena glava, ki se je držala pokonci ob starih znanjih in ravnanju, tozdi in tudi drugi ne skrbijo za razvoj programa novih proizvodov in del v svoji hiši, temveč čakajo, da jim bo to kdo drugi položil v roke. Spričo tega, da naš razvoj zaostaja, nam bodo v prihodnjem letu grenila odnose obljubljanja, da mora spremeniti sedanje leno ravnanje in se res vključiti v mednarodno delitev dela, zasnovo na vedno novih pridobitvah tehnike. Se pravi, treba se bo z dramati, kar nam dovolj nazorno potrjuje, da imamo v sozdu IMP v zadnjih treh letih za 18 odstotkov manjši dohodek, a rentabilnost (za razjokati se je!) nam je od leta 1970 padla za 40 odstotkov.

Ceprav pravimo, da smo obenem tudi veliko montažno podjetje, moramo priznati tudi 15-letno zaostajanje v tehnologiji na tem področju. Naš Inženiring, ki ga imamo nad 6 let, ne dobi dovolj del doma in na tujem, kar je najbrž zasluga mnogih, ker verjetno nprave povezave, da bi vedeli, kaj vse zmoremo. Ugotvimo tudi, da naše izdelke kaj slabo prodajamo na tujih tržiščih in so tako mnogi tozdi devizno nelikvidni, zato so z materiali slabo oskrbljeni, groz pa, da bo še huje.

Osnovno je vprašanje kaj lahko da impulze in uspehe, namreč, da bo asortiman blaga tak, da ga bomo lahko vsaj 10 odstotkov izvozili, ker če tega tozde ne bo dosegel, se ga bo obravnavalo, kot da imamo motnje v gospodarjenju in potreben bo interni sanacijski program, da se začrtajo razvojne perspektive. To je kajpak nujno, saj dobro vemo, kakšen je sistem našega samoupravljanja. Da je sicer množičen, vendar ima dosti spečih vmes in tako prihaja celo do ekscesov, ki jim drugo leto ne bo kar tako gledano skozi prste in bo čisto prav, da se vsak od nas s tem zamisli.

Tako kot letos (1983. leta) v prihodnje ne bo šlo, na to moramo resno računati!

FRAN VODNIK

Vprašanje o osebnih dohodkih v Inženiringu

Sadovi izrednih prihodkov

Kako je mogoče, da je tozdu Inženiring letos v prvih devetih mesecih najslabše od vseh IMP tozdoz izpolnjeval plan fakturirane realizacije, na drugi strani pa vodil po osebnem dohodku na zaposlenega, so vprašali na seji koordinacijskega odbora sindikata v sozdu IMP.

Pojasnilo je dal na seji koordinacijskega odbora pomočnik generalnega direktorja sozda Uroš Korže. Povedal je, da ustvari Inženiring večino dohodka s skupnimi prihodki pri izvajanju investicijskih del v tujini.

Zaradi težav pri izvajanju del v Iraku, so bili konec pomladi sprejeti ukrepi za zmanjšanje odlivov s projektov in sploh za znižanje stroškov. Ker je Inženiring v istem času ustvaril velike izredne prihodke (devizne razlike, izvozne stimulacije), zato je namenoma ustavil fakturiranje svojih storitev v tujini.

Na ta način je Inženiring zmanjšal stroške projektov v Iraku sam pa seveda izkazuje slabo doseganje plana fakturirane realizacije. Toda kljub nedoseganju plana fakturirane realizacije, je tozdu imel na računu izrednih prihodkov, dosegel planirani celotni prihodek.

K visokim povprečnim osebnim dohodkom na zaposlenega v tozdu Inženiringu pa prispeva tudi dejstvo, da imajo tudi najboljše izobrazbeno strukturo zaposlenih. Relativno razmerje v tozdu Inženiring je od septembra 11.200 dinarjev (bruto).

L. J.

Fakturirana realizacija — oktober 1983

Real.	Plan (v 10 ³ din)			Izvršitev			Indeks izvršitve		
	1983	za 10 mes.	oktober	oktober	10 mes. 83	10 mes. 1982	letni plan	plan za 10 mes.	plan Okt.
TOZD	1	2	3	4	5	6	7	8	9
1. OV	870.070	729.641	72.477	92.636.178	852.704.165	708.478.116	98	117	128
2. KM	447.334	375.134	37.263	26.929.814	329.184.438	353.351.221	74	88	72
3. MK	484.534	406.330	40.362	38.818.735	469.563.260	345.532.594	97	116	96
- SD	6.813	5.714	568	529.300	6.331.109	4.473.125	93	111	93
PROMONT	1.808.751	1.516.819	150.670	158.914.027	1.657.782.972	1.412.684.941	92	109	105
4. MM	928.000	748.700	84.100	69.357.647	674.761.347	713.477.348	73	90	82
5. IB	34.640	29.800	2.500	2.785.621	27.498.351	17.340.835	79	92	111
6. PROJ.	52.500	44.000	4.700	4.131.704	40.664.840	34.065.286	77	92	88
7. BLISK	329.000	272.400	32.200	34.304.226	299.062.347	221.080.295	91	110	107
8. EKO	449.050	376.300	40.400	29.819.152	359.299.596	297.129.232	80	95	74
PMI	1.793.150	1.471.200	163.900	140.398.350	1.401.286.481	1.283.092.996	78	95	86
9. EM	577.300	485.120	48.090	76.117.271	759.147.079	826.334.684	132	156	158
- brez bl. izv.	520.000	436.080	43.320	64.411.077	507.168.785	671.611.356	98	116	149
10. DVG	325.000	267.410	29.610	20.558.980	212.277.559	162.715.410	65	79	69
11. TEN-E	562.000	471.280	46.810	33.343.530	434.129.699	337.302.675	77	92	71
12. TEN-T	390.000	327.050	32.490	51.394.612	378.827.293	223.993.303	97	116	158
13. ISO	280.000	234.820	23.320	37.221.579	267.259.769	185.821.224	95	114	160
- CK	41.980	35.200	3.490	3.350.892	45.108.667	25.547.329	107	128	96
EMOND	2.176.280	1.819.880	183.810	221.986.864	2.096.750.066	1.761.714.625	96	115	121
KLIMAT	480.000	370.163	52.000	53.218.722	379.748.963	267.467.335	79	103	102
TIO	610.000	502.000	54.900	39.401.628	456.544.618	273.980.567	75	91	72
PANONLJA	1.148.187	950.936	87.811	97.191.000	1.017.590.666	730.189.225	89	107	111
14. TRATA-A	450.000	392.347	40.500	53.706.972	411.633.755	270.501.392	91	105	133
15. TRATA-C	318.000	267.120	31.800	34.881.456	295.037.412	211.361.084	93	110	110
16. ITAK	235.200	198.744	23.520	23.780.378	209.033.874	182.255.106	89	105	101
17. SKIP	433.900	373.154	41.221	32.858.965	369.910.988	346.672.178	85	99	80
18. IPKO	370.000	332.900	23.000	16.481.071	370.789.765	149.120.104	100	111	143
IKO	1.807.100	1.564.265	160.041	161.708.842	1.656.405.794	1.159.909.864	92	106	101
19. LSNL	865.284	709.470	80.270	76.356.417	726.679.167	525.515.975	75	102	96
20. TA	364.610	297.790	38.100	38.319.026	299.169.947	210.068.550	82	100	103
21. VIPO	116.340	97.848	11.200	11.546.354	98.104.997	70.400.268	84	100	103
22. LBR	205.080	167.120	20.100	25.694.595	173.499.872	115.895.872	85	104	128
LIVAR	1.551.314	1.272.228	149.670	151.916.392	1.297.453.983	921.870.665	84	102	102
23. IP	613.050	504.100	53.900	63.571.810	545.247.969	414.349.248	89	108	118
24. MP	387.000	315.010	35.600	41.358.367	360.307.402	276.078.478	93	114	116
KLIMA	1.000.050	819.510	89.500	104.930.177	905.555.371	690.427.726	91	111	117
25. INŽ	183.886	154.100	15.300	747.421	88.194.814	180.762.952	48	57	5
26. MARK	112.709	94.500	9.400	6.942.998	85.454.522	-	76	90	74
27. PB	136.378	112.455	11.360	7.889.823	110.743.175	88.191.045	81	99	69
28. ZAST	225.000	188.700	18.700	19.025.012	205.146.392	192.624.921	91	109	102
29. ALCH	180.800	140.500	14.000	14.272.064	159.897.685	119.898.088	88	114	102
30. IC	26.325	21.781	2.272	2.011.240	19.311.260	17.910.435	73	89	89
IZIP	865.098	712.036	71.032	50.888.558	668.747.848	599.387.441	77	94	71
- PD	20.770	19.720	520	8.537	21.036.437	15.535.495	101	107	-
IMP	13.260.740	11.018.757	1.163.854	1.180.546.023	11.558.903.199	9.116.260.880	87	105	101

Potrebujemo povezane, enotne komuniste

Te dni so programsko volilne konference v naših osnovnih organizacijah ZK in na uredniškem odboru smo sklenili posvetiti temu nekaj prostora. Toda letos bomo pozornost osredotočili predvsem na akcijsko povezovanje komunistov v IMP-ju. Pa ne zato, ker bi podcenjevali druge teme, ki so jih osnovne organizacije obravnavale v svojem iztekajočem se mandatu, pač pa zato, ker sodimo, da akcijsko povezovanje komunistov zasluži posebno pozornost.

Na kongresih ZKS in ZKJ so bili o akcijskem povezovanju komunistov v delovnih in sestavljenih organizacijah sprejeti jasni sklepi in obvezujoče dopolnitve Statuta ZK. Poudarjen je bil pomen te naloge, kajti tudi Zveza komunistov mora prispevati k povezovanju združenega dela. Občinska konferenca ZKS Ljubljana-Bežigrad, kjer ima sedež naš sozd, je celo sprejela sklep, da morajo komunisti v naših delovnih organizacijah za Bežigradom (Emond, Izip, Promont) obvezno ustanoviti akcijske konference ZK, vsaj enkrat letno pa naj bi se na problemski konferenci srečali vsi IMP-jevi komunisti in sprejeli usmeritve za enotne akcije.

Res je pri akcijskem povezovanju komunistov v delovnih in sestavljenih organizacijah povsod precej težav, toda priznati moramo, da so v mnogih drugih delovnih organizacijah naredili več kot mi.

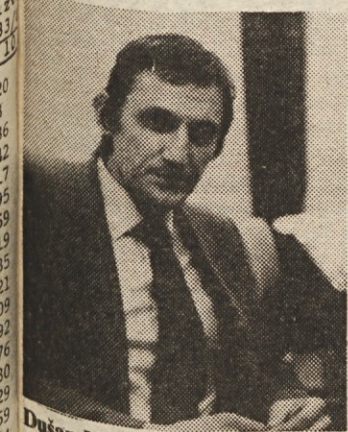
Toda o akcijskem povezovanju ne govorimo le zato, ker to obveznost določa Statut ZKS. V času, ko se trudimo, da bi IMP čim tesneje povezali, ko spoznavamo, da lahko le enotna poslovna politika da ustrezne rezultate in ugotavljamo, da le s skupnimi močmi zasujemo takšne razvojne programe, ki bodo naše delo dvignili na višjo kvaliteto raven, se morajo tudi naše osnovne organizacije ZK organizirati tako, da bodo povezovale sila. Danes pa so žal še vse preveč zaprte v tozgodovske okvire, zato smo že ugotavljali, da včasih ravno komunisti prispevajo k neuresničevanju skupnih akcij. Vzrok je preprost — nismo še našli učinkovitega načina, da bi na dnevni red osnovnih akcij pršli skupni problemi — to pa so tisti, ki so za sozd najpomembnejši. Zato je akcijsko povezovanje danes tako pomembna naloga komunistov.

Na srečo ne bi držala trditev, da IMP-jevi komunisti niso prav ničesar naredili za povezovanje. V novemberski številki smo na primer poročali o delu Emondove akcijske konference, ki že izvaja pomembne akcije. Ker smo o tem pisali prejšnji mesec, danes tega ne bomo ponavljali. Sekretarji OOKZ v danes objavljenih člankih tudi govorijo o svojih izkušnjah, akcijah in predlogih. Toda večina dosedanjih akcij je omejena na povezovanje osnovnih organizacij ZK v delovnih organizacijah. Pred nami je torej naloga, da najdemo tudi učinkovit način za ustvarjanje akcijske enotnosti komunistov v vsem sozdu, kajti s tem bomo ustvarili politično silo, ki lahko mnogo pripomore k našemu uspešnemu razvoju.

LOJZE JAVORNIK

Stare oblike smo ukinili, novih ne znamo uveljaviti

Osnovne organizacije ZK v Izipu še niso nič naredile za ustanovitev akcijske konference ZK. Sicer pa meni sekretar OO ZK v tozdu Inženiring Dušan Hočevar, da bi bilo resnično nujno čim

Dušan Hočevar — sekretar OO ZK v tozdu Inženiring.

prej spet razviti tak način dela, ki bo omogočal doseganje enotne akcije komunistov v celotnem IMP-ju.

Včasih smo v IMP-ju imeli takšno organiziranost, da so osnovne organizacije ZK usklajevale svojo dejavnost. Zadnja oblika, ki jo poznam, je bila koordinacija sekretarjev OO ZK. Vsak sekretar je bil za določen čas zadolžen kot »dežurni sekretar za reševanje tekočih problemov, njegova naloga pa je bila tudi pripraviti naslednjo koordinacijo, na kateri so sekretarji vseh osnovnih organizacij obravnavali najpomembnejše probleme celotnega IMP-ja in organizacij«, pravi Dušan Hočevar.

Zaradi sprememb Statuta ZKS smo takšno obliko koordinacije na sozdovi ravni ukinili. Pri vsakdanjem delu pa moramo reči kot sekretar osnovne organizacije, da nam manjka povezave

med OOKZ v IMP-ju. Pri delu v osnovnih organizacijah, pa tudi pri temah, ki jih obravnava občinska konferenca, se namreč pogosto srečujemo s problemi, ki se nanašajo na celoten IMP, oziroma bi zahtevali politično stališče sestavljene organizacije kot celote.

Zato mislim, da je koordinacija ZK potrebna. To smo ugotovili tudi lani, ko so nas obiskali predstavniki občinske konference ZKS Ljubljana-Bežigrad. Občinska konferenca nam je že takrat dala pobudo, naj poiščemo neko obliko akcijskega povezovanja ZK v IMP-ju, pri čemer ni bilo določeno, ali naj se ZK povezuje po delovnih organizacijah ali regijah. Verjetno je bilo mišljeno, naj sami poiščemo obliko povezovanja, ki nam bo najbolj ustrezala.

Vendar tega povezovanja na ozdovi ravni doslej še nismo uresničili. Edini koordinacijski organ v ZK, ki formalno obstoja, je predsedstvo problemske konference, ki smo ga izvolili na zadnji problemski konferenci komunistov v IMP-ju pred skoraj tremi leti. To predsedstvo je bilo zadolženo, naj spremlja uresničevanje sklepov problemske konference. Predsedstvo se je nekajkrat sestalo, toda kasneje je njegovo delo zamrlo. Na to je gotovo vplivalo tudi dejstvo, da je precej članov predsedstva odšlo na delo v Irak — med njimi tudi predsednik Janez Očepek.

Imam občutek, da smo se znašli v praznem prostoru, ko se nihče ne čuti poklicanega dati pobudo za sestanek komunistov v sozdu, na katerem bi se dogovorili o načelih akcijskega povezovanja. Dodatno težavo povzroča regionalna razpršenost naših tozdzov in s tem tudi osnovnih organizacij ZK, ki so v različnih občinah, zato je treba usklajevati različne pobude občinskih konferenc ZK, ki gredo v to smer.

Verjetno bi bilo v tej situaciji predsedstvo problemske konference, ki smo ga izvolili in še ne razrešili, tisto, ki naj bi dalo takšno pobudo.

V naši osnovni organizaciji smo se o tem pogovarjali zlasti po obisku predstavnikov občinske konference Ljubljana-Bežigrad. Menili smo, da je povezovanje potrebno in smotno, vendar pa nismo sami sprejeli nobene pobude oziroma predloga, ki bi jih posredovali drugim osnovnim organizacijam.

Inženiring pri svojem delu neposredno sodeluje z mnogimi tozdi. Prav gotovo ima več delovnih povezav znotraj IMP-ja kot večina drugih tozdzov. To pomeni, da najbolj neposredno čutite širše probleme, pa tudi težave pri skupnem izvajanju poslov. Ali se ob tem ne porajajo stave, ki bi jih lahko vaša osnovna organizacija ponudila v skupno obravnavo in reševanje vsem prizadetim osnovnim organizacijam ZK? V IMP-ju delamo najbrž narobe, ker nekaterih pomembnih tem ne dajemo naprej v politično obravnavo. Ker predhodno ne poenotimo političnih stališč, pridejo potem do izraza različna stališča na delavskem svetu — kot na primer pri sprejemanju dopolnitev sozdovih aktov.

Tozdu Inženiring ima res precej povezav s tozdi pri izvajanju investicijskih del in dobavi opreme zanje. Toda v sozdu imamo delitev dela. Tozdu Inženiring je bil ustanovljen kot poslovna organizacija, zato najbrž Inženiring ni tisti, ki naj bi narekoval tempo političnega dela. Strinjam se tudi, da bi ob spreminjanju sozdovih aktov lahko sklicali problemsko konferenco ZK, ker so v tem spremembah pomembni vsebinski cilji, saj z njimi prihaja do izraza želja po večji enotnosti, usklajenem nastopanju in učinkovitejšem poslovanju. Mislim pa, da bi morala priti pobuda iz OOKZ v delovni skupnosti SOZDA. Mislim namreč, da je sozd tisti, ki daje osnovne usmeritve poslovne po-

litike in tudi pripravlja akcije družbenopolitičnih organizacij, ki stojijo za osnovnimi cilji poslovnih politike in razvojnimi usmeritvami. Če bi se tozdu Inženiring spremenil tudi v ustvarjalca politike, potem sozda ne bi več potrebovali.

Verjetno mislite, da bi bilo po svoje tudi nevarno, če bi tozdu Inženiring začel dajati pobude za politične odločitve, ker bi v praksi to pomenilo, da bi Inženiring na političen način dosegal potrditev svojih konkretnih poslovnih potezov?

»V bistvu gre res za to. V takem primeru bi se funkcija sozda popolnoma pokrila s funkcijo Inženiringa, kar po mojem mnenju ne bi bilo dobro, saj je Inženiring le eden izmed IMP-jevih tozdzov. Inženiring lahko prispeva svoj delež pri strokovnem oblikovanju gradiv, na osnovi katerih naj bi komunisti sprejemali sklepe, toda iniciative za akcije bi se morale oblikovati na sozdovi ravni.«

Sekretar OO ZK v tozdu Inženiring Dušan Hočevar je sklenil svoje razmišljanje z ugotovitvijo: »Komunisti v IMP-ju smo v nekakšni podpoziciji, saj po ukinitvi prejšnjih oblik povezovanja še nismo našli novih, čeprav vsi vemo, da moramo zagotoviti večjo akcijsko enotnost. Skrajni čas je, da najdemo ustrezen način delovanja, kajti v prihodnjem letu nas čaka nekaj pomembnih odločitev. Mislim, da bo treba določiti smernice politike pridobivanja in izvajanja investicijskih del v tujini, iz Iraka pričakujemo določene prilive od del zadnjih let in treba se bo odločiti, kako bomo čim bolj smotno porabili to akumulacijo, razen tega bomo v letu 1984 že začeli pripravljati nove srednjeročne plane. Vse to so teme, ki bodo imele za IMP daljnosežne posledice, zato mora biti Zveza komunistov organizirana tako, da bo lahko vodila politično akcijo, prispevala k oblikovanju optimalnih predlogov in ustvarjala enotnost za učinkovito izvajanje sprejetih odločitev.«

L. J.

Reševanje problemov s skupnimi močmi

V delovni organizaciji Iko so ustanovili stalno akcijsko konferenco ZK 5. aprila letos. Konferenco sestavljajo po trije člani iz OO ZK tozdzov Trata — Avtomatika, Trata — Črpalke, Itak, Ipko in Skip, medtem ko ima OO ZK delovne skupnosti v akcijski konferenci dva člana.

Rajko Primc — predsednik stalne akcijske konference ZK v delovni organizaciji Iko.

»Akcijsko konferenco smo ustanovili na pobudo občinske konference ZKS Ljubljana-Šiška, kajti po Statutu ZKS brez soglasja občinske konference se akcijska konferenca sploh ne more ustanoviti,« pravi njen predsednik Rajko Primc.

Že na prvi seji so tudi oblikovali koncept dela. Kot glavni delovni področji so opredelili usklajevanje družbenopolitične aktivnosti in enotno reševanje gospodarskih problemov v delovni organizaciji.

»Doseči želimo, da bi bili vsi člani osnovnih organizacij ZK bolj obveščeni kot doslej in da bi s skupnimi močmi reševali pro-

bleme. Dokler ni bilo akcijske konference, smo opažali, da komunisti v vseh osnovnih organizacijah niso bili enako dobro obveščeni o problemih, ki vplivajo na poslovanje naše delovne organizacije.«

Stalna akcijska konferenca ima tudi predsedstvo, ki zbira predloge za sklic konference in pripravlja seje akcijske konference, za pa lahko po potrebi skliče zbor vseh komunistov v delovni organizaciji. So seveda teme, ki terjajo pripravo gradiv in podatkov, zato je bilo predsedstvu stalne akcije konference obljubljen, da bo imelo vso podporo strokovnih služb.

Pa so strokovne službe obljubo držale in vam pomagale?

»So. To je bilo uresničeno že na 2. seji, 24. avgusta, ko smo obravnavali rezultate polletnega poslovanja, probleme, ki se ob tem pojavljajo, in oceno poslovanja do konca leta. Po obravnavi gospodarskih rezultatov smo sklenili, naj vse osnovne organizacije izdelajo svoje programe delovanja za boljše gospodarjenje. V usmeritvah smo zapisali, naj ti programi vsebujejo analizo medsebojnih odnosov, delovne discipline, izvrševanja planskih nalog po oddelkih, izkoristek delovnega časa, odnos do družbenih sredstev, kvaliteto proizvodnje, vzroke izmeta, upravičenost dosedanjih investicijskih vlaganj, proste zmogljivosti uspešnost razvojnih oddelkov, možnosti zamenjave uvoznega repromateriala z domačim. Na osnovi analize naj osnovne organizacije ZK predlagajo ukrepe za izboljšanje stanja, ki naj jih posredujejo v obravnavo delavskih svetov tozdzov in delovne skupnosti.«

Stalna akcijska konferenca je tudi obravnavala priprave na volilne seje v OO ZK.

Vidimo torej, da je stalna akcijska konferenca ZK v Iku resno zastavila svoje delo. Uveljavlja se kot organ, kjer predstavniki vseh osnovnih organizacij dobijo informacije o širši problematiki, obenem se lahko medsebojno obveščajo, s kakšnimi problemi se srečuje vsak v svojem okolju. Ne nazadnje pa se tudi dogovarjajo za enoten pristop k obravnavi problemov, določajo teme in akcije, ki jih potem konkretizirajo osnovne organizacije glede na svoje razmere. Zato sem vprašal Rajka Primca, kaj misli o možnosti oziroma potrebi, da bi

L. J.

Preveriti, kdo dela in kdo je le navzoč

V Livarju je 36 članov Zveze komunistov, ki so organizirani v treh osnovnih organizacijah in sicer v osnovni organizaciji ZK tozda LSNL, v tozdu Tovarna armatur in v delovni skupnosti skupnih služb delovne organizacije Livar. Člani Zveze komunistov v tozdu LBK in VIPO so vključeni v eni od prej navedenih organizacij.

Čeprav v Livarju sicer nimajo ustanovljene akcijske konference ZK, pa se vendar sestajajo na ravni delovne organizacije Livar, ko gre za pomembne zadeve, predstavniki družbenopolitičnih organizacij (sekretarji OOKZ iz Livarjevih tozdzov, predsedniki izvršnih odborov sindikata tozdzov, predsedniki samoupravnih delavskih kontrol, predsedniki OO ZS MS in predsedniki delavskih svetov tozdzov, delovne skupnosti DO in DO Livar). Sklicatelj takih sestankov je glavni direktor DO Livar Valentin Mendižev, ki na sestankih seznani prisotne z vsemi pomembnimi zadevami in s problematiko Livarja in s problematiko zunaj te delovne organizacije, ki pa je povezana z Livarjem in z njegovimi tozdi.

Tako so vsi zgoraj navedeni, ki se udeležijo teh sestankov, tako rekoč informirani s prve roke in jim je tako dana možnost, da potem sekretarji OOKZ seznajajo s problematiko tudi člane ZK, predsedniki IO sindikata, člane sindikata, predsedniki OO ZS MS pa člane ZSMS. To je ožja oblika informiranja in obravnavanja najpomembnejše problematike.

Druga širša oblika, kjer pa se prav tako obravnavajo najbolj problematične zadeve pa je problemska konferenca ZK, kamor so vabljeni vsi člani ZK v okviru Livarja, vsi člani IO sindikata, člani samoupravne delavske kontrole predsedstvo mladine in vsi predsedniki delavskih svetov in predsedniki njihovih komisij. Na vse sestanke tako OOKZ kot tudi na problemske konference v Livarju vedno vabijo tudi predstavnike občinske organizacije ZK.

Problemska konferenca ima nalogo, da obravnava določeno problematiko za območje na katerem deluje.

Kot je povedal Franc Koporec sekretar OO ZK v delovni skupnosti skupnih služb DO Livar, so se Livarjevi komunisti sestali vedno, ko so narekovali problemi in sicer tedaj, ko so se pripravljali ukrepi za izboljšanje poslovanja v Livarju; za to je bila vzpodbuda 8. seje CK ZKS, ki je dala naloge s področja izvajanja programa ekonomske stabilizacije. Na problemskih konferencah so obravnavali izvrševanje letnega plana delovne organizacije in tozdzov in to za vsako četrtletje posebej in prav tako tudi poslovne rezultate. Obravnavana so bila tudi vprašanja izvoza, delovne in tehnološke discipline, izplana, izmeta, varčevanja itd. Na eni od problemskih konferenc je bila obravnavana investicijska politika v delovni organizaciji, saj je znano, da je Livar že investiral v tovarno armatur (tozdu TA). Sedaj se izvajajo investicije pri aneksu za po-

našli neko podobno obliko povezovanja Zveze komunistov za ves sozd.

»Že na prvi in na drugi seji naše akcijske konference sem rekel, da bi se morali srečati tudi v okviru sozda. Če so tudi v drugih delovnih organizacijah ustanovili stalne akcijske konference ZK, bi bilo prav, da se predstavniki srečamo in izmenjamo izkušnje, kako v posameznih okoljih rešujejo probleme. Malo čudno pa bi bilo, če bi takšno srečanje sklicala neka delovna organizacija, na primer mi v Iku. Pričakujem, da bo takšna pobuda prišla iz delovne skupnosti sozda.«

trebe tehnično razvojne službe. V pripravi je posodobitev tozda Livarna barvnih kovin in tozda LSNL. Vse omenjene investicije so izvozno in programsko usmerjene.

Ena od problemskih konferenc je bila posvečena sklepom 8. seje CK ZKS oziroma 10. seje CK ZKJ. Sklepi 8. seje CK ZKS in 10. seje CK ZKJ nalagajo vsem članom ZK odgovorne naloge predvsem na področju izvajanja stabilizacije in v zvezi s tem izvoza.

Na problemski konferenci je bila predmet obravnave tudi delovanje članov ZK v raznih delegacijah tako v družbeno-političnih organizacijah (zbor združenega dela) v silih, krajevnih skupnostih in tudi v samoupravnih organih tozdzov delovne organizacije in sozda.

Tudi na idejnopolitično usposabljanje Livarjevi komunisti niso pozabili. Tu gre predvsem za individualno usposabljanje, kajti za razne seminarje oziroma tečaje se porajajo vedno problemi, saj so delavci lokacijsko precej oddaljeni od občine in zaradi tega odvisni od prevozov, problemi pa so tudi v socialni strukturi članov ZK.

Na problemski konferenci so bili tudi seznanjeni o kilometrih oziroma o opravljenih vožnjah s službenim avtomobilom, o službenih potovanjih v inozemstvo in o osebnih dohodkih zaposlenih.

Za vodenje problemske konference, na kateri sprejemajo stališča, se sekretarji OO ZK sproti dogovorijo.

Na programsko-volilnih konferencah OO ZK, ki se naglo približujejo, bodo izvolili nova vodstva OOKZ. Na programsko volilnih konferencah bo ocenjeno dveletno delo, ocenjene bodo družbenopolitične razmere ob upoštevanju splošne družbenopolitične gospodarske problematike pri nas in v svetu. Pomembni poudarek bo treba dati izvajanju gospodarske stabilizacije in izvozu, nadaljnemu utrjevanju s samoupravljanjem, krepitvi ljudske obrambe in družbene samozasčite, utrjevanju akcijske sposobnosti ZK med delovnimi ljudmi in občani oziroma v vseh institucijah političnega sistema. Natančno se bodo morali dogovoriti o tem, kako bodo uresničevali dogovorjeno politiko. Samokritično bodo ocenili, kako so uresničevali sprejete sklepe in kako so delovali v družbenopolitičnih organizacijah, v silih, krajevnih skupnostih. Izvesti bodo morali tudi diferenciacijo v vrstah ZK, to je preveriti, kdo dela in kdo ne, kdo je samo formalno navzoč. Posebno poglavje bo na problemsko volilni konferenci namenjeno tudi sprejemanju v zvezo komunistov, starostni in socialni strukturi članov ZK.

Pri konkretizaciji nalog bodo morali komunisti upoštevati splošne usmeritve učinkovitejšega združevanja dela in sredstev, razvijanja dohodkovnih odnosov ter uresničevanja delitve po delu.

Vse naloge bodo morali opredeliti čim bolj konkretno.

MARIJA PRIMC

Zakaj smo se odločili pisati o tem, kaj in kako delajo v razvojnih službah naših tozdom in delovnih organizacij?

Zato, ker smo prepričani, da je prav danes njihovo delo izredno pomembno. Razmere na tržišču so takšne, da izdelki, ki smo jih nekoč brez težav prodajali, ne zanimajo nikogar več. Hočemo in moramo izvažati. Toda da bi izvažali, moramo imeti izdelke, ki jih bo tuji trg sprejel.

Pisali bomo torej o tem, kakšne novice pripravljajo v razvojnih službah. Pisali pa bomo tudi o tem, kako pripravljajo svoje programe, kako jih usklajujejo s potrebami proizvodnje, in tudi, kako usklajujejo razvojne programe med seboj, da imamo toliko primerov, ko si različni tozdi skakejo v zelje, čeprav po drugi strani stalno poudarjamo, kako se moramo dogovarjati in usklajevati delo.

Pogledali bomo tudi, koliko časa traja razvoj novih izdelkov. Na splošno pravimo da predolgo. Toda kaj so vzroki? Ali so naši razvojni oddelki dovolj dobro opremljeni, imajo dovolj strokovnjakov za naloge, ki jim jih nalagamo?

To je nekaj vprašanj. Sledijo podatki, ki smo jih zbrali v nekatereh delovnih organizacijah. Vsekakor pa bomo o delu razvojnih služb še pisali tudi v prihodnjih številkah.

Trata-Črpalke: Mnogo novosti

V tozdu Trata Črpalke imajo izdelan program razvojnega dela za letos, ki je bil sprejet na njihovem delavskem svetu. Vsak plan namreč izdelajo za eno leto vnaprej.

Pri tem so izhodišča plana za posamezno leto usklajena s srednjeročnim planom sozda IMP. Da tozdg ugotovi potrebe domačega in tujega tržišča, se predvsem opira na tendence razvoja sorodnih tovarn v tujini s pomočjo komercialno tehnične literature (prospekti) in obiskov strokovnih razstav in sejmov, kjer je možno dobiti tudi nekatere podatke od predstavnikov sorodnih firm. Zaradi tega ča-

sovno ni mogoče popolnoma slediti potrebam domačega tržišča.

Pravilna pot bi bila drugačna. Razvojni program in razvojno delo bi morala biti zasnovana oziroma temeljiti na predhodni raziskavi tržišča in izhajati iz potreb, ugotovljenih na osnovi tržne analize. Žal pa se to ne dela in zato tozdg težko sledi dinamiki potreb na domačem tržišču.

Hkrati je treba vedeti, da je čas od zasnove nekega artikla do serijske izdelave razmeroma

dolg — običajno je to najmanj 2 leti, kar povzroči, da je lahko artikel, ko pride na tržišče, že malo zastarel ali delno nezanimiv. Da je čas do realizacije tako dolg, je treba povedati, da tozdg kot tovarna črpalke v večini primerov razvija kompletno familio črpalke. To so na primer črpalke nazivnega premera 32, 40, 50, 65, 80, 100. Glede na pretočne količine in na dvizne višine se ti tipi še potrojuje. Vsaka črpalke od navedenega nazivnega primera ima tri pretočne višine, kar pomeni 18 različnih tipov črpalke. Za tako paleto črpalke je potrebno dokončno izdelati obsežno dokumentacijo in šele nato začeti s proizvodnjo posameznih tipov črpalke. Dokumentacija obsega poleg običajnih razvojnih in konstrukcijskih del tudi vsa dela pri hidravličnih meritvah in preizkusih, pri pridobivanju ustreznih atestov in protokolov. To velja samo za serijske tipe izdelkov. Poleg teh ima tozdg Trata Črpalke tudi izvenserijske — posebne izvedbe, ki zahtevajo še dodatne ateste. V tozdu delajo vse prototipe meritve, medtem, ko delajo atestne meritve pri Turboinstitutu in Institutu za kakovost in metrologijo Iskra.

Vsak razvojni program je okvirno ovrednoten, saj ga je težko natančno ovrednotiti glede na razmeroma dolg čas realizacije in je tudi težko za daljše obdobje predvideti stopnjo inflacije. V proizvodnem programu ima tozdg razvitih približno 100 različnih tipov črpalke. To število je za razmeroma majhen tozdg zelo veliko tudi glede vloženih finančnih sredstev. Vendar je treba poudariti, da se vsi ti tipi črpalke ne prodajajo, kar tozdg še dodatno obremenjuje, saj se zanje vložena sredstva ne povračajo. Za perspektivni razvojni program pa so si v tozdu poleg novih artiklov začrtali, da bodo obstoječi proizvodni program, ki je že razvit (črpalčni program), renovali, prilagodili energetskim zahtevam, potrebam tržišča, ki je bilo doslej pokrito z uvoženimi črpalkami. Torej bodo razširili obstoječi program z oplenitvenjem, da bi tako dosegli višji nivo uporabe in sicer na zahtevnih mestih vgradnje. »Pri tem mislimo« je dejal vodja razvojnega sektorja v tozdu Trata Črpalke Stane Zagoričnik, »predvsem na

področje ladjedelništva, petrokemije in procesne industrije.«

Novi programi črpalke so črpalke GH. To so obtočne črpalke, ki bodo zamenjale program črpalke GHR. Nadalje so v ta program vpete črpalke A-R, ki bodo nadomestile črpalke VA 25, VA 32, potopne črpalke P 20 E, P 32 E, P 40. Od teh je prva serija črpalke P 20 E že realizirana, ostale pa so v fazi preizkušanj. Bistvene kvalitete familije črpalke GHN so veliko hidravlično območje, dosežena bo zamenjava črpalke GHR, VA in G. Črpalke bodo regulacijske z ročnim in avtomatskim krmiljenjem. Kvalitetni tekači bodo izdelani iz nerjaveče pločevine. S tem je dosežen visok hidravlični izkoristek in brezšumen tek črpalke.

Črpalke GHN 40 in GHN 50 z različnimi velikostmi tekačev so razvojno že izdelane in so v fazi preizkusne serije, vendar jih ni mogoče realizirati zaradi nedobavljenih elektromotorjev od tovarne Rade Končar. »Povedati moramo«, je dejal Stane Zagoričnik, »da so ti motorji posebne izvedbe, ki so jih razvojno izdelali v omenjeni tovarni in so bili naročeni že lani.« Potem je povedal večkrat preložila dobavne roke, zadnji dokončni rok je pri smeno dokumentiran za letošnji oktober, vendar sedaj še ni izgleda, da bodo ti elektromotorji dobavljeni v letošnjem decembru. »Poudariti je treba, da je za prvo količino elektromotorjev tozdg zagotovil devizno participacijo«, je povedal Stane Zagoričnik. Velike težave ima tozdg nekaj let v zvezi z dobavo elektromotorjev, tako prototipov kot serijske proizvodnje, kar je velika ovira pri razvojnem delu in pri dinamiki proizvodnje. Težave, računajo, da se bodo nadaljevale pri realizaciji novih potopnih črpalke P 32 in P 40, a vseeno pravi Zagoričnik, ne morejo odstopati od potopnih črpalke, ki so po njegovem mnenju perspektivne. »Poudariti je treba«, je nadalje dejal, da so črpalke iz našega proizvodnega programa razvite doma, izdelane iz domačih materialov, za katere dajemo devizno participacijo, prodajajo pa se izključno za dinarje.«

V planu za prihodnje imajo v tozdu Trata Črpalke tudi NORMA črpalke. Zanje je že bila izdelana informativno komercialno tehnična dokumentacija in je v fazi tržne raziskave. Povsem nov program za tozdg črpalke TRIPLEX, ki bi se v prvi fazi izdelovale v kooperaciji. Črpalke so predvsem namenjene za vgradnjo v postrojenje avtopalnic. Proizvodnja teh črpalke je ugodna in zanimiva še posebno glede elektromotorjev. Črpalke je samostojna hidravlična enota, ki se izdeluje in prodaja brez elektromotorja.

Razvojno delo v tozdu in izdelana dokumentacija je enotna po pomeni, da se izdelki, izdelani po tej dokumentaciji lahko plasirajo na domačem in tujem tržišču — to pomeni, da so pri izdelavi dokumentacije upoštevali vsi potrebni predpisi in standardi kot so JUS ISO (mednarodni standardi) in IEC (mednarodna elektro tehnična komisija). To potrjuje tudi delna prodaja na tujem tržišču.

Oprema razvojnega oddelka — misljen je tu predvsem laboratorij, je skromna, vendar se v tozdu trudijo, da bi razširili in posodobili tisti instrumentarij, ki je nujen potreben pri osnovnih hidravličnih in električnih meritvah. Bolj zahtevne morajo zaenkrat opraviti pri že omenjenih institutih (Turbo,...)

Poleg čistega razvojnega konstrukcijskega dela in laboratorijskih meritev razvojni sektor opravlja tudi pretežni del opravljanja izdelavi komercialno tehnične dokumentacije — to so prospekti in navodila v sodelovanju s propagandno službo sozdu, s tiskarno in v sodelovanju s prevajalci in lektorji (zunajni sodelavci). Prav tako razvoj pripravlja sejemске eksponate in ustrezno propagandno dokumentacijo.

M. P.

Trata-Avtomatika: Razvojne naloge za izvoz

V delovni organizaciji IKO so si za letos začrtali cilje, da bodo namesto v zidove investirali v nove proizvodne programe. V ta namen so stekle nekatere aktivnosti na domačem in na tujem tržišču.

Na sejmu klimatizacije, ogrevanja, prežračevanja in sanitarne opreme v Frankfurtu so ugotovili, da so na zunanjem trgu premalo poznani in tudi to katere proizvode iz Ikovega programa trg potrebuje. Zato so na pobudo komercialne službe in strokovnega kolegija delovne organizacije IKO in njenih tozdom ter po sklepih delovnih svetov začeli v vseh razvojnih oddelkih in tozdi intenzivno razvijati nove proi-

zvide in izpopolnjevati že obstoječe proizvode. Za vsak tozdg pripravljajo investicijske elaborate, s katerimi se bodo še letos pojavili pred samoupravnimi organi tozdom s predlogom o združevanju sredstev za razvojno dejavnost oziroma za organiziranje in pripravo proizvodnje za nove izdelke. Investicijske elaborate bodo dostavili Interni banki sozda IMP in Ljubljanski gospodarski banki.

Aplikativni razvoj je v okviru DO IKO organiziran v vsakem tozdu, najmočnejši pa je v tozdu Trata-Avtomatika. Razvojni oddelki v tozdi Trata-Avtomatika, Trata-Črpalke in v Itaku niso ustrezno opremljeni, saj nimajo niti osnovnih instrumentov za razvojno delo in preizkušanje prototipov. Zato je uspešnost dela v teh oddelkih odvisna od uslug, zunanjih ustanov (Turbo institut, Fakulteta za strojništvo, Fakulteta za elektrotehniko, Iskra, Zavod za raziskavo materiala in konstrukcij Ljubljana). V bližnji prihodnosti bodo potrebna velika vlaganja v razvojno opremo (merilni instrumentarij, laboratorijska oprema in preizkusne proge za prototipe in serijske izdelke.) Razvojni oddelki v okviru DO IKO med seboj tesno

sodelujejo, da ne bi prišlo do podvajanja drage opreme.

Razvojno delo v tozdu Trata Avtomatika je organizirano v razvojnem sektorju, kjer so naslednji oddelki: razvojni oddelki elektromehanskih regulacijskih naprav, oddelki elektromotornih pogonov, oddelki za elektroniko in oddelki za komercialno tehnično dokumentacijo. Zaradi kompleksnosti nekaterih izdelkov bi morali vsi navedeni oddelki med seboj tesno sodelovati.

V začetku letošnjega leta je bil zaradi potreb proizvodnje premeščen del razvoja s Titove 126 na območje Trate. Na Titovi 126 je sedaj razvojni oddelki elektromehanskih regulacijskih naprav in oddelki komercialno tehnične dokumentacije. Cilj tozda Avtomatika je, da tudi ta dva oddelka približa proizvodnji.

Razvoj novih izdelkov se v tem tozdu odvija na osnovi poprejšnjih raziskav tujega in domačega trga.

Razvojne plane obravnava strokovni kolegij tozda in prodajna služba delovne organizacije IKO, potrjuje pa jih delavski svet tozda.

Čas od zamisli do uvedbe izdelka v proizvodnjo je odvisen od sestavljenosti in zahtevnosti izdelka. To je 4 meseca do leta in pol.

V zelo kratkem roku v dveh

mesecih pa so razvili regulacijski krog vodne strani sekundarnih prežračevalnih in klimatizacijskih sistemov.

V tozdu Trata-Avtomatika razvijajo le tiste izdelke, ki jih v Jugoslaviji nihče ne proizvaja in so predmet uvoza tudi v teh težkih gospodarskih razmerah ter izdelke, ki imajo perspektivo v izvozu.

V zvezi z razvojem pa je direktor Trata Avtomatika Boris Gavzoda povedal naslednje: »Vsa teža razvoja novih programov, zamisli in izvedbe sloni zgolj na tozdu, premalo pa je spodbud, zainteresiranosti DO IKO kot tudi uporabnikov naše opreme. Menim, da je to popolnoma zgrešeno, ker gre lahko za dolgoročne poslovne odločitve, ki imajo lahko tudi dolgoročne negativne posledice. Nevzdržno je zlasti to, da še vedno prevladuje mnenje, da bi se lahko samo z novimi zidovi prišlo naprej, ne pa z vsebino proizvodnih programov. Razliko razvoja novih programov sloni predvsem na tozdi ne pa na delovni organizaciji IKO, kar bi moralo biti prav obratno. Od tu tudi izvirajo za tozdg Trata Avtomatika nerešljivi problemi preskrbe razvojnega instrumentarija in laboratorijske opreme, ki je zaradi zahtevnosti pri razvoju tovrstnih izdelkov, večinoma iz uvoza.«

M. P.

Bager za izvoz

Skip je v začetku novembra na sejmu gradbene mehanizacije v Bologni v Italiji razstavil svoj rokovopac BN 79, ki je bil izdelan posebej za ta sejem oziroma za potrebe zahodnega tržišča.

V dogovoru z italijansko firmo Dodich bo Skip po vsej verjetnosti podpisal kompenzacijsko pogodbo, po kateri naj bi ta firma prodajala Skipove rokovopace po celem svetu.

Rovokopac in vilicari sta temelj zanimiva, ker je cena teh izdelkov v tujini zanimiva tako za tujca kot za Skip. M. P.

Skip: Manjka denarja

Skip ima samostojen razvojni sektor tako, da izdelke, ki so zanimivi za domače in tuje tržišče, samostojno razvije tako s projektivnega kot tudi s tehnološkega vidika.

Skipov razvojni sektor se je letos začel usmerjati k potrebam kmetijstva in začel razvijati kmetijske stroje, ki jih v Jugoslaviji zaenkrat nihče ne izdeluje. Zaradi likvidnostnih problemov razvija tozdg predvsem stroje, ki se v seriji izdelujejo za znanega kupca. Pri snovanju razvoja je tozdg Skip obremenjen s stalno nelikvidnostjo, ki mu preprečuje hitrejši razvoj. Nelikvidnosti je namreč botrovalo prelihanje obratnih sredstev v investicijske naložbe (gradnja tovarne poliestra IPKO Podpeč, ki je danes samostojen tozdg, ki je bil zgrajen brez pomoči ostalega dela IMP-ja in brez kreditov).

Plan razvojnega dela je celoti odvisen od finančne zmožnosti Skipa. Tozdg je predložil sozdu zahteve za kredit za osvajanje nove proizvodnje v skladu s metodologijo izdelanih inovacijskih nalog, ki jo je pripravila služba za planiranje investicij, v sozdu IMP za osvajanje programa hidravličnih cilindrov. Razvojni projekt cilindrov je Skip izdelal v svojem razvojnem sektorju in testiral preizkusno serijo 150 cilindrov. Testi so pokazali dobre rezultate. V kolikor bo Skip dobil v Ljubljanski banki potrebna finančna sredstva za nabavo strojne opreme, bo lahko začel serijsko proizvajati cilindre, ki so eden izmed pogojev za prodor

Skipovih izdelkov na konvertilno tržišče.

Najnovejši stroj, to je hidravlični tresalec za obiranje industrijskega sadja je Skip izdelal od ideje do prototipa v osmih mesecih. Pri tem je treba poudariti, da gre za zelo obširno in zahtevno uporabo hidravlike. Cena tega stroja na jugoslovanskem tržišču je 3.500.000 dinarjev, medtem ko je sličen uvožen stroj 110.000 DM.

Sicer pa je čas osvajanja nekega Skipovega izdelka odvisen od zahtevnosti izdelka in od razpoložljivih finančnih sredstev tozda.

Z ozirom na dejavnost tozda, je njegov razvojni sektor dobro opremljen. Nujno pa bi Skip potreboval dobro opremljeno prototipno delavnico, kjer bi lahko brez oviranja redne proizvodnje izdelali prototipe ter tehnološke pripomočke in orodja za redno proizvodnjo novih izdelkov. Take delavnice si tozdg zaenkrat ne more privoščiti, ker za to nima potrebnih finančnih sredstev in tudi ne prostora. Ravno pomanjkanje prostora narekuje Skipu usmerjanje v višjo stopnjo predelave, kot so na primer prej omenjeni cilindri. To pa pomeni večji delež znanja in vloženega dela v primerjavi z uporabljenim materialom.

Skip dobi ideje za nove izdelke na specializiranih sejmih doma in v tujini s tem, da poprej sam naredi neke vrste marketing. Pri tem pa v Skipu pogrešajo vlogo IMP-jevega tozda Marketing.

Zaradi potreb po devizah in zaradi potrebne kvalitete strojev za izvoz Skip predvsem upošteva pri snovanju razvoja možnosti plasmaja izdelkov na zunanji trg. Na žalost je ta prodor povezan tudi z uvozom nekaterih sestavnih delov strojev, ker spremlja joča industrija sestavnih delov za Skipove izdelke ni dovolj kvalitetna.

M. P.

Sveder in rezkalnik kanalov

Skip je izdelal sveder za vrtnenje lukenj v zemlji za postavljanje telefonskih drog, ki je sedaj v fazi preizkušanja. Po preizkušnji ga bodo vročili kupcu PTT Koper, ki ga je že plačal. Sveder je grajen na Skipovem bagru z oznako Bz in ima hidravlični pogon. Podobna naprava seveda z nekaterimi modifikacijami bi prišla v poštev za sajenje sadnega in gozdnega drevja.

Skipov izdelek bo tudi rezkalnik kanalov — to je priključna naprava na poljedelskem strojskem traktorju, ki ga šele razvijajo v tozdu Marketing. Kot predvidevajo, bodo uporabniki

Itak: Razvojni oddelki je še brez opreme

Tozdg Itak je bil tudi doslej nosilec proizvodnje termičnih aparatov — prenosnikov toplote za ogrevanje, hlajenje in procesno tehniko. To usmeritev je začrtal tudi v svojem srednjeročnem planu.

Kadrovske in prostorske razmere so tozdu Itak šele v letošnjem letu omogočile organiziranje lastnega razvojnega oddelka, medtem ko je prej to dejavnost opravljal konstrukcijski oddelki, ki pa je močno zaseden s tekočim delom in se ni mogel nikoli intenzivneje posvetiti razvojnemu delu.

Tozdg Itak v tem srednjeročnem obdobju še ne namerava organizirati lastnega laboratorija s potrebno opremo, ampak je raz-

vil tesno sodelovanje z laboratorijem za termoelektroenergetiko pri Fakulteti za strojništvo na Ljubljanski univerzi. To sodelovanje nameravajo ohraniti tudi v prihodnje in ga še razširiti v okviru lani sklenjenega samoupravnega sporazuma o sodelovanju na področju razvoja termičnih aparatov — prenosnikov toplote.

»V kolikor se bo pojavila možnost organizacije centralnega laboratorija v sozdu, smo seveda potencialni kandidati za sofinanciranje izgradnje takšnega laboratorija«, je dejal direktor tozda Itak Anton Pančur.

V Itaku je povprečen čas od razvoja novih familij proizvodov od pol leta do 2 let.

Informacije in podatke trga o potrebah novih proizvodov dobiva Itak predvsem prek organizirane prodajne mreže (prodaja v DO IKO, Marketing, lastna prodajna mreža) in seveda po konkretnih zahtevah projektantov in uporabnikov Itakove opreme.

Posebno pozornost posvečajo temu, da so izdelki tehnično na primernem nivoju in konkurenčno sposobni za izvoz.

Način prodaje v izvoz je bistveno drugačen kot na domačem tržišču, saj zahteva primerno organizacijo, zastopnike v tujini in način dela.

M. P.

Objekti, ki jih gradimo: Plinovod za Tekstilindus

Najtežje je bilo prečkati Savo

V Kranju je od začetka oktobra v gradnji Tekstilindusov plinovod, kjer opravljajo montažna dela monterji mariborske montaže. Vrednost celotne investicije, ki bo predvidoma zaključena 19. januarja prihodnje leto, znaša 75 milijonov dinarjev. Sredstva za to investicijo so Tekstilindusova lastna sredstva. Vrednost IMP-ejevih del je 43 milijonov dinarjev.

Gradbeni izvajalec del na gradbišču plinovoda je celjski Nivo, katodno zaščito bo opravil inštitut Milan Vidmar iz Ljubljane. Projekte za ta objekt je izdelal Inženirski biro Elektroprojekt Ljubljana, ki tudi nadzoruje izvajanje del.

Monterji Montaže Maribor, ki jih je na gradbišču povprečno 11, so izvedli priključek iz magistralnega plinovoda do merilno reducirne postaje in dalje od merilno reducirane postaje po trasi, ki je prečkala tudi Savo do merilno reducirne postaje v tovarno Tekstilindus ter od tam naprej razvod plina do kotlarne Tekstilindus. Cevi, ki so jih polagali, so jeklene brezšivne s premerom 200 in 250 milimetrov. Plinovod je dolg okoli 2500 metrov. Okoli 80 odstotkov cevi je položenih v zemljo, kar 90 metrov cevi je v strugi Save. Vse cevi in cevni material so domača proizvodnja, medtem ko so plinske armature uvožene. Tozda Montaža na gradbišču uporablja svojo mehanizacijo, to je traktorje, varilne agregate in svojo defektoskopijo (to so rentgenski posnetki varov).

Vodja montaže za to gradbišče je Vilko Taks, vodilna monterja pa sta Franc Tomec in Alojz Rogač. Pri delu na tem gradbišču so naši monterji uporabili večletne izkušnje, pridobljene pri gradnji plinovodov na jugoslovanskem območju in v tujini. Na osnovi teh izkušenj so se organizirali tako, da se niso ponovile napake, ki so se pojavljale tedaj, ko so delali na prvih plinovodih. Izboljšala se je kvaliteta varjenja cevi tako, da zdaj po rentgenskih posnetkih (100 odstotni rentgen) skoraj ni popravil.

Najbolj zahteven del tega plinovoda je bil prehod čez Savo. Za to delo so se posebej pripravili tako, da so porabili izkušnje s podobnih gradbišč in si tudi ogledali fotografske posnetke takih del ter koordinirali delo z

gradbinci in na kratko pripravili posebno organizacijo za položitev plinovoda pod strugo Save. Pri tem so bili odvisni od gladine Save, ki je morala biti nizka za ta način z kopa cevi v Savo. Dela na tem gradbišču so skoraj enako zahtevna kot na drugih podobnih gradbiščih, vendar pa so na tem objektu za razliko od drugih, zelo kratki izgotovitveni roki, saj je monterjem na razpolago od podpisa pogodbe do zaključka del tri mesece in pol.

MARIJA PRIMC

Mehanizacija je nujna za uspešno polaganje plinovoda.

V Elektromontaži so sprejeli vrsto ukrepov, da bi ublažili posledice pomanjkanja del

Monterji, ki so se vrnili iz Iraka, so šli na neplačane dopuste

Na vprašanje, kako je tozda Elektromontaža zaseden z montažnimi deli na domačem tržišču in kako v Iraku in ali ima na vidiku kakšne večje objekte, je direktor tozda Jože Weiss odgovoril, da je že lani začelo upadati povpraševanje po montažnih storitvah.

V letošnjem letu pa prihaja to še bolj do izraza, saj so prodaje v 9 mesecih realizirale samo 84 odstotek plana pogodb, kar pomeni 446 milijonov dinarjev od predvidenih 526 milijonov dinarjev. To je bilo doseženo v naslednjem razmerju: prodaja de-

lovne organizacije Emond je realizirala 315.000.000 dinarjev, tozda Inženiring pa samo 131 milijonov dinarjev. Plan pogodb znaša 647 milijonov dinarjev.

Iz tega izhaja, da je problematika pridobivanja del dokaj zaostrjena, saj je izpad pogodb v tozdu Elektromontaža v letošnjih devetih mesecih že 80 milijonov dinarjev, kar je zelo zaskrbljujoče. Za letos je imela Elektromontaža planirano, da bo v domovini zaposlenih 215 proizvodnih delavcev, v inozemstvu pa 260. To razmerje je približno veljalo za prvo polovico letošnjega leta, medtem ko ima tozda že sedaj doma okoli 300 proizvodnih delavcev.

Nekateri so se vrnili predčasno zaradi znanih razmer na iraškem tržišču. Da bi delno preprečili začasno odvečnost delavcev, so delavci, ki so se vrnili iz Iraka, izkoristili neplačane dopuste, delavski svet tozda pa je sprejel te sklepe: za dela v tujini ne bo namemal kooperantov; vsem delavcem, ki so zaposleni v tozdu za določen čas, je pravočasno poslal obvestila, da jim ni mogoče podaljšati pogodb oziroma jih sprejeti v delovno razmerje; delavci, tako proizvodni kot režijski — od 1. oktobra dalje ne bodo dobili izplačanih nadur; vsi delavci morajo do konca leta iz-

koristiti redne letne dopuste.

Zaradi nastale gospodarske situacije, kjer gre tudi za pomanjkanje del, niso zaposlili vseh učencev v gospodarstvu, kot so jih prejšnja leta. Od 31 učencev iz Elektromontaže, ki so letos končali šolanje, so jih v tozdu sprejeli 16, dva sta se zaposlila v tozdu TEN Energetika, 2 v tozdu TEN Telekomunikacije, ostalih 11 pa si je moralo iskati zaposlitev drugje.

Da bi delno pospešili pridobivanje del, se je Elektromontaža dogovorila z delovno skupnostjo DO Emond o začasni prerazporeditvi treh vodij montaž na tehnično komercialne naloge v zvezi s pridobivanjem del.

»V tujini, tako v Iraku kot v Alžiru, so po naši oceni letos dela zelo dobro napredovala z rednimi izjemami, je dejal direktor Weiss,« zato si želimo, da bi bila čimprej zaključena finančna konstrukcija za Irak, da bi lahko z deli nemoteno nadaljevali in tudi vse projekte uspešno zaključili, saj imamo na terenu zelo usposobljene in stabilne montažno tehnične skupine.

Glede na usmerjenost IMP-ja, da bo zaposloval od 25 do 30 odstotkov montažnih zmogljivosti v tujini, bo moral tozda Inženiring s pomočjo vseh dejavnikov v IMP-ju pridobiti še nadaljnja dela v tujini predvsem za drugo polovico prihodnjega leta in seveda tudi za naprej.

Tozda dela sedaj na gradbiščih Rudnik urana Žirovski vrh, Mlekarna Žalec, Slovenijales Črnuče, Naselje Fužine, Valilnica Študa Domžale, Jelovica Škofja Loka, IMV Novo mesto, KLI Logatec, Kovinoplastika Lož, Slovin Ljubljana, ZRMK Ljubljana, Aneks Ljavarja Ivančna gorica, Delavnice Viator, IG RP 2 — Rudnik.

Z velikim zanimanjem pričakujejo investicije kot so nova jeklovilarna v Železarni Jesenice, IMV Novo mesto in druge, za katere IMP še nima sklenjenih pogodb. Kot je povedal direktor Weiss, v Elektromontaži želijo, da bi se v čim krajšem času uredili medsebojni odnosi med izvajalci del in tozdom Inženiring za objekt v Igalu.

Večina objektov, na katerih dela Elektromontaža, bo zaključena letos ali v prvih mesecih prihodnjega leta.

V bodoče, meni direktor Elektromontaže, se bodo morali IMP-jeve komercialne službe in tozda Inženiring čimbolj prizadevati za pridobitev del, nastopati bodo morali enotnejše predvsem pri objektih, kjer dela več tozodov.

Za prihodnje leto v Elektromontaži predvidevajo, da bodo na domačem trgu dosegli realizacijo približno 950 milijonov dinarjev. Da bi pa zagotovili dela v tolikšni vrednosti pri dokaj pičlem prenosu pogodb iz letošnjega leta, bo potrebno resnično napeti vse sile.

M. P.

Polaganje plinovoda čez Savo. Rok izgradnje je bil kratek, toda mariborski monterji so delo opravili pravočasno.

Montaža Maribor: Najhujša kriza je bila spomladi

Mariborski tozda Montaža je bil v predvsem letošnjih prvih treh mesecih zelo slabo zaseden z montažnimi deli na domačem tržišču, ker zaradi nepripravljenih gradbenih del ni mogel začeti delati na objektih, ki jih je pridobil.

Zato so morali nekateri monterji že v tem času izkoristiti polovico letnega dopusta. Kasneje se je situacija izboljšala, vendar se prek celega leta čuti stagnacija investicij, vedno večja konkurenca na tržišču in je bilo zato pridobljenih tudi čedalje manj del.

V desetih mesecih letošnjega leta je tozda izpolnil 90,34 odstotka desetmesečne planirane realizacije. Pri instalacijah centralne kurjave je dosegel 72,56 odstotka planirane realizacije, pri vodovodnih instalacijah 72,54 odstotka, pri instalacijah klima — prezračevanje 93,76 odstotka, pri proizvodnji ventilacijske opreme 92,03 odstotka ter pri izvozu materiala 191,10 odstotka.

V Nemški demokratični republiki je tozda letos zaključil dela na kotlovnici Kulkwitz. Sodeloval je z mariborsko Hidromontažo pri vgrajevanju instalacij v Švedu v demokratični republiki Nemčiji. V Iraku, kjer dela Montaža na objektu KOL-7, je prek 100 njenih delavcev. Dela na tem objektu potekajo zelo dobro in v skladu s terminskimi plani. Objekt bo predvidoma zaključen v sredini prihodnjega leta.

Precej težav je bilo na gradbišču zaradi večkratne spremembe sporazuma o razporejanju delavcev v tujini, kar je imelo za posledico zmanjšanje osebnih

dohodkov delavcev, ki delajo v Iraku.

Težave so bile tudi zaradi slabega plačevanja investitorja, kar je ne le stvorno ampak tudi jugoslovanski problem.

Za naslednje leto Montaža ne pričakuje izboljšanja situacije glede zasedenosti del. Kot predvidevajo, bodo v letu 1984 prenesli 270 odstotkov fizičnega obsega del. Prihodnje leto imajo predvidena dela na nekaterih večjih objektih kot so bolnica v Igalu, bolnica Rakičan, Kotlarna Trbovlje, perutninske farne Perutnine Ptuj, kemična priprava vode KEL Ljubljana, IMV Novo mesto, TAM Maribor (hala 101 in 136) ter nekaj manjših objektov.

V tujini si ta mariborski tozda prizadeva pridobiti dela v nemški demokratični republiki, vendar zaenkrat brezuspešno. V Iraku je predviden le zaključek del na objektu KOL-7. Želi pa pridobiti v tujini dela, ki bi bila povezana z materialnim izvozom njegovih izdelkov.

Na domačih gradbiščih se skuša Montaža čim bolj organizirati, izboljšati namerava tehnologijo ter zmanjšati jalove ure. V prihodnje bi Montažni delavci radi delali na zahtevnih energetskih objektih, kjer bi lahko prodajali znanje, pa tudi na objektih, kjer bi montirali opremo, ki jo sami proizvajajo (farme).

MARIJA PRIMC

● PREDSTAVLJAMO VAM TOZD MARKETING ● PREDSTAVLJAMO VAM TOZD MARKETING ● PREDSTAVLJAMO VAM TOZD MARKETING ● PREDSTAVLJAMO VAM TOZD MARKETING ●

Brez nestrpnosti in ljubosumja moramo stremeti k skupnim ciljem

Četrty je od referenduma v tozdi Inženiring in Zastopstva, na katerih so delavci izglasovali ustanovitev tozda Marketinga minilo že skoraj leto dni (bila sta 20. januarja 1983), novi tozd še ni povsem konstituiran: Manjka »pika na i« — to je vpis v sodni register. V Marketingu tudi menijo, da tozd tudi organizacijsko še ni povsem dorečen. Tako smo razmišljali, ali ni prežgodaj za predstavljanje. Toda na drugi strani so v Marketingu doslej že marsikaj naredili, za nami je tudi že vrsta pogovorov o osnutkih njihovega plana, kjer so se z uporabniki svojih storitev dogovorili o konkretnih nalogah. Predvsem pa v sozdu od Marketinga mnogo pričakujemo, tako pri prodaji na domačem tržišču in še več pri izvozu. Torej smo menili, da je takšna predstavitev zdaj izredno aktualna. Bralce pa prosimo, naj upoštevajo, da opisujemo tozd Marketinga, kakršen je bil v začetku decembra 1983, ko v IMP-ju še nismo dokončno sprejeli planov za leto 1984, torej je možno, da bo seznam Marketingovih nalog v kratkem dopolnjen ali pa bo katera od njegovih dejavnosti dobila nekoliko drugačen poudarek. Toda najbrž velja za vse tozde skupnega pomena, da se nadpovprečno hitro spreminjajo, saj se morajo prilagajati potrebam uporabnikov svojih storitev. Skratka, življenje v Marketingu je dinamično. Bistveno vprašanje pa je, koliko bo tozd dejansko sposoben v svoj delovni program zajeti potrebe uporabnikov in kako uspešno bo nato izvajal ta program. Poglejmo, kaj smo zvedeli!

Direktor tozda Marketinga je Jože Naglič, ki je bil pred prevzemom te funkcije namestnik direktorja v tozdu Inženiring, se pravi, da problematiko prodaje v IMP-ju zanesljivo dobro pozna. In prvo, kar je tovariš Naglič rekel, je bilo: »Ne mislim reči, da smo Marketing v IMP-ju prepozno organizirali, zanesljivo pa bi bilo bolje, če bi ga prej.«

IMP-ju bo prihodnje leto pomenilo na izvoznem področju precejšnjo prelomnico. Večina izvoza so naši tozdi namreč zadnja leta ustvarjali z izvozom opreme za projekte v Iraku, kjer smo izvajali montažna dela. Zdjaj pa je v Iraku položaj tak, da bomo z izvozom v to državo ustvarili mnogo manj deviznih prilivov kot doslej. Ni tudi pričakovati, da bomo

Zahodno tržišče (in za to nam pri izvozu predvsem gre), prodajal zastarele in drage izdelke.

Izvoz torej ni le naloga za komercialne službe, pač pa nalaga mnogo dela tudi vsem drugim — od razvojnih oddelkov do organizacije proizvodnje. Zato je tovariš Naglič ob koncu svojega uvodnega razmišljanja v to predstavitev tozda Marketing dejal: »Izkušnje dosedanjega dela me silijo k razmišljanju, da mora biti IMP zelo previden pri integracijskih težnjah oziroma ponudbah, ki so se pojavile v zadnjem času. Najprej moramo ustvariti kompakten in zao-krožen proizvodni program, kar pomeni rešiti akutne probleme obstoječih integracij (podvajanje programov in separatizem). Ko bomo to uredili, bomo lahko zidali naprej iz zdravega materiala.«

Pospesjevanje prodaje je ena bistvenih nalog Marketinga. Reči pa je treba, da z ustanovitvijo Marketinga ni bilo mišljeno, da bi centralizirali celotno IMP-jevo prodajno dejavnost, pač pa bo tozd skupnega pomena le dopolnjeval obstoječe komercialne službe z namenom, da se povečajo možnosti prodaje IMP-jeve opreme na osnovi enotnega nastopa in da se na ta način dosega tudi boljši finančni rezultat prodaje. Da potrebujejo komercialne službe delovnih organizacij in tozdov takšno dopolnilo je jasno pokazala analiza dosedanjih parcialnih nastopov na tržišču. Ena od očitnih pomanjkljivosti je bila, da pri takšnem parcialnem nastopu nismo uspeli učinkovito povezati uvoza z izvozom, namreč, da bi od tujih dobaviteljev, od katerih kupujemo mnogo nujnega materiala, dosegli, da bi tudi oni kupili pri nas izdelke, ki jim jih lahko ponudimo.

Analiza dosedanjega tržnega nastopa je pokazala glavne naloge sektorja za pospeševanje prodaje v Marketingu. Te naloge so:

- Skupne ponudbe.
- Zasledovanje tržnih informacij in razpisov.
- Stalna analiza tržišč, ki so za nas zanimiva.
- Ocena prodajnih možnosti naših izdelkov za izdelavo kratkoročnih in dolgoročnih proizvodnih in razvojnih planov IMP-jevih tozdov.
- Ocena tehnološke in kvalitativne primernosti izdelkov za izvoz in za domači trg.
- Kreiranje vsebine prospektov, propagandne dokumentacije ter sodelovanje pri ostalih propagandnih akcijah.
- Druge, tudi pomembne naloge, pa združujejo celotno tehnično, strokovno in komercialno delo, razčiščevanje finančne strani posameznih poslov vključno s kreditnimi možnostmi, zasnovna kooperacijskega sodelovanja, izobraževanje predstavnikov in zastopnikov ter obveščanje javnosti.

V dosedanjem delu so se pokazale nekatere težave, ki izvirajo iz dejstva, da vsi uporabniki ne razumejo povsem natančno vloge tozda Marketing ali pa precejujejo njegove realne možnosti. Zapleta se pri načini sodelovanja med Marketingom in komercialnimi službami v delovnih organizacijah in tozdi ter glede odgovornosti, ki naj bi jo imel Marketing za doseganje načrtovane prodaje.

»Nekaterim ni jasno, da naj bi imela ena organizacija združenega dela na enem tržišču samo eno prodajo in da pač, če hočemo biti poslovni, ne smemo kupcu ponujati istega izdelka po dveh kanalih,« meni toz. Janez Hartman. Včasih se pojavljajo tudi tendence, da bi tozdi prenesli na Marketing odgovornost samo za prodajo tistih izdelkov in opreme, ki se težje prodaja ali se je sploh ne more prodajati (na primer v tujino). Jasno pa je, da lahko govorimo samo o skupni odgovornosti. Odgovornost, da bo delo, ki je med Marketingom usklajeno in dogovorjeno, kvalitetno opravljeno, morajo nositi vsi posamezniki, ki imajo v tem delovnem procesu svoje naloge. »Do tržnih rezultatov bomo prišli samo s

trdnim, načrtnim in teamskim delom, ki mora biti povezano s primernimi proizvodnimi programi in njihovim tehnološkim nivojem,« meni Janez Hartman. Toda nekateri naši proizvajalci na to doslej niso dovolj mislili, zato imamo danes tako malo izdelkov, ki bi jih lahko uspešno ponudili na konvertibilno tržišče. Še večja nevarnost za ugled IMP-ja na tržišču pa je po mnenju tovariša Hartmana dejstvo, da se nekatere delovne organizacije bolj ali manj distancirajo od skupnih interesov in ustvarjajo pri kupcih konkurenco drugim IMP-jevim tozdom; ali pa same ponujajo svojo opremo kupcu ceneje, kot jo istočasno ponujajo preko Marketingove skupne ponudbe. Kako naj se v takih razmerah Marketing uveljavi na tržišču, če kupec vidi, da lahko dobi določen izdelek ceneje, kadar se obrne naravnost na proizvajalca?

Takšna situacija seveda neposredno vpliva tudi na prodajno politiko tozda Marketing in ustvarja negotovost glede realizacije kadrovske zasedbe v tozdu. Tovariš Hartman meni, da je vzrok teh nasprotij in neusklajenosti v dosedanjem heterogenem razvoju IMP-ja in v preteklih integracijah, pa tudi v dejstvu, da soz premalo vpliva na to, da bi nosilci proizvodnega programa koordinirali svoj razvoj. Te težave pa še dodatno povečujejo tiste delovne organizacije, ki brez predhodnega dogovora znotraj sestavljene organizacije sklepajo samoupravne sporazume in pogodbe za prodajo svojih izdelkov in kooperacijsko sodelovanje zunaj IMP-ja.

»Marketing tekoče spremlja dogajanja na zunanjem tržišču in skladno z zunanjetrgovinskimi predpisi in zakoni predlaga najboljše rešitve za vključevanje tozdov in delovnih organizacij v zunanjetrgovinske tokove,« je dejal toz. Janko Kersnik. »Zaradi tozdov in delovnih organizacij, ki se doslej še niso dovolj povežale z nami, najbrž ne bo odveč, če tudi v tej predstavitvi ponovno opozorimo na možnosti, ki jih predlagamo poleg klasičnih izvoznih in uvoznih poslov.«

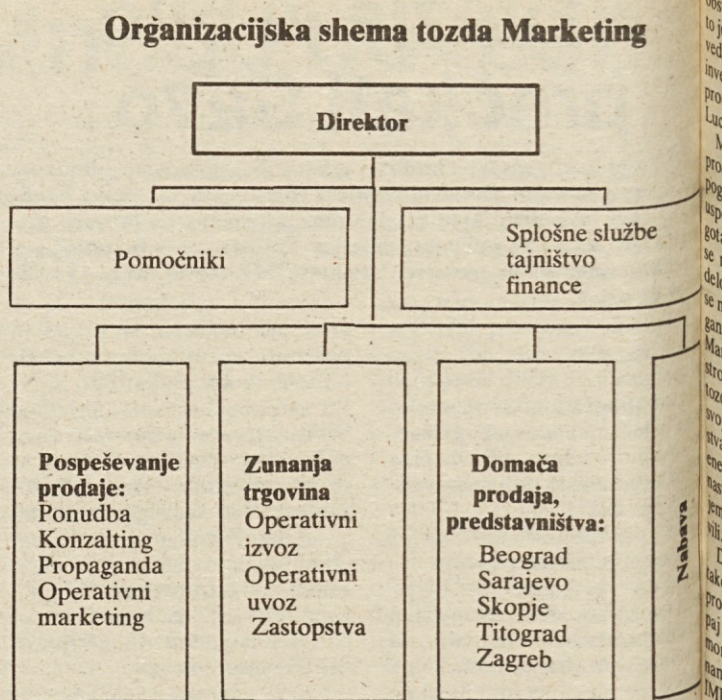
● V primerih, ko za izvedbo izvoznega posla ni možno dobiti domačih repromaterialov, je to možno rešiti z začasnim uvozom za dodelavo ali vgraditve. V takih primerih lahko začasno uvozimo vse potrebne materiale brez carine, kar ostanejo last tujega partnerja. Izvozna stimulacija pa se v takem poslu prizna le za naše vloženo delo in vrednost domačega materiala, ki ga pri dodelavi uporabimo in nato skupaj z izdelkom izvozimo.

● Druga možnost so kompenzacijski posli, ki omogočajo koriščenje večjega odstotka z izvozom ustvarjenih deviz za uvoz potrebnih repromaterialov. V kompenzacijskem poslu mora tozd doseči določen odstotek preseška izvozne vrednosti nad uvozno, pri čemer se mu izvozni presešek obračunava kot redni izvoz. Pri kompenzacijskih poslih se tozdu prizna le zvezna izvozna stimulacija, ne pa tudi republiška. Priporočljivo je izvažati izdelke čim višje stopnje obdelave, uvažati pa surovine oziroma repromaterial.

»Kompenzacijski posli nam omogočajo izvoziti tudi takšne izdelke, ki jih sicer v direktnem izvozu ne bi mogli prodati na tuje,« je pojasnil toz. Kersnik. Pomembno vlogo pri izvedbi kompenzacijskih poslov prevzema tozd Marketing IMP-Metallu. Kompenzacijski posli so sicer občasno deležni kritike, češ da prispevajo premalo deviz za splošne in skupne potrebe v državi, toda na 46. seji Siseota je bila dana nedvoumna informacija, da se bo obseg kompenzacijskih poslov v letu 1984 povečal za 20 odstotkov — torej ravno toliko, kot v Sloveniji načrtujemo povečanje direktnega izvoza.

● Tretja možnost so sejemske kompenzacije preko IMP-Metalla v okviru vsot, ki jih odobrava Gospodarska zbornica Slovenije svojim članom. Blago, ki se izvažna na ta način, je namenjeno za prodajo v Avstriji ali za tranzit v tretje države, blago, ki ga uvažamo, pa je lahko le avstrijskega porekla. Tudi pri sejmskih kompenzacijah dobi izvoznik za presešek izvoza nad uvozom le zvezno stimulacijo. Z izvozom v sejmskih kompenzacijah pa se pridobi precej uvoznih možnosti, saj je določeno, da mora uvoz zaostajati za izvozom teh aranžmajih najmanj za 2 odstotka. Ta menjava je zelo ugodna, zato je interesa zanjo precej in kvote temu primerno premajhne.

Posle v okviru obmejnih sporazumov z Italijo pa izvajajo preko dolo-

čenih operaterjev, pri čemer se lahko svobodno razpolaga s 50 odstotki izvozne vrednosti, ostalo pa se mora namensko združevati.

● Tov. Kersnik je še povedal, da so se v letu 1983 zboljšali pogoji za koriščenje tujih deviznih kreditov. Ti so se nekoliko pocenili, pa tudi naši zakoni so zagotovili določene ugodnosti. Za pridobitev tujega posojila mora imeti tozd podpisan izvozno pogodbo s firmo iz dežele, ki bo dala posojilo. S kreditom se sme uvoziti le surovine, ki bodo vgrajene v izdelke iz izvozne pogodbe, ki je pogoj za ta kredit. Ugodno je, ker za uvoz blaga s temi krediti, ni potrebno koristiti uvoznih režimov (Kv, D, Kk). Za blago, ki se uvažna na osnovi teh kreditov, ni treba plačati carine.

● Največji poudarek dajejo v Marketingu kooperacijskim poslom s tujimi partnerji, saj dajejo predvsem možnost za osvajanje novih tehnologij in izdelkov, povečujejo izvoz in nam zagotavljajo večjo konkurenčno sposobnost na domačem trgu. »Sklepanje kooperacijskih odnosov pa bo v bodoče težje zaradi zahteve, da mora biti izvoz za 30 do 50 odstotkov večji od uvoza, medtem ko je bilo zdaj dopuščeno razmerje 1:1,« je povedal toz. Kersnik. Plačila pri kooperacijskih poslih se vršijo preko posebnega računa pri pooblašeni banki. Na tem računu se zneski do razmerja 1:1 kompenzirajo, presežna vrednost izvoženega blaga pa se obračunava po kriterijih, ki veljajo za redni blagovni izvoz z vsemi stimulacijami.

V tozdu Marketing ocenjujejo, da imajo naši tozdi izdelke, ki bi jih lahko izvažali v dežele v razvoju, vendar pa se pri izvozu v te države pojavlja potreba, da bi kupcem omogočili kredite. Zato iščejo možnosti, kako bi vključili domače in tuje banke, tuje izvajalce investicijskih del ali druge posrednike, ki bi bili pripravljeni za primerno ceno finančno podpreti te posle. Domnevajo pa, da bo tudi izvoz v države tretjega sveta vse težji, kajti tudi te dežele same proizvajajo vse več finalnih izdelkov in bodo vse bolj omejevale uvoz.

Marketing dela tudi na ureditvi odnosov z drugimi jugoslovanskimi izvajalci investicijskih del v tujini, za katere vemo, da kupujejo mnogo naših izdelkov za dinarje, kasneje pa jih izvažajo za devize in sicer kot končne izdelke ali vgrajene v večje sklope. Po zakonu imamo pravico in osnovo, da se s temi partnerji dogovorimo za participacijo na deviznih prilivih, ki jih te organizacije ustvarjajo z izvozom naših izdelkov. Podobno akcijo načrtujejo tudi v stikih s proizvodnimi tozdi širom Jugoslavije, ki kupujejo izdelke naših organizacij. IMP-jeva predstavništva so že prejela nalogo, naj začno pogovore za ureditev teh zadev.

»Marketing razvija tudi novo delovno področje, ki ga doslej v organizirani obliki v IMP-ju še nismo imeli,« je povedal toz. Marjan Gams. »Delo **operativnega marketinga** je usmerjeno na domače in tudi na tuje tržišče.« Naloge pa so naslednje:

● Vzpostavitev in vzdrževanje informacijskega sistema ter prenos informacij, ki so potrebne za boljšo prodajo. Zato izdajajo tržni pregled za področje Jugoslavije, v katerem so informacije, ki jih zberejo delavci naših predstavništev, nato pa jih po potrebi še obdelajo, da so podatki čim kvalitetnejši. Marketing pošilja tržni pregled delovnim organizacijam, ki morajo te informacije posredovati tozdom.

● Zbiranje informacij o absorpskih možnostih trga, da lahko tozdi oblikujejo realne letne prodajne plane.

● Ocena možnosti za plasman novih proizvodov.

● Pospesjevanje prodaje proizvodov na tujem in domačem trgu. Naloga operativnega marketinga bo tudi preverjati učinkovitost sejmskih nastopov in drugih propagandnih akcij.

● Zasledovanje in obdelava investicijskih načrtov v državah tretjega sveta, kar bodo delali s pomočjo tozdi in tujih izvajalcev del.

Vidimo torej, da je glavno delo operativnega marketinga zbiranje informacij o razmerah na domačem in tujem tržišču — informacij, ki nato osnova za snovanje komercialnih akcij, pa tudi za odločitve v proizvodnji in razvojni dejavnosti. Veda Marketing ne bo mogel ustvariti tako močne ekipe, ki lahko zbira vse potrebne podatke, analize, pač pa se bodo povezali za stitucijami, ki tovrstne podatke zbirajo oziroma so specializirane tržne raziskave.

»V okviru pospeševanja proizvodnje je **osnovna naloga propagande** racionalna in enotna realizacija propagandnega nastopanja sestavljene organizacije. To predvsem zadeva perspektivni material, naše predstavitve na sejnih, kakor tudi ostala propagandna sporočila,« je povedal toz. Igor Meliva. Dosedanje izkušnje v Marketingu k obsežnim skupnim akcijam, kar pomeni predstavljanje čim širšega obsega IMP-jeve proizvodnje, povezano tako, kot se programi med seboj povezujejo in dopolnjujejo, ne pa mehansko po tozdi in delovnih organizacijah, ki delujejo ločeno in ne povezujejo. Tak pristop zahteva teamsko delo in premisljeno vsebinsko ureditev vseh sporočil.

Zaradi skokovitega in heterogenega razvoja je v IMP-ju težko zagotoviti popolno propagandno dokumentacijo. Da bi rešili ta problem, je v Marketingu izdelali predlog za vsebinsko razdelitev prospektne dokumentacije na splošno-komercialne pregledne in kataloško-tehnične prospekte.

Da bi imeli pri delu manj težav, želijo, da bi tozdi oziroma ozdi zadostno svojega človeka, ki bi pripravil vsebinske koncepte prospektov skladu z enotnimi kriteriji. Ta človek bi tudi vedno vedel, kakšen propagandni material je že nastanjen, kakšne so zaloge — in čim bi se polnila potreba, bi dal znak, da se začne pripravljati novo gradivo. Toz Marketing pa bo prevzel skrb, da bodo prospekti, ki jih naroči nek delovna organizacija, dostopni vseh prodajnim službam — torej tudi predstavništvom v Jugoslaviji in tujem.

Tov. Meliva je rekel tudi, da morali tozdi in delovne organizacije bolj skrbeti za pravčasno dogovorjanje o predstavitvah na sejnih doma in v tujini. Podobno velja tudi ostale akcije — od oglasov do propagandnih filmov. Zagotoviti bi morali obvezno udeležbo vseh tozdov in najpomembnejših propagandnih akcijah, obenem pa tudi poenoteno način. Glede drugega bo razmere bistveno zboljšala realizacija celostne grafične podobe IMP-ja, ki je že zaključni fazi.

Del prodajne funkcije IMP-jevo proizvodnih programov na območju Jugoslavije se izvaja preko predstavniških mreže **domače prodaje**, ki združuje predstavništva Beograda, Novi Sad, Niš, Zagreb, Split, Sarajevo, Titograd in Skopje.

Glavne naloge domače prodaje so:

● Izvrševanje poslovne politike IMP na jugoslovanskem trgu.

● Zbiranje podatkov o tržni problematiki po posameznih področjih in programih, kar je potrebno tako za uspešnejšo komercialno obdelavo tržišča kot za to, da se bo začela proizvodnja prilagajati tržnim potrebam.

● Zagotavljanje predstavniških mreže po vsej Jugoslaviji.

Da bi uresničili svoje naloge, je potrebno zelo okrepiti akvizitornomacijski sistem (tudi za izvoz), organizirati strokoven nastop na trgu, podprt z usmerjeno ekonomsko propagando, in čim bolj izkoristiti svoj

Inž. Jože Naglič — direktor tozda Marketing.

O razmerah, v katerih deluje Marketing znotraj naše sestavljene organizacije, pa je tovariš Naglič rekel naslednje:

Prvo, kar ugotavljamo, je dejstvo, da imamo v IMP-ju na komercialnem področju zelo raznoliko organiziranost in kompetence, tako da večkrat ni jasno, s kom naj bi reševali posamezne probleme: s skupnimi službami delovnih organizacij ali s tozdi. Zato po nepotrebnem izgubimo kar precej časa, ki bi ga lahko posvetili osnovnim nalogam tozda Marketing.

Pri tem se v nekaterih sredinah kaže tudi določena mera neutemeljene ljubosumnosti in težnja po nepotrebnem dokazovanju posameznikov, ki s preveliko mero nestrpnosti dvomijo v upravičenost naših stroškov pri poslovanju.

Tovariš Naglič je nato povedal, da je Marketing letos posvetil največ sil konkretizaciji pravi, ki so začrtana v Samoupravnem sporazumu o medsebojnih pravicah in obveznostih med tozdom Marketing in drugimi IMP-jevimi tozdi (sporazum je bil sprejet konec lanskega leta). Druga naloga, za katero so tudi porabili precej energije, pa je bila zagotavljanje denarja za delovanje tozda.

V smislu zastavljenih ciljev je najpomembnejša Marketingova naloga seveda pospeševanje prodaje, kar terja ukrepe na več področjih — od informatike, tržnih raziskav, oblikovanja skupnih ponudb do konzaltinga. Samo ob sebi se razume, da je danes pri pospeševanju prodaje še poseben poudarek izvozni usmeritvi. Del prej navedenih dejavnosti smo v IMP-ju že imeli organiziran v tozdi Inženiring in Zastopstva, nato smo jih prenesli v Marketing. Toda dosedanje delovne izkušnje, kakor tudi dogovori s tozdi in delovnimi organizacijami, kažejo, da bo treba tudi te dejavnosti v določeni meri preoblikovati, medtem ko so nekatere dejavnosti iščejo nove organizacijske oblike.

V Marketingu so že izdelali delovne programe za prihodnje obdobje, ki vsebujejo tudi presek dosedanjega dela, program ukrepov za pospeševanje izvoza in osnutek tozdevega plana za leto 1984. Vse te dokumente so že poslali delovnim organizacijam, da jih te posredujejo tozdom in prediskutirajo s strokovnimi službami. Zaenkrat še niso dobili kaj mnogo pripomb, zato pravi tovariš Naglič: »Občutek imam, da naši programi niso povsod prišli v prave roke. Vsekakor z zanimanjem pričakujemo reakcije in pripombe uporabnikov naših storitev.«

Izvoz bo v prihodnjem letu vsekakor v središču naše pozornosti. V

● PREDSTAVLJAMO VAM TOZD MARKETING ● PREDSTAVLJAMO VAM TOZD MARKETING ● PREDSTAVLJAMO VAM TOZD MARKETING ● PRE

obstoječe komercialne kadre. »Vse je toliko bolj pomembno, če se zavedamo, da se zaradi zmanjševanja investicij zmanjšuje tudi možnost prodaje naših izdelkov,« je dejal tov. Lucijan Lipušček.

Marketingov sektor za domačo prodajo mora imeti seveda določene pogoje, da bi lahko svoje naloge uspešno izvajal. Žal v IMP-ju ne zagotavljamo vsi ustreznih pogojev in se nekateri obnašajo celo tako, da delo tega sektorja zavirajo. Tako so se na primer vsi tozdi in delovne organizacije strinjali s formiranjem Marketinga, ne strinjajo pa se vsi s stroški, ki zdaj nastajajo. Nekateri tozdi nočejo verjeti, da Marketing za svoje delo potrebuje določena sredstva. Zato zapravimo ogromno energije, da dokazujemo, kako so nastali naši stroški, in potem izterjamo plačilo za delo, ki smo ga opravili.

Druge stvar je servis, ki je prav tako eden pomembnih dejavnikov prodajne uspešnosti — seveda skupaj s prodajo rezervnih delov in remontom. Te dejavnosti se lahko finančno dokaj donosne. Toda v IMP-ju se tega očitno ne nismo zavedli, kajti naši tozdi imajo servisno dejavnost na splošno slabo organizirano, tako da neredko celo zavira prodajo. Težava je tudi, ker tozdi nimajo popolnega perspektivnega materiala, ki bi moral biti izdelan po enotni metodologiji, da bi zares dosegel svoj namen.

Nekatero delovne organizacije in tozdi imajo nekatere prodajne poti, ki so vedno usmerjene mimo tozda Marketinga in celo mimo tozda, kar je po eni strani zelo drago, po drugi strani pa zelo kratkoročno in nemočkrat zaradi nedorečenih osnovnih pogojev, je še rekel tov. Lipušček in še povedal, da se delovna organizacija Klima Celje ne vključuje v sektor domače prodaje, se vanj ne zeli vključevati in je edina v vsem IMP-ju, ki ne plačuje deleža za to dejavnost skupnega pomena.

Izvozna dejavnost tozda Marketinga je usmerjena predvsem v realizacijo izvoznih prizadevanj tozdog in enotnih delovnih organizacij. Delo poteka v tesni povezavi z vsemi službami tozdog oziroma delovnih organizacij tako pri pridobivanju kot tudi pri realizaciji izvoznih poslov.

Vsebinski nalogi, ki jih opravljajo v tozdu Marketing, kaže, kakšen nivo izvoza dosega naša proizvodnja tozdi in očitno je, da bo imel Marketing na tem področju še veliko dela, saj v zadnjih letih nismo dosegli kakšnih pomembnih premikov. Šele v zadnjem letu, predvsem lani in letos, so se v prodajo na tuje trge poleg Liverja in Ten-Telekomunikacije bolj vključile delovne organizacije Tio, Klimat in delono tudi Iko (Trata-Avtomatika). Naši tozdi so do konca leta izvozili, če ne upoštevamo izvoza za delovni enoti v Iraku in Alžiriji, za približno 400 milijonov dinarjev svojih proizvodov.

»Opažamo,« je dejal tov. Tomaž Rataj, »da se tozdi pri proizvodnji izdelkov za tuji trg srečujejo z velikimi problemi, ki jih ne bodo mogli v kratkem času rešiti. Tu mislim predvsem na neorganiziranost služb v delovnih organizacijah in tozdih za prodajo v tujino, na nizko tehnološko raven večine naših tovarov in na pomanjkanje surovin. Opažamo tudi, da je tozdom čisto vseeno, kakšen proizvodni nalog izvajajo — ali domačega ali tujega naročnika.

Vsekakor bi morali, glede na slabo tehnološko opremljenost, pri delu za izvoz še posebej paziti. Pri izvozu je treba spoštovati predvsem dobavni rok in kvaliteto izdelkov. Cena je odvisna od tržnih pogojev in tehničnih lastnosti izdelkov. V tej predstavitvi smo omenili, da naši tozdi izvajajo predvsem kupcem, ki jih tudi že dolgo poznamo. Zato je naloga Marketinga, da v srednjeročnem obdobju pripravi pogoje za prodor novih izdelkov na tuje tržišče. To bomo skušali doseči s sodelovanjem s tistimi jugoslovanskimi organizacijami, ki so v tozdomski proizvodnji, pa tudi s tujimi strokovnjaki za posamezne branže in proizvode. Hkrati bomo obnovili obsej poslovnih zvez z našimi kupci, pa tudi z dobavitelji, pri katerih mi sami že leta kupujemo različne vrste materialne in opreme.

»Skupaj s temi našimi dobavitelji se bomo kupovali naše proizvode, kjer bo le malo pogovori, morajo seveda dobiti nekaj vseh firm, s katerimi sodelujemo naši tozdi — tudi tozdi Inženiring.

Veliko pozornost pa bo treba posvetiti tudi tovaršarski Rataja posvetiti oddelku znotraj IMP-ja. Trudili se bodo, da bodo navezali takšne stike z vsemi tozdi in delovnimi organizacijami, da pri izvrševanju izvoznih poslov ne bo noben tozdi od problema. Morali pa bodo tudi v proizvodnih tozdih priključiti k skrbni za izdelavo, kar je potrebno organizirati — da zadolžijo kmeti, ki so izvozna dejavnost. Marketing bi tako vedel, na koga naj se obrne in kdo bo v tozdu pokrbel vse vrste vseh tistih nalogah, ki jih

mora pri določenem izvoznem poslu opraviti tozdi.

Izvozni oddelek v Marketingu pa bo potrebno še kadrovsko in strokovno okrepiti in ga tudi tesno povezati s predstavniško mrežo v Jugoslaviji. Ta dejavnost je bila namreč v preteklosti omejena predvsem na administrativne naloge pri izvajanju izvoznih poslov, s čimer seveda ne moremo biti zadovoljni, zato je v smernicah Marketingovega delovanja močno poudarjena zahteva po takšni organizaciji, ki bo omogočila bolj kreativno delo na izvoznem področju.

»Predstavljanje in prodaja opreme tujih principalov ni več primarni namen zastopniške dejavnosti, pač pa je usmeritev tozda Marketinga pospeševanje domače prodaje in tudi izvoza v obliki kooperacij in kompenzacij s tujimi principalii, posebej se na področju procesne in prehranske industrije, kar je tudi odločitev strateškega razvoja v tozdu,« je dejal tov. Čuk.

V tej smeri je Marketing že naredil prve uspešne korake. Poiskal je nove tuje partnerje, ki imajo posluh za takšno usmeritev. V letu 1983 so že dosegli določene rezultate (izvoz tozda Alchorn in uvoz elementov za ploščne izmenjevalce za tozdi Itak, oboje v sodelovanju z zahodnonemško firmo Ahlborn). Delo bodo v tej smeri še nadaljevali, medtem ko bodo opuščali zastopanje, ki nima dolgoročne perspektive.

Da bi pospeševali celotno prodajo IMP-ja na domačem trgu se je Marketing lotil intenzivnega akvizicijskega dela na tistih področjih, kjer je bil IMP doslej manj prisoten — to so procesna industrija, ladjedelništvo in elektronika. Gre za to, da Marketing ponuja opremo, ki jo izdelujejo naši tozdi, to pa dopolnjujejo s tisto specialno opremo naših partnerjev, ki je mi ne izdelujemo. Tako koncipirano delo seveda zahteva sodelovanje vseh IMP-jevih tozdog. Žal pa vsi še nimajo dovolj posluha in poslovitosti za takšne oblike sodelovanja, zato zamujamo mnoge priložnosti, kjer bi lahko s skupnim nastopom dosegli prednost na tržišču.

Čeprav v vseh govorih in razgovorih o gospodarstvu poudarjamo predvsem izvoz, pa je tudi **uvozna dejavnost** izredno pomembna. Vemo, da za našo proizvodnjo potrebujemo mnoge uvozne repromaterialne, predvsem takšne, ki jih doma ni, zato je vsekakor uspeh, da Marketingov uvozni oddelek uresničuje predviden in potreben uvoz, čeprav uvoznikom letos težav ne manjka. Uvoznim restrikcijam, ki veljajo že od začetka leta (fizične možnosti uvoza), se je junija pridružil povsem

nov režim uvoza, ko so v okviru Zvezne gospodarske zbornice ustanovili nove koordinacijske odbore. Ti odbori so zlasti v začetku poslovali zelo neelastično, kar je zelo oteževalo pridobivanje uvoznih soglasij. Razen tega so se pogosto spreminjali predpisi v zvezi z uvozom posameznih vrst blaga. Za vsak posamezen uvozni posel pa je potrebna gora papirjev in ogromno administrativnega dela, ki se z vedno novimi predpisi in dopolnitvami samo še povečuje. Posebej velike težave pa so pri uvozu opreme.

Kljub vsem težavam je Marketingu uspelo uresničiti uvoz v okviru planov. Poleg rednega uvoza repromateriala ter rezervnih delov za tekoče in investicijsko vzdrževanje opreme v naših tozdih je Marketingov uvozni oddelek vključen tudi v višje oblike zunanjetrgovinskih poslov na osnovi posebnih obmejnih sporazumov s tujino (maloobmejni promet z Italijo), sejamskih sporazumov v Avstriji in sporazumov z Avstrijo. Izvozni oddelek pa sodeluje tudi pri zagotavljanju uvoznega materiala v okviru dolgoročnih proizvodnih kooperacij in vseh oblik kompenzacijskih poslov, kjer ta oddelek sodeluje z izvoznim oddelkom.

Izvedba uvoznega posla je zahtevno in dolgotrajno delo. Kljub velikemu prizadevanju Marketingovih delavcev ne morejo vsakega posla uresničiti v željenem roku, saj se srečujejo z ovirami, na katere težko vplivajo (zapiranje okenc pri Narodni banki Slovenije, odloki ZIS itd.).

»Kljub povečanemu obsegu dela,« je povedal tov. Kotar, »upamo, da bomo tudi v bodoče zagotavljali izvoz za redno proizvodnjo naših tozdog in za izvajanje montažnih del. Tozdi-uvozniki pa se morajo zavedati, da je za izvedbo vsakega izvoznega posla potrebno zbrati precej soglasij in opraviti drugega dela, kar terja določen čas. Zato je bolj natančno načrtovanje in pravočasno naročanje z njihove strani pogoj, da lahko delo kvalitetno opravimo. Razne »gasilske akcije« zmanjšujejo uspešnost našega delovanja, ker moramo s temi akcijami zapolniti večje število sodelavcev, ki za ta čas pustijo v predalih tekoče delo. Povečujejo se tudi stroški, saj je v takšnih primerih možno reševati zadeve samo z osebnimi kontakti od Ljubljane do Beograda.«

Pri uvozni politiki se kaže tudi določena pomanjkljivost v preslabi koordinaciji znotraj IMP-ja. Tozdi Inženiring izvaja uvozno-izvozne posle za potrebe investicijskih del v tujini do neke faze sam, kar povzroča

nekaj težav pri evidenci in prenosu ustreznih dokumentacije, predvsem pa otežuje realizacijo usmeritve, da moramo naš uvoz v največji možni meri izkoristiti za to, da tujim partnerjem ponujamo svoje izdelke.

Naloga sektorja skupne nabave je nabava strateško pomembnih materialov in skupni nastop (samoupravni sporazumi s trgovskimi organizacijami) IMP-jevih tozdog. Vrednost nabave strateško pomembnih materialov (proizvodi črne in barvne metalurgije, elektromaterial in ostalo) in samoupravni sporazumi s trgovskimi organizacijami 5,6 milijard din od česar je planirana nabava v letu 84 v sektorju nabave tozda Marketinga za IMP-jeve tozde 2,2 milijard dinarjev.

V letu 1983 bo realizacija strateško pomembnih repromaterialov in samoupravnih sporazumov 1,5 milijarde dinarjev.

Glavni problem tega sektorja je pomanjkanje kadra za večji obseg in uspešnost dela. Zdjaj dela v tem sektorju en sam delavec. V letu 1984 načrtujejo še tri delavce, tako da bodo skupaj štirje.

Pri organiziranju skupne nabave je težava tudi zaradi stare miselnosti in navade, ki izhajajo iz tega, da so IMP-jevi tozdi vsak zase nabavljali repromaterial na domačem tržišču (80 % nabave v trgovini) in jim cene materialov niso bile bistvene.

Skupni nastop v nabavi je bil do sedaj le bolj deklarativno podprt na vseh nivojih, pri konkretnih akcijah pa so se pojavljali problemi: skupna planiranja, dogovorjeni termini, zahtevani odgovori in dodatne intervencije, nespoštovanje podpisanih obveznosti do zunanjih partnerjev itd.

Ker pri nabavi repromateriala nastopajo vsak dan večji problemi, so IMP-jevi tozdi sedaj pripravljeni zaupati Marketingu naloge, da nabavlja vse strateško pomembne repromaterialne. Toda problematika skupne nabave pri tako širokem asortimanu in veliki vrednosti (4 milijarde dinarjev strateško pomembnih repromaterialov) je zelo obsežna in bo zahtevala še veliko več strokovno usposobljenih delavcev za uspešno reševanje.

Po tej obširnejši predstavitvi organiziranosti in poslovnih nalog tozda Marketing pogledamo še delovanje samoupravnih organov in družbenopolitičnih organizacij.

Od začetka letošnjega leta do konstituiranja tozda Marketing so delavci samoupravne akcije uresničevali preko zbora delavcev.

Delavski svet tozda, ki mu predseduje Tomaž Rataj, ima enajst članov,

ki so iz vseh služb. Od maja, ko je bil izvoljen, se delavski svet redno sestaja. Na sestankih obravnavajo tekočo poslovno in ostalo problematiko. Formirane so tudi vse komisije delavskega sveta, njihovo delo pa teče usklajeno s strokovnimi službami delovne organizacije Izip.

Velika ovira pri delu delavskega sveta pa je, da tozda Marketing do danes še ni registriran, zaradi česar se vse njegove zunanje aktivnosti še vedno odvijajo preko tozda Inženiring. Člani Marketingovega delavskega sveta so pri odgovornih službah v tozdu že večkrat zahtevali pojasnilo, zakaj v letu dni ni bilo mogoče izvesti registracije tozda.

V tozdu Marketing je predsednik izvršnega odbora sindikata Rudi Mozetič, ki je povedal, da je delovno združenje v tozdu na visoki ravni. Ne zadovoljstvo delavcev pa je v tem ker svojih nalog še ne morejo dovolj uspešno opravljati, ker se postopek registracije tozda vleče predolgo. Od začetka ustanavljanja tozda je IO sindikata tozda upošteval smernice občinske konference sindikata občine Ljubljana-Bežigrad. Sindikat tozda sodeluje pri oblikovanju pravilnika o nagrajevanju, ki predvsem podpira akcijo delitve dohodka na osnovi minulega dela. Sindikat tozda

pogreša tesnejše sodelovanje vseh sodelavcev predvsem s dislociranimi enotami predstavništva. Tesnejše sodelovanje nameravajo doseči z organizacijo skupnih srečanj, izletov in z vključevanjem Marketingovih delavcev v športno dejavnost v okviru materialnih možnosti tozda. Posebno pri reševanju skupnih problemov pa želi sindikat tozda sodelovati s sindikatom drugih IMP.

»Osnovna organizacija Zveze komunistov v Marketingu deluje šele kratak čas, vendar že lahko rečem,« je dejal njen sekretar Marjan Gams, »da je le ta v tozdu zaživel.«

Problem, ki se vleče v zvezi z registracijo tozda Marketing, je imel vsekakor tudi vpliv na ne tako hitro ustanovitev osnovne organizacije Zveze komunistov, ki ima sedaj 7 članov. Program dela osnovne organizacije je zastavljen. Sprejemali ga bodo na programski konferenci tozda. Dejavnost osnovne organizacije Zveze komunistov tozda Marketing bo usmerjena v tri smeri in sicer v spremljanju tekoče problematike in nalog ZKJ, v obravnavo posameznih področij dela in problematike tozda Marketing ter v idejno politično izobraževanje.

MARIJA PRIMC

Več glav več ve. Več sodelavcev, boljši Glasnik!

● IZVOZNI DOSEŽKI NAŠIH ORGANIZACIJ ● IZVOZNI DOSEŽKI NAŠIH ORGANIZACIJ ● IZVOZNI DOSEŽKI NAŠIH ORGANIZACIJ

Iko: Zadnje čase dosegajo lepe izvozne uspehe

Delovna organizacija Iko bo letos svoj izvoz povečala za več kot dvakrat v primerjavi s lanskim letom. To je dobro, bi rekli, če ne bi vedeli, da bodo z lastnim izvozom pokrili komaj polovico svojih uvoznih potreb.

Lani je Iko dosegel za okrog 17,7 milijonov dinarjev izvoza. Do konca oktobra so tozdi te delovne organizacije izvozili za skoraj 20 milijonov dinarjev svojih izdelkov. Toda, kot je povedal direktor komercialnega sektorja v tej delovni organizaciji Gorazd Kordelič, bosta zadnja dva meseca izvozno zelo uspešna, saj bodo realizirali nekaj poslov, ki so jih podpisali v drugem polletju. Tako bo vrednost izvoza vseh petih Ikovih tozdog letos okrog 40 milijonov dinarjev.

Na drugi strani so ti tozdi v desetih mesecih uvozili že za več kot za 100 milijonov dinarjev blaga. Načrtovani izvoz so v desetih mesecih presegli za dvakrat (Trata-Avtomatika), petkrat (Itak) in skoraj sedemkrat (Ipko).

Gorazd Kordelič je te velike uspehe presežke načrtovanega uvoza takole pojasnil: Vsa proizvodnja Ikovih tozdog je objektivno vezana na precejšen uvoz repromateriala, saj gre za tehnično precej zahtevne izdelke. Skratka, pri proizvodnji so vezani na uvoz določenih repromaterialov, ki so zaradi padajoče vrednosti dinarja vse dražji. K temu, da je vrednost njihovega uvoza precej večja, kot so načrtovali, je torej prispevalo dejstvo, da niso pričakovali tako velike devalvacije dinarja.

Po drugi strani so v Iku trdno prepričani, da gre preko meje precej več njihovih izdelkov kot pokažejo izvozne tabele. Mnoge montažne organizacije kupujejo avtomatiko in drugo opremo preko trgovske mreže in jo vgrajujejo v objektih, ki jih gradijo v tujini. To potem prikazujejo kot svoj izvoz. V Iku seveda s tem niso zadovoljni, vendar ne morejo kaj dosti vplivati na dogajanje. Edino z beogradske organizacije Janko Lisjak jim je doslej uspelo zadovoljivo urediti izvoz svoje opreme v ČSSR, kjer Janko Lisjak gradi bolnišnice.

»V delovni organizaciji Iko se zavedamo, da moramo na področju izvoza doseči krenite premike,« je rekel Kordelič. Zato so v komercialni službi naredili poseben načrt pospeševanja izvoza, v katerem so na eni strani opredelili, kaj lahko izvažajo (to je tiste artikle, ki so sposobni za izvoz), na drugi strani pa so opredelili, kam bodo izvažali in kako. Ta drugi del načrta je menda bolj skromen, saj je vezan na poznavanje tujih tržišč, kjer v IMP-ju zaenkrat pač še nimamo dovolj širokih izkušenj.

In kaj so artikli, ki jih lahko izvažajo?

● Kompletan novi program Trate-Avtomatike (to je sistem 300 in 400).

● Nove večstopenjske obtočne črpalke, potopne črpalke

ter CL in CB črpalke iz tozda Trata-Črpalke. V drugi fazi računajo tudi na izvoz drsnih tesnil.

● Itak bi lahko izvažal vse toplotne aparate. V razvoju pa imajo aparat za razsoljevanje morske vode (za pridobivanje pitne vode), ki bo tudi zanimiv za tuje tržišče.

● Skip bi lahko izvažal gradbene stroje.

● V Ipku računajo na izvoz različnih plastičnih zabojnikov, vendar je tu problem cena — zaradi dragega uvoženega poliestra.

Sestavni del načrta za pospeševanje izvoza je tudi usmeritev, da je treba že pri zastavljanju razvojni nalog misliti na izvoz. Z drugimi besedami: Razvijalci naj ne bi razvijali tistih izdelkov, za katere se že vnaprej ve, da jih ne bo možno izvažati.

Za leto 1984 so si v Iku zastavili cilj, da bodo z izvozom v celoti pokrili svoje uvozne potrebe. To po grobi oceni pomeni, da bi morali izvoziti za okrog 130 milijonov dinarjev svojih izdelkov — ali povečati letošnji izvoz za več kot trikrat. To je težka naloga, vendar uresničljiva, meni Gorazd Kordelič. Optimizem črpa predvsem iz uspehov, ki so jih dosegli letos.

V letošnjem letu so začeli intenzivno obdelavo tujega tržišča.

Navezali so precej stikov z različnimi tujimi firmami. Precej uspeha so imeli na sejmu ISH v Frankfurtu, drugo možnost pa vidijo v dogovarjanju s firmami, od katerih sami kupujejo dolo-

čene izdelke in se zdaj dogovarjajo, da bi to sodelovanje razširili še v obratno smer.

Po zaslugi bolj smotrne razvojne dejavnosti že imajo nekaj programov, ki jih lahko prodajajo v tujini. Drseči tečaj dinarja jim omogoča konkurenčne cene, ki jim doma zagotavljajo solidne gospodarske rezultate. Pri sodelovanju pa iščejo predvsem večje tuje firme, s katerimi bi lahko zasnovali skupne razvojne programe in sklenili kooperacijske pogodbe.

Naše izdelke je praktično nemogoče prodajati preko trgovskih organizacij, pravi Kordelič, saj se praktično vsi — razen gradbenih strojev — prodajajo preko investicijskih projektov. Kupec te opreme je lahko le podjetje, ki ima svojo prodajno — projektno mrežo na tujih tržiščih. Tak primer je firma Johnson Controls, ki ima sto prodajnih mest po vsem svetu.

Johnson Controls je multinacionalna družba s sedežem v ZDA. Iko je navezal stike z njihovo tovarno avtomatike v Essnu, ki je prevzela v svoj prodajni program kompleten sistem Tratine avtomatske regulacije za centralno kurjavo. Trata bo začela Johnsonu pošiljati te naprave konec decembra.

Z Johnsonom pa Trata sodeluje tudi na področju regulacije za tako imenovane fan-coil sisteme. V letošnjem letu so razvijalci naši rešitev, ki je tehnično ustrezna in zagotavlja primerno ceno. Trata Avtomatika bo prvi

evropski proizvajalec teh naprav.

Firma Johnson Controls je vsekakor najpomembnejši tuji partner, s katerim je Iko začel sodelovati letos. Seveda pa ne zanemarijajo dosedanjih partnerjev, na primer kooperacije med Spaecom in tozdom Trata — črpalke. V letu 1984 predvidevajo razširiti kooperacijo na novo področje, to je na proizvodnjo visokotlačnih batnih črpalk, ki jih domače tržišče potrebuje okrog 4000 letno.

Iko je dal ponudbe tudi za vse večje objekte v Iraku — tudi za tiste, kjer ne dela IMP, pač pa druge jugoslovanske montažne organizacije. Ponujajo avtomatiko, črpalke in izmenjevalce in računajo na določeno izvoz, čeprav je izvajanje del v Iraku odvisno od drugih okoliščin.

Poseben primer je tozdi Ipko, ki mu ni letos uspelo še prav ničesar izvoziti. Ipko v sodelovanju z Emono-Inženiringom ponuja opremo za živinske farme. Ponudbo imajo kar za dobrih 6 milijonov dolarjev, kar je precej več kot drugi Ikov tozdi. Težava pa je, da so to izredno veliki posli, ki se sklepajo na državni ravni, zato se pogovori zelo dolgo vlečejo in je uspeh od zadnjega negotov. Gorazd Kordelič sodi, da so realne možnosti za izvoz farmske opreme na Madžarsko in v Italijo, ponudbe pa imajo še v vrsti drugih držav. Težko je reči, ali bodo pogodbe podpisali v letu 1984. Toda ko jih bodo, bo Ipko dobil precej dela — in deviz.

LOJZE JAVORNIK

Izgradnja računalniško podprtega informacijskega sistema napreduje

Kmalu bodo obdelave na novem računalniku

Izgradnja novega računalniško podprtega informacijskega sistema v našem sozdu napreduje, čeprav Iskra-Delta dobavlja opremo z zamudami. V letu 1984 bodo na novem računalniku že stekle prve obdelave, pripravljen pa bo tudi projekt za drugo fazo računalniškega sistema. Izgradnja računalniškega sistema namreč teče v dveh etapah: v prvi je oprema v glavnem omejena le na to, kar je potrebno za razvoj računalniških obdelav, v drugi etapi pa bomo dobili opremo, ki bo povezala v enoten sistem vse naše tozde in delovne skupnosti.

V drugi polovici oktobra je imela Služba za elektronsko obdelavo podatkov (SEOP) naslednjo opremo: računalnik delta 4780 (z 2 MB glavnega spomina), 8 priključkov za terminala, 6 diskovnih enot po 300 MB spomina, eno tračno enoto, en tiskalnik in 12 videoterminalo.

To pa ni vsa oprema, ki bi jo morala Iskra-Delta dobaviti po pogodbi do 30. septembra. Med drugim čakamo še na dodaten spomin (2 MB), priključke za terminala in terminale.

Zaradi zamud pri dobavi opreme je razvoj obdelav seveda precej oviran, saj se ne da programirati brez terminala, ki omogoča dostop do podatkov. Vodja Službe za elektronsko obdelavo (SEOP-a) podatkov Gabrijel Erzín je povedal, da bi potrebovali za razvoj obdelav samo v centru 16 terminalov — doslej pa jih še noben dan niso mogli

uporabljati več kot 5. Poleg dobaviteljevih zamud imajo preglavice tudi z motnjami, zaradi katerih se oprema kvari.

Da pa bi obdelave lahko stekle, bodo potrebovali še terminale, ki jih bodo postavili pri uporabnikih in jih povezali z računalnikom na Titovi cesti. Prve bodo postavili v delovni organizaciji IKO. To vse je še oprema, ki je potrebna za razvoj in preizkušanje obdelav.

Zaradi zamujanja opreme so sicer velike težave, toda delo bo teklo naprej, tako da bo SEOP v sodelovanju s Službo za poslovanje organizacijo in končnimi uporabniki v letu 1984 dokončal naslednje obdelave: saldakonti z delno obdelavo glavne knjige, obračun osnovnih sredstev, obračun osebnih dohodkov za delavce doma in v tujini, vodenje proizvodnje (brez montaže), materialno poslovanje in nabavno poslovanje.

To pa ne pomeni, da bodo vsi tozdi in delovne skupnosti lahko takoj uporabljali te obdelave, saj bo najprej treba zagotoviti še precej računalniške opreme. V SEOP-u ocenjujejo, da bomo za celoten sistem v vsem sozdu potrebovali okrog 220 terminalov, kar seveda potegne za sabo tudi ustrezne računalniške zmogljivosti in drugo opremo. Tozdi in delovne skupnosti se bodo torej lahko vključile v sistem, ko bomo imeli potrebno opremo. Za računalniško obdelavo pa bomo potrebovali tudi delavce, večje tega posla, tako pri uporabnikih kot v računskem centru.

Vključevanje uporabnikov v nove obdelave bo torej teklo postopno — odvisno od opreme in kadrov. Načrt izgradnje novega računalniškega sistema predvideva, da bomo konec leta 1986 imeli kompletno opremo in bodo lahko vsi uporabniki vključeni v nov sistem. Do takrat pa bodo teklo obdelave tudi na starem IBM-ovem stroju, ki zdaj dela neprestano v treh izmenah, postopno pa bo imel s prehodom uporabnikov na novi računalnik vse manj dela.

Integralni poslovno-informacijski sistem bo imel pet podsystemov: finančno-računovodskega, proizvodnega, nabavnega, prodajnega in kadrovskega.

Poleg tega sta še dve področji, za kateri je dogovorjeno, da morata biti tudi čim prej vključeni v avtomatsko obdelavo podatkov. To sta poslovanje Interne banke ter področje projektive in razvoja. To zadnje področje ne sodi v okvir poslovne informatike, vendar postaja računalnik vse bolj nepogrešljiv tudi pri projektiranju in razvoju dejavnosti. Sedanjega IBM-ovega računalnika za te naloge niso mogli uporabljati že zaradi prezasedenosti, pa tudi zaradi lokacijske oddaljenosti. Ta problem bo rešen s termi-

nalsko povezavo. Gabrijel Erzín je povedal, da so navezali stike z računskim centrom ljubljanske univerze, ki ima precej računalniških programov za razvojno delo, kajti prehod strošek bi bil, če bi te specialne programe kupovali sami.

Razen tega je v načrtu, da bodo pripravili avtomatske obdelave za načrtovanje in spremljanje realizacije planov ter za obdelavo in oceno investicijskih elaboratov.

Vidimo, skratka, da so že opredeljena številna področja, kjer bomo uporabljali novi računalniški sistem za hitrejšo in kvalitetnejšo obdelavo podatkov. Poglejmo zdaj, kako bo uvedba računalniškega poslovanja vpli-

vala na poslovanje tozdiv in kako pravzaprav nastajajo posamezne obdelave, ki sestavljajo integralni poslovno-informacijski sistem!

V tozdiv in delovnih skupnostih, kjer imajo poslovanje dobro organizirano, bo prehod na računalnik razmeroma enostaven, pravi Gabrijel Erzín. Seveda bo treba v vsem sozdu način dela poenotiti, nekatere postopke bo treba uvesti na novo predvsem pa se bodo morali vsi pri izvajanju držati navodil o ravnanju s strojno in programsko opremo. Toda osnovno vodilo pri razvoju računalniških obdelav je, da izhajajo iz obstoječega načina dela in potreb uporabnikov.

Služba za elektronsko obde-

lavo podatkov (SEOP) ima pri razvoju obdelav izvedbeno vlogo. Glavno besedo pri določanju posameznih obdelav imajo Služba za poslovno organizacijo, ki pa sodeluje z ustreznimi službami v delovnih organizacijah, tudi neposrednimi uporabniki posamezne obdelave. Vsi ti skupaj analizirajo posamezno obdelavo in nato določijo vsebino obdelave, ki jo SEOP nato prevzame v računalniški jezik, kjer so v praksi spet navadno potrebne ponovna posvetovanja z uporabniki.

Tak način dela mora omogočati, da pri uvajanju računalniških obdelav ne bo posebnih težav, razen tam, kjer je poslovanje zdaj neurejeno.

LOJZE JAVORN

Eden od videoterminalov, na katerih v SEOP-u razvijajo obdelave za novi računalnik.

Kako s tozdi, ki ne sodelujejo pri izgradnji računalniškega sistema?

Poseben problem pri izgradnji računalniškega centra predstavlja dejstvo, da tozdi Elektromontaža, Montaža Maribor in Elektrokovinar niso podpisali Samoupravnega sporazuma o izgradnji računalniško podprtega informacijskega sistema v sozdu IMP. Delavski svet sozda je pozval te tozde, naj o svoji odločitvi še enkrat razmislijo in če bodo vztrajali pri njej, morajo pripraviti program, kako si bodo sami zagotovili računalniške obdelave.

Ker trije tozdi niso pristopili k Sporazumu, bodo morali ostali tozdi nositi večje finančno breme. Posledice pa bodo čutili tudi nepodpisniki sami. Od 1. januarja 1985 namreč stari IBM stroj ne bo več delal, nepodpisniki pa se ne bodo mogli vključiti v novi sistem, ker ne bodo imeli potrebne opreme.

Ko je delavski svet sozda novembra razpravljal o tej zadevi, je sprejel sklep, da si navedeni trije tozdi lahko še premislijo in sicer do 31. decembra 1983. Toda če se bodo odločili za pristop k sporazumu, morajo tudi naknadno vplačati delež, ki bi ga sicer morali prispevati že lani in letos. Delavski svet je določil, da se prispevek revolarizira — in sicer se poveča lanski delež za 30 odstotkov, letošnji pa za 22,5, kajti sicer bi bili zamudniki zaradi inflacije v boljšem položaju od tistih, ki so svojo obveznost plačali takoj.

Če pa tozdi Elektromontaža, Montaža Maribor in Elektrokovinar do zadnjega decembra ne bodo pristopili k Sporazumu in plačali svojega prispevka za gradnjo računalnika, je delavski svet sozda zahteval, naj do 28. februarja 1984 pripravi lastne razvojne programe računalniških obdelav, v katerih morajo obvezno povedati tudi to, kako bodo po 1. januarja 1985 izvajali obdelave, ki jih bo do takrat delal SEOP na IBM-u. Hkrati morajo ti tozdi sprožiti postopek za spremembo Samoupravnega sporazuma o temeljnih plana sozda IMP, saj v njem piše, da bomo gradili nov računalniško podprti informacijski sistem v sozdu vsi skupaj.

Delavski svet sozda je sprejel tudi sklep, naj obravnava to zadevo tudi notranja arbitraža.

L.J.

Izobraževalni center je zasnoval programe usposabljanja ob delu

Znanje za boljše in učinkovitejše delo

Domžalski Izobraževalni center poleg domske dejavnosti za učence v gospodarstvu (predvsem ljubljanskih tozdiv), svojo dejavnost vse bolj širi tudi na usposabljanje IMP-jevih delavcev. Delo tega domžalskega tozda bo tako dobilo večjo vrednost, saj vemo, da razvoj terja stalno nova znanja, ki jih lahko zagotovimo z usposabljanjem ob delu.

Zamišljeno je, da bo Izobraževalni center organiziral tiste oblike izobraževanja, ki bodo udeležencem dale znanje za uspešnejše delo. Program so v

Izobraževalnem centru pripravili skupaj s tozdi. Spisek tem ni dokončen, saj bodo glede na potrebe lahko uvajali nove programe. S tem bo Izobraževalni center organiziral skrb za stalno izobraževanje ob delu in sicer s programi, ki so v praksi najbolj potrebni.

Da bi lahko uspešno opravljali to funkcijo, so v Izobraževalnem centru oblikovali nova dela in naloge koordinatorja izobraževanja.

Program teh nalog so obravnavali 15. novembra na sestanku delavcev sozda IMP, ki opravljajo dela in naloge na področju izobraževanja.

Nova dela in naloge koordinatorja izobraževanja obsegajo:

1.) Verifikacijo Izobraževalnega centra. Delo Izobraževalnega centra bo tako dobilo večjo vrednost, prav tako pa tudi pridobilo znanje, ki ga bodo delavci osvojili na posameznih izobraževalnih akcijah (Po uspešno upravljenem tečaju za določeno delo in naloge bo delavec dobil spričevalo, ki ne bo veljalo samo v IMP-ju temveč tudi izven IMP.)

2. akcije izobraževanja: Plan akcij izobraževanja obsega akcije, ki jih delavci sozda, IMP izvajajo za svoje sodelavce in pa akcije, na katerih bodo sodelovali zunanji strokovnjaki, izobraževalne ustanove in druge institucije.

3. Možnosti kontinuiranega sodelovanja delavcev sozda IMP, ki opravljajo del in naloge na področju izobraževanja (na primer reševanja problematike

usposabljanja učencev v usmerjenem izobraževanju, poenotenje določenih aktov, predpisov, pravilnikov itd., ki rešujejo problematiko na izobraževalnem področju).

Izdelali so že plan izobraževalnih akcij, v katerega so vključili akcije predstavitev proizvodnega programa sozda, ki so namenjena projektantom strojnikom in projektantom elektro stroke. Projektantom in delavcem v komercialni je namenjen seminar s temo povezava — dela in naloge projektanta glede na naloge delavcev v komerciali. Seminar o finančnih v zruženem delu, o finančnih v sozdu IMP in o principu skupnega prihodka bodo obiskovali delavci v nabavi, prodajni službi in vodje montaže.

S področja finančnega poslovanja je predviden seminar za delavce v komerciali. Za pravnike bo seminar s področja deviznega poslovanja. Vodje prodaj in koordinatorji izvoza bodo imeli seminarje s temami:

- možne oblike izvozne dejavnosti in njihovih efekti;
- uvozni režimi za repromaterial in opremo po trenutno veljavnih zakonih;
- tržne razmere Srbije z ozirom na proizvode IMP
- tržne razmere Hrvaške z ozirom na proizvode IMP.

Projektanti, delavci v komercialnih in prodajnih službah bodo imeli seminar z naslovom Povezava — delo projektive in delo v komercialnih službah.

Vodjem montaže je namenjen seminar z naslovom Mrežno planiranje, priprava dela, potek dokumentacije.

Uvajalni seminar: interaktivno delo z računalnikom je predviden za tehnologe, delavce v pripravi dela, nabavi, skladišču.

Seminarja z naslovom upravljanje računalnika za organizacijo dela se bodo udeležili vodilni delavci delovnih skupnosti, vodstveni delavci delovnih skupnosti, delovnih skupnosti, vodilni delavci iz planske analitičnih službah.

Plansko analitičnim službam, PAOS, DO je namenjen seminar z naslovom uporaba sodobnih metod dela v planiranju in analizi poslovanja v sozdu. Delavci v komercialni prodajni službi bodo obiskovali kalkulatorje v skupnem delu.

Za vodstvene delavce, za vodstvene delavce analitičnih službah, računovodskih in finančnih službah bo organiziran seminar s področja spremljanja rezultatov skupnega prihodka, analize, kalkulacije.

Seminar z naslovom Predvidenitev računalniških paketov na področju računalniških obdelav (saldakonti, glavna knjiga) bodo obiskovali vodilni delavci v računovodskih službah.

Za delavce v kadrovske službah, pravnike, planerje je namenjen seminar s področja uvajanja novega sistema osebnih dohodkov v sozdu IMP.

Seminarja z naslovom Gospodarsko darjenje z materialom se bodo udeležili delavci iz nabavnih, transportnih pa skladiščnih službah.

Za vodilne in vodstvene delavce, za delavce ki sodelujejo v samoupravnih organih in delovnih skupnostih bo organiziran seminar z naslovom OZD v upravljanju, vodenju in izvedbi.

Seminarji so predvideni tudi za inštruktorje proizvodnje, dela in za bodoče mentorje.

V planu izobraževalnih akcij je zajeto še izobraževanje padniškov enot in štabov civilne zaštite.

MARIJA PR

Novi stroji, nove razmere

Delavce bo treba usposabljevati za nove naloge

Ponosni smo na tiste, ki končajo svojo delovno dobo v kolektivu, kjer so zdržali dve, tri desetletja. Res mora biti ganljivo, ko človek pred odhodom iz kolektiva posluša lepe besede, da se šele takrat zave svoje vloge, ali mu pa malce lažje. Vsi seveda take pozornosti tudi ne bodo deležni, kar spet zavisi od tega, kolikor je kdo komu pri srcu. Kdo, ki je bil bolj kritičen v odnosu do dogajanja in napak, bo šel iz svoje sredine tudi z željo: »Naj ga vrag nese!«

No vsak pride enkrat na vrsto, da se poslovi od svojega kolektiva tako ali drugače. Ne bi pa smelo to biti vzrok, da se tak človek potem počuti odpisanega, da potem vodi svoje življenje tudi v nesmisle, ki mu škodijo (pijača, brezcilno posedanje). Z vedno bolj redkimi iz nekdanjega kolektiva se srečuje, dokler še to ne zamre, češ skoraj celo delovno dobo sem bil med njimi, sit sem jaz njih, oni pa tudi mene. S tem se nekako tolaži in hira.

Toda kot kaže, taka dogajanja ne bodo vedno prisotna. Razvoj tehnike v proizvodnji bo vedno bolj zahteval popolne in izobražene ljudi, da bodo pridobivali tisto, kar potrebujejo zase in za druge. In tako smo že prd tem, ponekod pa tako že je, da tisto, kar smo se pred leti naučili, ne bo več uporabno, ali pa bo le delno uporabno. Zato se napovedujejo potrebe prekvalifikacije z možnostjo, da bo nekdo moral v svoji de-

lovni dobi »znati« tri poklice.

To že ni več samo perspektiva, ampak smo že v takem obdobju. V tovarni dobijo nov, bolj izpopolnjen stroj, ki s produktivnostjo, kvaliteto itd. zamenja pet, deset prejšnjih strojev in delavcem ob njih zmanjka dela. To stanje ponekod kmalu spoznajo in delavcem dajo novo delo, morda podobno, so torej samo preseljeni. To še ni prekvalifikacija.

Ponekod niti ne vidijo te spremembe zaradi novega stroja v proizvodnji, ki bi moral drugo delovno mesto ukiniti, pa delavci ostajajo na svojih mestih, čeprav lahko delajo kako uro dnevno tudi čisto taka opravila, ki niso z njihovim področjem. Tam je bil pač postavljen za določen stroj, tam naj »vleče« plačo. Takšno mišljenje tistih, ki delo razporejajo, bo postalo nekoristno breme za kolektiv, ker se bo plačevalo nekaj, kar ni zaslužno. Tako za primer lahko vzamemo delavnico s 15 delavci, kjer je nova tehnologija v proizvodnji petim »odvzela« delo. Krat 8 ur na mesec je to... Pa na daljši čas...?

Da izkoristimo delovni čas le 60 do 70-odstotno, ima vzroke tudi v tem, ker prepočasno odkrivamo spremembe v proizvodnji, da bi delavce razmere drugim, jih prekvalificirali. Čim bomo to potrebno videli, večje koristi bomo imeli.

FRAN VODNIK

proslava Dneva republike v Klimi Celje

Delo — potreba, zadovoljstvo in čast

V petek, 25. novembra so delavci Klime Celje proslavili Dan republike in podelili priznanja svojim jubilarantom, ki že 10, 20 ali 30 let delujejo v tej organizaciji.

Predsednik delavskega sveta Bojan Koštomaj je v svojem govoru najprej spomnil na pomen tega dneva, ki je danes praznik naše države. Predstavil je tudi pomen delovne organizacije, ki je danes praznik naše države. Predstavil je tudi pomen delovne organizacije, ki je danes praznik naše države.

Predsednik delavskega sveta Bojan Koštomaj je v svojem govoru najprej spomnil na pomen tega dneva, ki je danes praznik naše države. Predstavil je tudi pomen delovne organizacije, ki je danes praznik naše države. Predstavil je tudi pomen delovne organizacije, ki je danes praznik naše države.

delovanje s koroškimi Slovenci

»Lepo je, če imaš oporo!«

Organizacija ZSMS v Klimi Celje sodeluje z mladinsko organizacijo Blata pri Pliberku na avstrijskem Koroškem. Izkoristil sem priliko, da gostje s Koroškega obiskali Klimo ob Dnevu republike in jih tudi za kratek pogovor o sodelovanju.

Najprej je Silvo Kumar predstavil njihovo organizacijo in povedal, kako so navezali stike s koroškimi mladinci. »Naša matična organizacija je Koroška dijaška zveza (KGZ) v Celovcu. Pred dvema letoma pa smo na Blatu ustanovili podružnično organizacijo. Medli smo, da so nekaj obstajali med Klimo in KGZ in smo sklenili, da jih skušamo povezati.«

Član predsedstva Klimine organizacije ZSMS, ki je zadolžen za sodelovanje z zamejskimi mladinci Rajko Ribezelj, je še dodal: »Pobudo za sodelovanje je dala Nužej Tomeier in Miha Odra mladje. Je ta gledališka skupina godovala v Celju, so izrazili željo, da bi sodelovali z mladino v eni od celjskih delovnih organizacij. Takrat sem bil v Celju predsednik mladinskega kluba, zato smo se obrnili name. Naši mladinci so bili takoj za to in tako smo navezali stike. Razvili smo nekaj bogato kulturno izmenjavo, saj Odrer mladje vsako leto deluje na Naši besedi v Celju.«

»Tudi so koroški mladinci pripravili Dneva republike v Klimi. V naši organizaciji so tudi odprli svoj počitniški dom za koroške Slovence. Letos je v Poreču letovalo 20 koroških mladincev in bili so zelo zadovoljni.«

Koroške mladince sem vprašal, kaj pričakujejo od stikov z mladinci v Sloveniji. »Kot koroški Slovenci smo se vedno vezani na matični narod in veselimo vsakih stikov s slovensko mladino,« je odgovoril Silvo Kumar. »Pričakujemo tudi kulturne in športne izmenjave. Nekaj teh akcij smo že uspešno izvedli. Tako so Klimini mladinci našim predlanskim sodelovali pri velikem nogometnem turnirju, mi pa smo lani nastopili na proslavi Dneva republike. Lani pa smo še več manjših srečanj imeli s mladinci. Decembra ali januarja bomo spet organizirali nogometni turnir, na katerem bodo sodelovali Klimini mladinci. V IMP-ju ima Klima enega najboljših nogometnih moštev.«

»Lani so zmagali.« Mladinci z obeh strani meje se srečujejo že dovolj dolgo,

svet rešuje iz raznih kriznih obdobij in je tudi nas dohitelo večletno prekomerno potrošništvo, bomo s skupnimi stabilizacijskimi ukrepi, ki jih občutimo vsi, z boljšim in storilnejšim delom pospešili pogoje za delavčev upravljanje z doseženimi rezultati takšnega svojega in združenega, minulega in tekočega dela.

Kakor v drugih delovnih organizacijah si tudi v Klimi prizadevamo, da bi čim hitreje in popolneje uresničevali zastavljene naloge v samoupravljanju in čim boljše uresničevali naloge, ki smo jih zadali v gospodarski politiki, čeprav smo omejeni s stabilizacijskimi ukrepi, ki se jih moramo držati.

Prisrčen kulturni program so

pripravili učenci osnovne šole Smartno v Rožni dolini. Učenka 3. razreda Nataša Razgoršek je najprej predstavila šolo in povedala, da imajo 4. razrede, 4 učitelje in 81 učencev. Posebej se je zahvalila Klimini organizaciji ljudske tehnike, ki tej šoli že vrsto let pomaga. Tako so šoli omogočili nakup opreme za temnico in modelarsko delavnico. Klimini delavci sodelujejo tudi kot mentorji. Lepo je bilo slišati, ko je Nataša povedala, s kakšnim veseljem delajo šolarji v modelarskem krožku. Kulturni program s katerim so sodelovali učenci na proslavi Dneva republike, so pripravili pod vodstvom mentorice Anke Dimec. Za njihov trud in prisrčnost so jih navzoči nagradili s spontanimi aplavzom.

Priznanja in jubilejne nagrade je podelil predsednik delavskega sveta delovne organizacije Klima Ludvik Krajcar. V imenu jubilarantov se je zahvalil Ferdo Kunej. Proslave so se udeležili tudi Klimini upokojeanci in predstavniki mladinske organizacije iz Blata pri Pliberku na avstrijskem Koroškem, s katero že nekaj let sodeluje Klimina mladinska organizacija. L. J.

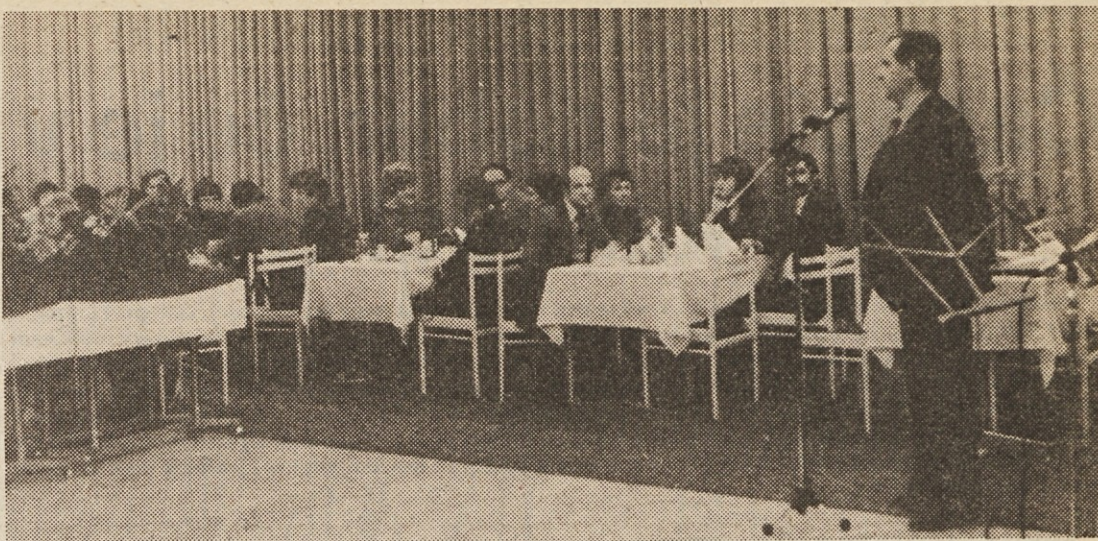
Proslava Dneva republike v Klimi. Govoril je predsednik delavskega sveta tozda Industrijska proizvodnja Bojan Koštomaj.

Jubilanti iz delovne skupnosti sozda IMP (bilo jih je 13) pa so imeli srečanje 23. novembra v jedilnici na Titovi 37. Na slovesni seji delavskega sveta delovne skupnosti sozda, zbora Interne banke in predstavnikov družbenopolitičnih organizacij iz delovne skupnosti in iz Interne banke je imel pozdravni govor za jubilarante, v katerem je obeležil tudi pomen bližnjega praznika 29. novembra, predsednik IO sindikata delovnih skupnosti sozda in Interne banke Lojze Javornik. Priznanja pa sta jubilarantom podelila generalni direktor sozda Franc Kumšič in predsednik delavskega sveta delovne skupnosti sozda Franci Zatlner. (Foto: M. P.)

Skupina koroških mladincev, ki je obiskala mladince celjske Klime ob Dnevu republike. (Foto: L. J.)

Mariborska delovna organizacija PMI, je za svoje jubilarante, ki jih je letos 52, pripravila srečanje 18. novembra v hotelu Orel. Za 10, 20 in 30 let zvestobe IMP je jubilarantom čestital predsednik izvršnega odbora sindikata tozda Montaža Maribor in član konference sindikata delovne organizacije PMI Milan Belej, ki jim je tudi podelil priznanja. Po večerji, ki je sledila podelitvi priznanj, so se jubilaranti zabavali ob zvokih mariborskega ansambla Flamengo. Na sliki Milan Belej čestita jubilarantom. (Foto: M. P.)

Tinci Zevnik smo se zahvalili za 36 let plodnega dela

Ves čas je bila zvesta IMP-ju

V torek, 15. novembra so se sodelavci in prijatelji poslovili od Kristine Zevnik-Tince. Naša Tina je ena od IMP-jev, ki je delala v naši organizaciji vse od ustanovitve Toplovida.

Vsi, ki so delali z njo, jo cenijo kot izjemno osebnost, saj je svoje delo strokovno popolnoma obvladala, vanj pa je vpeljala celo plejado mlajših sodelavk. Ob slovesu smo bili presenečeni, kako hitro so minila ta leta in žalostni ob slovesu od delavke, ki

nam je toliko žrtvovala in nas imela tako rada.

Direktor Interne banke Alojz Kosi je ob slovesu takole orisal Tincino delovno pot in osebnost ter se ji toplo zahvalil

»Draga naša Tina!

»1. oktobra 1947 si se po končani srednji šoli zaposlila pri podjetju ing. Likarja, ki je po nacionalizaciji postalo sestavni del takratnega Toplovida. Rojstno leto Toplovida, kot predhodnika današnjega IMP-ja sovpada s tvojo zaposlitvijo — in tako si lansko leto ob jubileju IMP-ja praznovala 35 letnico svojega prizadevnega dela. Dasiravno si se v srednji šoli izobraževala za drug poklic kot si ga sprejela ob svoji zaposlitvi, si se vendar izredno hitro vključila v delo v računovodski stroki. Najprej si delala na obračunu osebnega dohodka in materialnega knjigovodstva. In ker sovpada začetek tvoje zaposlitve v čas obnove naše v času vojne porušene domovine, si se neštokrat udeležila udarniškega dela bodisi pri razkladanju vagonov ali pri izgradnji barake, kjer so bili prvi upravni prostori takratnega Toplovida. Na svojem strokovnem področju si zelo hitro dojemala vsebino del in nalog, zato ti je bilo kmalu zaupano delo v finančnem knjigovodstvu. Do konca leta 1973 si bila zadolžena za vodenje glavne knjige celotne delovne organizacije. Vse naloge, ki so ti bile s tem zaupane si opravljala in opravila zelo vestno, ekspeditivno in ažurno. In z veseljem! Leto 1974 pomeni tako za IMP kot tudi za tebe veliko prelomnico. S poudarjeno decentralizacijo upravljanja smo pristopili tudi k decentralizaciji knjigovodske evidence, ki je bila do takrat močno centralizirana. V letih od 1974 do 1977 si se morala najbolj žrtvovati, saj si poleg konkretnih zadolžitev postala mentorica mlajšim sodelavkam, ki so bile zadolžene za vodenje glavnih knjig novoformiranih temeljnih organizacij. Kljub obsežnemu delu, ki si ga v tem času opravljala, si bila vedno voljna pomagati svojim sodelavkam s strokovnimi nasveti. Včasih, zlasti ob obračunih so te dobesedno oblegale z vprašanji. Nikdar nisi pokazala nejevolje, dasiravno si bila neštokrat na koncu svojih

moči, saj v teh letih skoraj nisi poznala počitka.

Leta 1978 pa si prevzela računovodstvo Interne banke, združenih sredstev in delovne skupnosti sozd IMP. Organizacije knjigovodstva si se lotila s tebi lastno zagnanostjo in vestnostjo in ob tem si uvajala v delo svoje sodelavke. Že lansko leto si nameravala v zaslužen pokoj, vendar smo te pregovorili, da si podaljšala redno delovno razmerje še za eno leto.

Malo je članov kolektiva, ki so vso svojo delovno dobo posvetili enemu kolektivu kakor ti, Tina! Do vsakega člana kolektiva si imela prisrčen odnos, vsakemu si pomagala po svojih močeh. Tvoje srce ni poznalo zavisti in z upravičenostjo lahko trdim, da nisi imela in nimaš sovražnikov. S tem pa seveda ni rečeno, da nisi doživljala razočaranj, dvomov in stisk. Vse to si znala sama razreševati darsiravno premnogokrat boleče. Svojih tegob pa nisi prenašala na svoje okolje, trudila si se vedno za povezanost v sredinah, kjerkoli si delala. Bila si zelo družabna na vseh srečanjih v kolektivu. Pred leti pa si se udeleževala tudi izletov v naše prelepe planine — triglavsko pogorje, Kravce, Stol, Begunjsko in druge. Takrat sicer nismo imeli lastne planinske organizacije in vse izlete smo organizirali spontano brez večjih priprav.

Ker si se odlikovala na strokovnem in človeškem področju, si bila leta 1950 izvoljena v prvi delovski svet takratnega podjetja Toplovid. Tina, v svoji 36-letni delovni dobi si kolektivu IMP žrtvovala najlepši čas svojega življenja. Koliko nadur si morala opraviti, da so bili obračuni in bilance vedno v roku oddani. Dasiravno si prejela za svoje požrtvovalno delo medaljo dela nisi bila vedno materialno dovolj stimulirana, a se glede tega nisi nikdar pritoževala.

Tina, če se danes ozreš nazaj na pretečenih 36 let dela med nami in z nami, boš ugotovila, da je bilo med mnogimi neprijetnimi urami in dnevi tudi mnogo lepih trenutkov. Neprijetni spomini naj zbledijo, lepi spomini pa naj te še naprej povezujejo z nami. Kadarkoli boš imela čas, se oglasi in radi te bomo sprejeli. Priporočamo pa se tudi za tvoje strokovne nasvete, saj imaš ogromno izkušenj. Vsi, ki smo se danes zbrali pa ti želimo obilo zdravja, da boš tako resnično deležna zasluženega prijetnega pokoja!

Tinci Zevnik se je posebej zahvalil tudi generalni direktorici sozda Franci Kumšič, kakor tudi številne sodelavke in sodelavci, ki so ta dolga leta z njo sodelovali.

Tina je ob slovesu rekla, da je presenečena nad tolikšno pozornostjo, saj ni imela občutka, da dela kaj posebnega razen tega, kar so njene dolžnosti. Rekla je, da se je v IMP-ju dobro počutila, vsem pa je zaželela veliko uspeha in to, da bi se med seboj dobro razumeli in skupaj reševali vse probleme. Obljubila je tudi, da nam bo z veseljem pomagala, kadar bomo potrebovali njeno pomoč.

L. J.

Tako smo se poslovili od Tince Zevnik.

Pogovor z odgovornim urednikom Glasnika

Časopis je dober, če je v njem to, kar ljudi zanima

Posamezniki sestavljamo našo družbo. Vsak izmed nas naj bi imel svoje mesto v njej, zato prevzemamo razne naloge in druga opravila. Poleg proizvodnih del imamo tudi drugačna, med njimi novinarstvo, ki nam pomaga do raznih informacij, napotil, obvestil, pač vsega, kar hočemo s tiskano besedo povedati drugim. Da pride do tega, moramo imeti ljudi, ki zmorejo s kar največjo razgledanostjo poskrbeti, da zvemo, kar nas zanima ali nam koristi, čeprav to danes že jemljemo kot nekaj samo po sebi umevnega. Tako imamo v naši sredini moža, ki je tipično za Slovence nizke rasti, fizično lahek, v urah diskusij pa mu ne zmanjka zanimivih tem. Ker smo v dveh letih, odkar je v naši sredini, prebrali številne njegove članke, je prav, da ga ob koncu leta predstavimo.

Ko sem nedavno brskal po glasilih raznih kolektivov v Sloveniji, sem ugotovil, da lahko IMP Glasnik uvrstimo v prvo tretjino vsebinsko najbolj bogatih tovarniških časopisov. Mislim, da bo to oceno potrdil vsak, ki bere še kaj drugega kot IMP-jevo Glasilo. Radovednost je naša lastnost, pa sem za začetek vprašal, kaj mora imeti urednik na razpolago, da lahko ponudi zanimiv časopis približno 20.000 bralcem (saj v devetstisoč članskem kolektivu lahko računamo, da tudi sorodniki ali znanci kaj prečitajo v našem glasilu)?

»Zanimiv časopis nastane takrat, ko se v njem vidi čim več

sestankov piševa po lastni presoji o tistih temah, za katere sodiva, da so v določenem trenutku zares pomembne.

Za druge sestanke dobivava vabila izredno redko in še to bolj naključno, kadar ne primer zveva, da se pripravlja kaj pomembnega (na primer problemske konference ZK) in potem vprašava, če lahko prideva zraven. Vendar ne razumite tega kot napad na tiste, ki naju ne vabijo na sestanek. Če bi dobili v uredništvo vabila za vse sestanke, ki so vsak dan v IMP-ju, je popolnoma jasno, da se s kolegico ne bi mogla udeležiti vseh.

Danes, ko imamo ta pogovor

glavne pišejo sami.«

Iz opazovanj drugih glasil sem opazil, da večina urednikov ne dirka za članki po terenih, med kolektive, do posameznikov, pri nas pa je čisto tretjina lista popisana po zaslugi urednikovega truda, pa je zato zanimivo vedeti, kako se vrši tak lov? Kje je uspeh, kdo spregleda tak dober namen ali ga celo podcenjuje?

»Uredniški odbor in midva s kolegico« reče skromno urednik, »se trudimo, da delamo po najboljših močeh. Misli, da smo v Glasniku pisali o vsem, kar se je v IMP-ju pomembnega zgodilo. Vendar ne razumite tega kot zavračanje kritike. Prav vesel bom, če bo na ta zapis kdo reagiral in mi konkretno povedal, kaj smo pomembnega spregledali.

Toda ob tem, ko pravim, da smo pisali o vseh pomembnih dogodkih, ugotavljam, da smo mi z našim časopisom čisto zgolj opazovalci, kar nekako ne odgovarja pravemu namenu, ker bi list moral biti tudi mobilizator. Želel bi, da bi se tudi mi vključili v razne akcije, da bi pomagali rešiti probleme. Tak primer je recimo, ustanovitev koordinacijskega odbora mladine v sozdu, za kar so mladi dali pobudo ravno v Glasniku, sindikat jih je podprl in odbor so ustanovili, čeprav res do sedaj kaj dosti naprej še niso prišli. Začetek pa le imajo. Koristen je bil na primer predlog za podstavek stružnici, delavec mnog mnog lažje dela. V Glasniku je bilo objavljenih še mnogo predlogov, a žal ne vem, kakšna je bila njihova usoda. Gotovo jih precej izzzveni v prazno, nekateri pa vodijo rezultate.

Ko govoriva o našem listu, mi je prišel na misel latinski izrek: verba volant, scripta manent — in ker je dandanes prvega več, za drugo pa se je treba boriti, ali misli urednik, da se s tem tudi bogatimo?

»Izrek skriva misel, da besede preminejo, kar je zapisano pa ostane. In zgodilo se je že, da so me ljudje iz IMP-ja vprašali, kakšno korist pravzaprav imajo od časopisa. Prepričan sem, da Glasnik je koristen, saj sili bralce k razmišljanju, daje podatke, oblikuje zavest ljudi. Priznam, da tega ne morem dokazati, ker bi težko naredili analize, ki bi pokazale te učinke. Posredno bo nekaj povedala anketa o obveščanju, kjer vidimo, da so anketiranci povedali, da je Glasnik zanje praktično edini vir informacij o sozdu. O dogajanju v tozdi in delovnih organizacijah se informirajo po drugih poteh, za informacije o skupnih akcijah v sozdu pa jim ostane samo Glasnik. Če ga ne bi imeli, sem prepričan, da bi bil naš sozdu mnogo bolj razbit in skupne akcije bi se mnogo težje uveljavljale.

Vprašanj pri novinarskem delu dnevno ne manjka, ker se naša družba stalno razvija radi svojih potreb, hotenj, vloge itd. in je zato prav, da zvemo, skozi kake službe je vodila pot do odgovornega urednika? »V novinarstvo sem vstopil 1. aprila 1973 leta, ko so mi dali mizo pri časopisu Delo in sicer v ljubljanski redakciji, ki jo sedaj priznam za dobro službo. Novinar v lokalni redakciji ima res prave stike z ljudmi vseh »branz«. Delo je zelo dinamično, vsestransko. Za začetnika je tu morda najboljši start, posebej se zame, ki nisem študiral novinarstva, pač pa svetovno književnost in anglistiko. Po nekaj letih sem na Delu prešel v notranjepolitično redakcijo in sem tako z določeno prakso na novinarskem področju prišel pred dvema letoma v IMP, ko je Tone Štrus po petih letih urednikovanja postal

vodja kadrovske splošne službe. Jaz sem se ob prihodu z Dela, ki je republiško glasilo in torej precej oddaljeno od svojih bralcev, predvsem veselil neposrednejših stikov z ljudmi, za katere delam. Pričakoval sem, da bo k meni prihajala množica dopisnikov, da bodo kar stali v vrsti. No, kaže, da sem bil naiven, sem pa še vedno optimist, da se bo krog dopisnikov le širil. Kot povsod računamo tudi mi na mlade, na njihovo zagnanost, da bomo imeli Glasnik še bolj zanimiv, aktualen, skratka tak, kot si ga želimo.

Kaj bi ga še spraševal? Zavedal sem se, da on ne more uspešno pisati brez nas, mi pa tudi ne moremo shajati brez njegove pomoči kot novinarja, lektorja, koordinatorja in še kaj, da imamo tak list, ki sicer ni popoln, skupno pa bomo takega lahko napravili. V njegovih očeh sem bral to pričakovanje. Razgovor smo raztegnili kar na tri ure, pridružila sta se nam še Bojan in Ksenija iz Izpa, ki sta si vzela nekaj časa po celodnevem pisanju planskih dokumentov. Z nami je seveda bila tudi novinarka Primčeva, ki je poskrbela za fotografije.

Tako je radovednež Fran Vodnik opravil svoj prvi intervju.

Zdenko Kovač iz Bliska — drugi na zveznem tekmovanju kovinarjev

Vedno med prvimi

Zdenko Kovač iz Bliska je letos spet uspešno nastopil na zveznem tekmovanju kovinarjev, saj je osvojil 2. mesto med varilci v TIG postopku. Letošnje zvezno tekmovanje je bilo v začetku oktobra v Skopju.

Zanimivo je, da je Zdenko Kovač postal varilec s prekvalifikacijo.

Takole pravi: »V Litostroju sem se izučil za strojnega ključavničarja. Potem pa sem iskal službo v Pomurju, kjer sem doma, in v In-inafti Lendavi pridobil pomembne izkušnje pri varjenju različnih materialov. Toda zdaj je že štiri leta v Blisku, kjer je delal kot vodilni monter in sam pravi, da je delal z varilnim aparatom mnogo manj kot prej v In-inafti. Kako se torej pripravlja, da nekoč pridobljenega znanja in spretnosti ne izgubi?

»Ko se nečesa naučiš, mislim, da tega ne moreš več pozabiti, seveda pa moraš znanje obnavljati. Mislim tudi, da je za vrhunsko kvaliteto pri varjenju potrebnih tudi nekaj prirojenih sposobnosti, saj je kvaliteta ne-

Kako tisti, ki smo jih volili, opravičujejo naše zaupanje

Misel ob pripravah na volitve

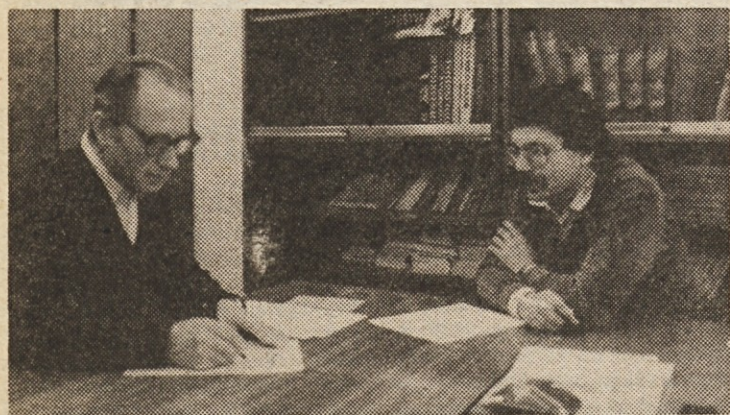
»Jaz bi jim že povedal, če bi mogel... rekel, da lažejo... dvignil cene, kar je v škodo standardu...« skratka, dali bi jim vetra, sam škoda da nismo zraven, tako mnogi modrujejo. In če so včasih redki odločali o usodi ljudi, je danes dosti drugače, morda tako, da jih kar četrtnina iz naših vrst ima kakšno funkcijo. Mnogi se lahko pohvalijo celo z desetimi. Torej se ne more nihče pritoževati, nima nikjer besede, kajti prej ali slej je vsak nekje dobi. Razmišljanje o upravljanju in odločanju bi lahko vrteli v nedogled, vendar pa naša resnična dejavnost mnogokrat skromna...

Nedavni seminar o našem IMP Glasniku je pokazal, da so člani uredniškega odbora že malce opešali, da je kar dolčas ob mesečnem ko naj bi ocenili list in izdelali program za naslednjo izdajo. Ob tem nič pohvalni omeni bi lahko rekli, da morda nekateri člani uredniškega odbora kar ne zaslužijo mesta na prvi strani Glasnika, zgoraj v desnem kotu. Toda vsak izmed bralcev člane uredniškega odbora v svojem okolju pozna in noben greh ne bo, če se jih vpraša, kako kaj udeležujejo sej o listu. In če jih boste pozorno gledali, jim bo rdečica udarila v lice, ker nekateri ne bodo mogli dosti povedati, tem, kaj so v izvoljeni dejavnosti v korist 9.000 članskega kolektiva.

Informiranje pa, vemo, je človekova potreba, da ve, kaj se dogaja kaj naj bi se, kako se dela, ali ne. Skratka, glasilo naj bo v vsej svoji obliki naša podoba, zato pa smo tudi poklicani, da smo ob listu ravno taki, kot doma, ko moramo soliti hrano, drugače nima okusa. Odločanje, kakšen je list po vrednosti in seveda vloži, smo zaupali članom uredniškega odbora, da o tem presojo, ocenjujejo, priporočajo, dajejo impulze itd. Ta vloga pa verjetno mnogim ni znana, nekateri jo celo spregledajo. Nekateri morda mislijo, pa kaj če vsebina je že določena, celo naveličan je biti zraven, ker to pač kruh, ki se nam nikoli ne ustavi. Mnogi raje »komandiramo« od strani, kot po za to določeni poti, čeprav ima ta prednost saj dokaže zaupanje, da bodo člani uredniškega odbora za list, rekli materinsko skrbeli, saj na tisoče bralcev to tudi zasluži.

Ker pa vidimo, da je zainteresiranost nekaterih v odboru padla, kot povsod, tudi pred nami naloga, da na toliko časa izvolimo nove člane v uredniški odbor. O njegovi kvaliteti in naši koristi odločajo vsi delavci in zato razmislimo o tem pred volitvami na začetku prihodnjega leta.

FRAN VODNIK

Zamenjani vlogi: Urednik je intervjuan. Sprašuje Fran Vodnik. (Foto: M. P.)

stikov z ljudmi. Zdaj pa je vprašanje, kako novinar najde te stike. Zase lahko rečem, da največ zvem o dogajanju v IMP-ju preko sestankov. Tu so najprej sestanki uredniškega odbora, na katerih naredimo program za vsako številko Glasnika in naslednji mesec ocenimo, kako je bil ta program uresničen. Vsak od članov uredniškega odbora ima v svoji delovni organizaciji spet stike z mnogimi ljudmi, tako da na ta način lahko daje svoje pobude za urejanje Glasnika precej širok krog ljudi.

Vendar pa sestanki uredniškega odbora niso dovolj, tako da iščemo v uredništvu še druge poti, ki nam omogočajo dobiti vpogled v dogajanje v IMP-ju. Tu so predvsem še drugi sestanki, na katerih se obravnavajo pomembne teme. Vsak dan imamo mnogo raznih sej in sestankov, kamor so vabljeni novinarji, vendar mnogi smatrajo, da so sestanki dolgačasni, da se diskusije vlečejo, da ni pravih tem za objavo. »Midva«, pravi Lojze, »s kolegico Marijo Primc misliva drugače.«

— Pa dobivata vabila za vse sestanke v IMP-ju?

»Ne, ne dobivata vabil za vse sestanke niti zapisnikov. Vabljeni sva na vse sestanke sozodnega delavskega sveta, sindikalnega koordinacijskega odbora in komisije za planiranje in družbenoekonomske odnose. S teh

(v četrtek, 17. novembra, op.ur.), je kolegica Primčeva zvedela, da je petek zvečer v Mariboru podelitev priznanj jubileantom. Prosili so naju, naj prideva, da bi poročala o tem dogodku. Zdaj bo kolegica morala odpovedati nekaj razgovorov, za katere se je bila že prej dogovorila, da bo v petek zvečer v Mariboru na proslavi. Lahko pričakujemo, da bo prišla domov kar pozno ponoči, v soboto zjutraj pa mora biti v Ivančni gorici. In tako se zelo pogosto dogaja, da morava svoj življenski nitem podrejati delu, tako da najini dnevi čisto nimajo urnika in ne veva, kdaj se bo najino delo končalo. Delu morava prilagoditi tudi svoje zasebno in družinsko življenje. Zato se vsi strinjajo, da je novinarski poklic težak, je pa tudi lep, ker stalno terja stike z ljudmi.

Toda treba je upoštevati, da je človek pač lahko v določenem trenutku le na enem mestu, zato bi želel s predsedniki delavskih svetov, sindikata in drugimi funkcijami navezati takšne stike, da bi me povabili takrat, kadar se dogaja kaj resnično pomembnega. Mnogi sestanki obravnavajo rutinske teme in nobene potrebe ni, da bi na primer v Glasniku za beležili vsakic, ko v nekem tozdu povišajo dnevnevice za službena potovanja. Kadar pa sprejemajo dolgoročne razvojne usmeritve, to ne nekaj drugega. Ob takšni točki bi želel biti na sestanku delavskega sveta delovne organizacije. In če nobeden od naju s kolegico ne bi mogel priti, bi se lahko dobili kasneje in skupaj pripravili najpomembnejše zaključke za objavo.

Morali bi skratka skupaj delati selekcijo. Vabila, ki jih dobiva razmeroma redno, so vabila na srečanja jubileantov in upokojenčev. Ne bi maral, da bi bilo videti, kot da ta srečanja podcenjujem, toda priznati morate, da so programi v različnih delovnih organizacijah iz leta v leto podobni in te proslave tudi niso tako zahtevne, da ne bi mogel onih poročati kak sindikalni predsednik — s tem pa bi kolegici in meni ostal čas za obravnavo zahtevnejših tem, ki terjajo zbiranje gradiva, razgovore na terenu in podobno. Zato bi rad dal za zgled planince, ki o svoji dejavnosti v

Zahvala sindikatu za pomoč

Izvršnemu odboru sindikata delovne skupnosti DO Emond se toplo zahvaljujem, ker mi je omogočil desetdnevno bivanje v toplicah.

Ana Trop

Članom IO OOS in ostalim članom kolektiva tozdi TEN Telekomunikacije se zahvaljujem za enkratno denarno pomoč.

Henrik Gomilar
Mojca Hliš
Jozica Šlezinger
Milena Jurca

posredno odvisna od ročne spretnosti. Seveda pa potrebuje poleg spretnih rok tudi predznanja.

Zdenko Kovač je še povedal, da bo v Blisku zdaj dobil zadovoljitev.

»V tozdu smo oktobra ustanovili varilnico in od 1. novembra bom njen vodja. Naša glavna naloga bo razvijati tehnologijo, izboljševati kvaliteto varjenj, vseh postopkih za zahtevnejša dela pri montaži in vseh proizvodnih programih.« S tem Blisk uvaža delavniško pripravo montažo, saj pravi Zdenko Kovač: »Zamišljeno je, da bomo za montažo delali v varilnici pripravljala dela in samo tisti česar ni mogoče narediti v delavnici, bomo se naprej delali na reno.«

Ob smrti mojega moža, vašega upokojenca Vrenjaka Leona, se vam lepo zahvaljujem za pozornost in darovano cvetje.

Topla zahvala tudi za vse vaše pozornosti iz preteklih let za vsa vabila in obdaritve, za kar je bil vedno ponosen in srečen.

BOŽENA VRENJAK

Ob boleči izgubi očeta, se iskreno zahvaljujem vsem sodelavcem, in sindikatu Elektromontaža za darovane vence in cvetje, enako tudi vsem, ki so ga pospremili na njegovi zadnji poti.

IVAN JERSIČ

Osnovni organizaciji sindikata IMP DO Panonija, se ob izgubi drage mame Terezije Kuhar, se iskreno zahvaljujem za iskreno sožalje, darovano cvetje in spremstvo na njeni zadnji poti.

FRANC KUCHAR

Ob izgubi drage mame se iskreno zahvaljujem sodelavcem in prijateljem iz tozdi Elektromontaža za darovano cvetje, izrečena sožalja in za spremstvo na njeni zadnji poti.

JOŽE KRANJEC

Če vidiš, da se pripravlja rešitev, potrpiš

Saj vemo, da se vsega naenkrat ne da narediti

»V skladišču bi tudi jaz imel rad red. Na tisoče delov za razne naprave bomo dobili, ne bom jih imel kam dati!«

Res je hudo, če imaš neko potrebo, pa ti njeno uresničitev odbijejo, da si potem prizadežiš misli: »Lesu za moje potrebe v skladišču ni, za oblaganje hodnikov pa je«. No, takole razmišljanje bo spet nekoga spravilo v sklepanje, če bo kaj žalega, zagovornik modernizacije pisarniških prostorov bo pa spet malo pogret, hudiča, na vse se daje opazke. No, pa ni tako hudo, če se o tem tudi javno pogovorimo, ker je možnost, da bo obojim ustrezno, ko se take zadeve ne da tako hitro v jedro zgrabiti in izepljati.

Misliti ne smemo prehitro, da ne pridemo »na kant«. Zdaj mora biti denar za to, potem za ono, red mora biti in, ko to res razumemo, ni težko čakati še v taki stiski, če ji vidiš rešitev (kmalu ali pozneje), na znanje si pa to vzeli. Hudo pa je, če vidimo vsak svoje potrebe (nekdo jih mora tudi več obenem), potem se pa lovi, komu dati prednost. Potem se nam lahko skalijo odnosi.

Ker se pa nam proizvodnja razvija, se morajo temu prilagajati tudi skladišča in drugo, da so materiali vami in tudi lahko dostopni. Pravimo, da mora imeti vsako delovno mesto svoj minimum potreb za uspešno delo, pa je prav, da to vidimo enako pri stroju, v pisarni, skladišču...

Če z obravnavo takih potreb zamujamo, da so nas s kakšno akcijo že prehiteli, potem naj ostane to za tiste, ki se jim še porajajo novi predlogi glede zahtev po redu, uspešnosti, prostora... In če bo kdo rekel, saj to vendar že delamo, prav, potem se da zamuditi tudi opravičiti, češ, nos ni bil pravočasno tam, kjer bi moral biti.

F. V.

Dobra misel, ki so jo uresničili

Stroj je na podstavku, hrbet zravnan

Večina nas ima, kar je pohvalno, sposobnost odkrivanja napak. In potem se nam tudi dobro zdi, če se te napake odpravijo. Razmišljamo malo o napakah. K njim radi obesimo človeka, češ, vsak ima napako. Kaj takemu psu ne rečemo, tehniki pa spet. Torej znamo to nekako presoditi, nekateri bolj glasno, a drugi spet ne, morda iz strahu ali ocene, saj ne bo nič pomagalo.

Prav je, da svoje dejavnosti nikoli ne podcenjujemo, če vemo, da gre v pozitivno smer. Tako je bila usmerjena tudi ocena, da mora biti delovno mesto tako urejeno, da se delavec na njem ugodno počuti in je sposoben s proizvodom svojega stroja dati potrebno kvaliteto, tudi ob varčevanju itd. Pred časom smo pisali kako bi bilo prav, če bi neke stroje dali na podstavke, kar bi pripomoglo k bolj ugodni državi pri delu, da ne bi trpela ukrivljena hrbtenica in bi bilo tudi manj bolniške.

Vzroke za te, lahko bi rekli, poklicne bolezni smo odkrili tudi v naši sredini na Trati in brali ste, kako široko in dolgo celo ostro, je bilo o tem diskutirano. Zdaj je treba priznati, da je sicer dolgo trajalo, predno so se dogovorili, kako in kaj. Toda nikoli ni predolgo, če se kaj pametnega sklene in naredi. Torej smo po nekaj, kar dolgih mesecih, le dočakali da so delavci ob stroju ustregli in mu pripravili tak položaj za delo, ko se more z njim že po kratkem času kar pohvaliti.

A je že tako, če nekaj opaziš, se rado odkrije še kaj in si kot nekaj sveder, ki venomer vrta. Zdaj se oglašajo drugi delavci z bolj sramotljivimi željami, da bi tudi sami doživeli takšno ugodnost. Res je sicer, da je skromnost lepa čednost. Mnogi so ji podvrženi, toda to gre lahko tudi v njihovo škodo. Če v življenju opraviš zelo veliko dela, potem ti to daje tudi pravico, da si za uspešnost vnaprej privoščiš tudi izboljšanje delovnega okolja, saj ima to vrednost za posameznika in tudi skupnost, da smo namreč bolj zdravi in dolgo sposobni za delo. Zato bi morali pozdraviti vsak predlog postavljen javno ali interno, da se izboljšajo delovni pogoji.

Res smo že dvomili v rešitev predloga, pa je le prišlo do nje. Vendar naj to ne ostane kot edini primer. Vsi skupaj bi še marsikaj lahko predlagali za ureditev boljših in bolj zdravih delovnih razmer.

FRAN VODNIK

No, kdo od vas se bo odločil delati na prenizkem položaju?

Ob razpravah o delovnem času

Pogovarjamo se, kdaj bomo hodili v službo, ne pa, koliko časa delamo

Že nekaj časa opazujemo, kako nas tare skrb, da bi z delom pozneje začeli, končali pa prej, druge pa skrbi kratko popoldne, zato hočejo delati še po starem. Ker pa vemo, da le delo in proizvodnja naše potrebe lahko ustvarijo potreben standard, pač v tej želji iščemo načine za uspešnejše delo. V resnici pa smo kot kaže skrenili s produktivne in kvalitetne poti — seveda ne povsod, nekateri pa nižjo storilnost tudi taji.

»Lepo je bilo,« mnogi vzdihujejo, »ko smo začeli delati ob določenem uri!« Tudi z zamudniki, ki začetka dela niso upoštevali, se je nekako urejalo, ponekod tudi tako, da je kolega »žigosal« kartico ali kako drugače. Pa smo morda zaradi teh izkušenj prišli do zaključka: »Dajmo ljudem možnosti prihajanja na delo po želji, v okviru znanega gibljivega delovnega časa.« Pri tem nismo pozabili povedati: »Če pozneje začnemo, se bo jutraj prihranilo pri osvetlitvi, kurjavi in še pri čem.«

Ker pa smo taka družba, da zna postavljati velike ali tudi majhne delovne celice, če nekaterim to odgovarja, ali mislijo, da bo šlo bolje, smo dobili razne sozde, tozde, ozde, DO in še mnogokaj, marsikaj v želji neke izvirnosti, pa tudi namena, kar je bistvo naše družbe, da razvijemo delavsko samoupravljanje, ki ima lahko v sebi vso moč odločanja in uspehov. In ker smo tako upravljanje delno že dosegli, razvijati ga bomo pa še morali, smo si poleg ostalega začeli krojiti tudi delovni čas. Pa sedaj oglejmo, kako!

Imamo, na primer, tri tozde katerih se delavci med srečevanjem na hodniku vsak dan dregajo s komolci. Ob začetku prihajanja na delo, ali odhodu domov, pa teh zadreg nimajo. Imajo pač gibljiv delovni čas, ki se raztegne od šeste do pol osme ure, pa se tako nakapljamo k delu po želji, možnosti prevoza ali glede na to, kako dolgo radi spimo.

Tako smo uvedli, bi rekel, kar anarhično obnašanje. Mnogi si dobro zapomnijo, ob kateri minuti bi žigosali kartico, da se potem čez 480 minut (8 x 60) spet pojavijo ob uri in tako zaključijo delovni čas, v katerega ob prihodu lahko štejemo preoblačenje, kratek športni ali kak drug klepet, pa tudi kavico, tako da začnejo res delati šele kakšne pol ure po prihodu v tovarno. Po šihu se v delovnem času umijemo, drugače uredimo, še kaj razgovora pride, pa imamo spet pol urce v svojo korist.

In kaj mislite, koliko časa prazaprav sploh delamo? Konkretni razsojevalci bi se zjokali. V povprečju marsikje manj kot nekaj, ker se šteje vsa prisotnost z ograjo tovarne. Važen je seštev minut na kartici, ne glede na to, kako si do tega prišel in bil med tem delovno angažiran.

Da pa bo, kljub gibljivemu času, odnos discipliniran, so predvideli za tiste, ki bi zamudili tudi postopke z dvema pričama, ki naj potrdu, da je res zamudil in zakaj. Tole bo spet problem več: dobiti priče, da zgubljeni čas, voditi debate in zbirati dokaze. Saj dokaze dobivamo, ko se seštevajo minute in ti potem povedo pluse in minuse. Nekateri si naberejo dnevno za celo uro minut zaradi prevoza, se v

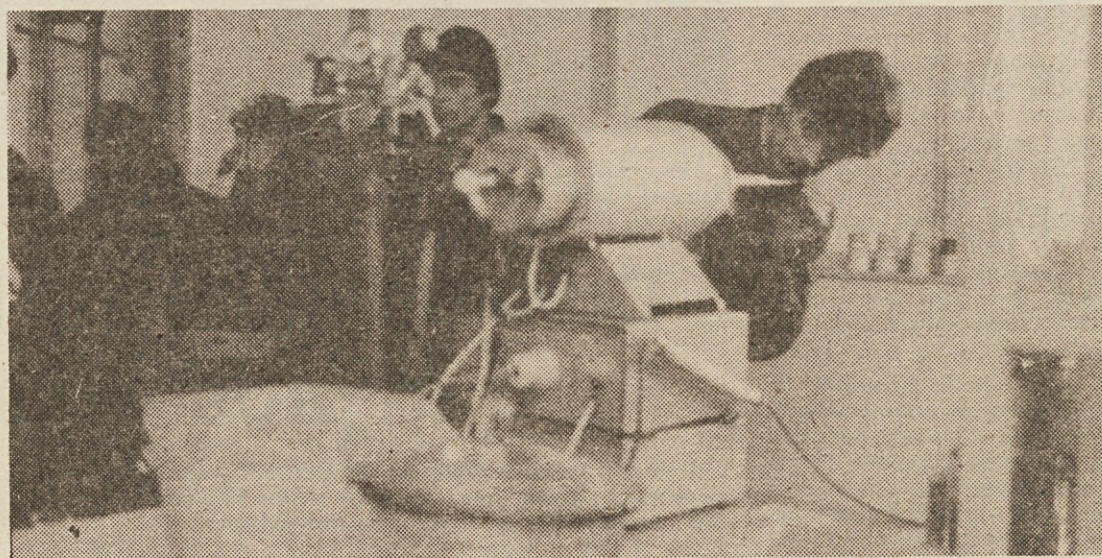
Panonija

Tudi mladinci sodelujejo z Rabo

Zdaj ko sindikat delovne organizacije Panonija že nekaj let uspešno sodeluje s sindikatom v tovarni Raba so navezali stike tudi mladinci obeh tovarn. Prvo srečanje je organizirala Zveza komunistične mladine tovarne Rabe v Monostru na Madžarskem. Panonijini mladinci so se udeležili športnega srečanja, ki je bilo v Monostru 11. novembra v okviru praznovanja 7. novembra — obletnice Oktobrske revolucije. Mladinci v tovarni Raba so organizirali kegljaški turnir mladih. Naši so nastopili z žensko in moško ekipo, v katerih so bile tri članice oziroma člani.

Po tekmovalnem srečanju so mladi našli čas tudi za prijeten pogovor in s katerim so navezali prijateljske stike OO ZSMS v Panoniji načrtuje, da bo povratno srečanje z mladimi iz tovarne Rabe še letos ali v začetku prihodnjega leta v Murski Soboti.

frku

Odprti dan v Livarju

V delovni organizaciji Livar so imeli 19. novembra odprti dan. Pobuda zanj se je porodila v kadrovskega sektorja te delovne organizacije, kjer so smatrali, da so predvsem učenci sedmih in

osmih razredov osnovnih šol premalo seznanjeni s proizvodnimi programi in s poklici v livarski dejavnosti. Zato so jih povabili v tovarno in jim pokazali, kako delajo. Mislim pa so še na

nekaj: da bi svojo dejavnost približali tudi krajanom, zlasti ker na tem območju ni livarske tradicije.

Za ta dan so v Livarju natisnili brošuro, v kateri so pokazali prehojeno pot te dolenske IMP-jeve delovne organizacije, njene uspehe in njeno samoupravno in družbeno politično organiziranost. Brošura je namenjena učencem osnovnih šol in njihovim staršem na širšem območju Ivančne gorice predvsem kot pripomoček pri usmerjanju za poklice, ki jih bo Livar v prihodnje potreboval.

Poleg tega pa je brošura namenjena tudi delavcem, ki so na novo sklenili delovno razmerje v tej delovni organizaciji, da se bodo lažje in hitreje vključili v življenjski utrip kolektiva. Za ta dan so v Livarju organizirali delovni proces tako, da je bila vidna dejavnost in posamezni poklici v tej dejavnosti.

Na odprti dan so povabili vse učence sedmih in osmih razredov osnovnih šol Ivančna gorica, Šentvid pri Stični, Višnja gora, Grosuplje, Žužemberk in krajanje z območja bližnjih krajevnih skupnosti.

Vse vabljeni osnovne šole so se udeležile odprtega dneva; s krajevnih skupnosti so prišli predstavniki svetov pa tudi nekaj krajanov.

Ob odprtem dnevu so se predstavili mladi livarji, ki so letos končali drugi letnik skrajšanega programa usmerjenega izobraževanja za smer jedrar-livar. Teh učencev je 16.

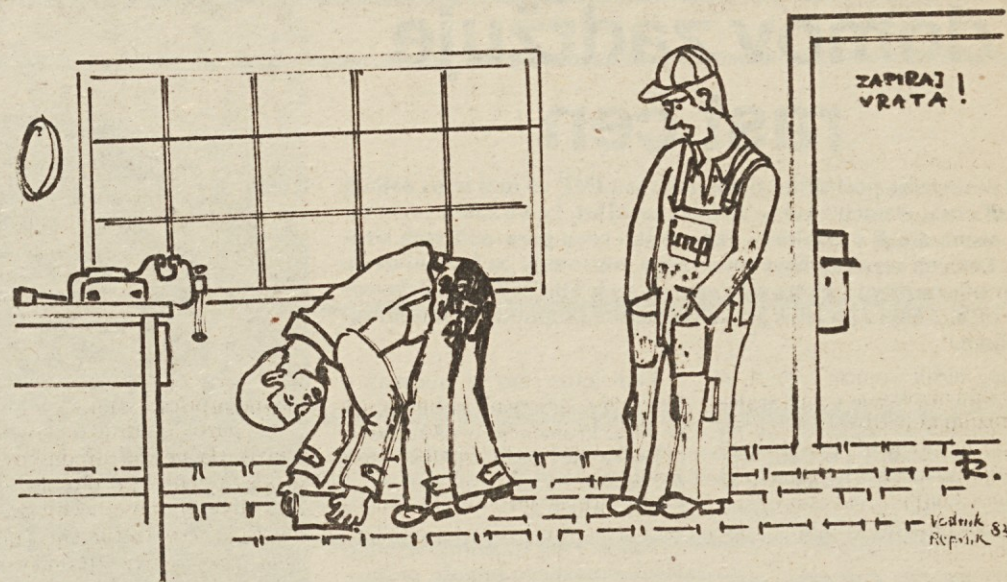
Izobraževali so se v Šolskem centru Ivančna gorica—Stična. Sedaj pa se usposabljaajo za delo kot pripravniki.

S svojimi izdelki so se na tem dnevu izkazali učenci osnovne šole Ivančna gorica Stična, ki so v okviru modelarskega križka v Livarju postali že skoraj pravi mojstri.

MARIJA PRIMC

Ob smrti dragega očeta se iskreno zahvaljujeva sindikalni organizaciji in sodelavcem tozda OV za venec, izraze sožalja in spremizro na zadnji poti. SVENŠEK BARBARA in sin JANEZ

Ni vsaka umazanija od dela...

Umazan si, ker dela ne vidiš, pa se vsedeš na vsak drek!

Obujejo se tako, da niti delati ne morejo

Pošvedrani v tovarni

»Joj, spet bo zagrmelo. Kurva vse vidi in sliši!« Zakaj pa ne, v družbi z drugimi, ki kaj po svoje sklepajo, lahko nekdo tudi kaj zapiše. Med nami povedano, marsikaj si imamo reči, dobrega in tudi slabega. Obleko, kolikor kdo more, kroji po modi, tudi na noge damo kaj primerne, ko gremo v mesto ali na obisk. A za v tovarno, med stroj pa je vsak škarp dober. Ali res?

Ne bo zmote, če se izjavi, da mnogi mislijo o delu tako, kot o kakem bremenu, ki ga lahko opravljamo v ponošenih cunjah in pošvedranih čevljih, ki so že zreli za smeti, a za v tovarno so še kar dobri.

Kar pogledjmo pod noge mnogim, kako pisano in nemarno so obuti!

Nezavezani čevlji, pa brez opetice, kot kakšni natikači, ki v njih skočijo iz postelje na WC. Samo mnogo grši so, taki, da bi jih še na sosedovem dvorišču težko videli, kaj šele na domačem. Ampak njihovim lastnikom se očitno zdi, da so povsem dobri, tam, kjer skrbijo za svojo eksistenco, da tako rečemo, denar za pupo in papo, za nagost pokriti in še za kaj, torej na pomembnem mestu. In prav tu smo lahko beraško obuti, mislijo nekateri.

V tej, bi rekli, napol obutvi jih nič ne skrbi, kako bi se obdržali na nogah, če bi bilo treba odskočiti pred kako nevarnostjo (vozilom, kakih rušenjem, ali celo požarom, itd.).

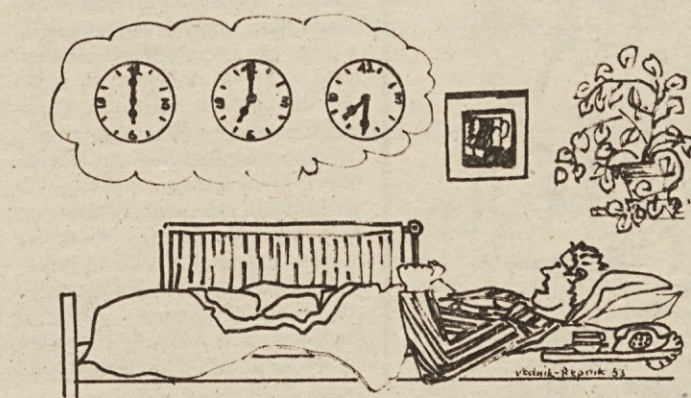
Kdo bo vzkliknil: »Nesreče je lahko predvidevati, zgodijo pa se ne!« Že prav, marsičesa v življenju ne pričakujemo, pa se zgodi. Zato se od nas zahteva, da naj bi bili na vse pripravljeni, kot je treba, oziroma vsako delo ima svoje zahteve in tem se moramo podrediti tudi z obleko in obutvijo.

Če opazujemo take napol obute delavce, od njih res ne moreš pričakovati okretnosti, pa tudi delovna storilnost je slaba, oziroma slabo ali le delno opravljajo svoje delovne obveznosti.

V neprimerni obutvi je gibanje takega zemljana podobno gibanju jutranje megle, pa se potem res lahko vprašamo, zakaj se letno v tovarni deli obutev, primerna za določena dela? Mar ne bi mislili tudi na pravo obuvalo za vsako delo, obuvalo, v katerem bo korak varen, zanesljiv, tudi hiter, če bo treba. Nogi sta pravzaprav naši najbolj obremenjeni okončini in nanju torej ne moremo natakni vsega slabo, češ, za na noge je vse dobro.

Videl! bomo, če se dober nasvet in delovna zahteva kaj upošteva...

FRAN VODNIK

Hudiča, zdaj sem pa čisto zmeden! Mar ne bi mogli časa še malce raztegniti?

Počitniška skupnost je poslovala brez izgub

Zasedenost domov zadržuje rast cen

Na poslovanje počitniške skupnosti sozda IMP so tudi letos najbolj vplivali enaki elementi kot že zadnjih nekaj let, ko ob zaključnem računu nismo mogli s planirano ekonomsko ceno poravnati vseh stroškov. Letošnji rezultati devetmesečnega poslovanja pa kažejo, da bo poslovanje pozitivno. Poleg tega upamo, da je bilo 767 naših delavcev in 48 tujih, kolikor jih letos preko počitniške skupnosti na morju, zadovoljnih.

Poleg naših domov v Fiesi in na Lošinju ter hišice v Ankaranu smo zakupili zmogljivosti še na Rabu, v Vrsarju, v Povilah, Verudeli in Vodica. Usmeritve, ki jih je sprejel svet počitniške skupnosti spomladi, so bile pravilne.

Naj omenimo samo nekatere: najeli smo približno enako število postelj kot v preteklih letih in to predvsem v Istri. Pogodbene cene polno za prazno niso smele presegati 600 din za polni penzion. Boljšo zasedenost smo dosegli s razporejanjem v drug kraj ali s spremembo termina, kar nam je sicer povzročalo težave, vendar je ekonomski učinek viden. Glede na upad zanimanja za letovanje v Fiesi v zadnjih letih, smo načrtovali, da bi del kapacitet zamenjali z enako kvalitetskimi nekje v Istri, vendar sta bencinska kriza in dokaj čisto morje letos povzročila povečanje zanimanja za letovanje v Fiesi. Glede na izreden porast cen osnovnim življenjskim potrebščinam, bi morali v avgustu povečati plansko ekonomsko ceno, vendar je nismo, ker smo smatrali, da bomo z večjo zasedenostjo pokrili razlike, ki bodo nastale, kar se je dejansko tudi zgodilo.

Letos smo prenovili dom v Fiesi, dokončno bo urejen tudi dom na Vojskem, kjer od srede avgusta poslovanje delovno ovirajo gradbena dela. Z njegovo ureditvijo bo IMP pridobil še en lep objekt, v katerem bodo lahko naši delavci letovali vse leto. Zanimanje za Veliko Planino je približno enako kot prejšnje leto. Koči nameravamo obnoviti v prihodnjem letu.

Tudi letos smo se srečevali s številnimi težavami, nekatere so že kar »kronične«, a na njihovo odpravo ne more vplivati svet počitniške skupnosti, niti strokovna služba.

Najprej naj omenimo izreden visok porast cen in našo prakso, da planiranih cen ne spreminjamo, kar bomo skušali obdržati tudi v bodoče.

Večina delavcev bi rada letovala v juliju in avgustu in še v teh dveh mesecih je največji naval v dveh izmenah. Na srečo so nekateri že ugotovili, da je dopust mnogo lepši in tudi cenejši junija ali pa septembra.

Naši delavci v počitniški skupnosti ne letujejo pod enakimi pogoji, ker nekateri tozdi ne pokrivajo razlik (letos se je DO PMI pridružila še Elektromontaža, kar nam je povzročilo odpoved letovanja več kot 40 njihovih delavcev).

Nekateri še vedno mislijo, da mora biti porcija v lastnem domu obilna in zastoj, kako poravnati stroške jih pa ne zanima.

Pogrešamo tudi več sodelovanja s tozdi, ki imajo lastne kapacitete (teh je skupno več kot v počitniški skupnosti). Odprto vprašanje so tudi vlaganja v počitniško skupnost ali počitniške zmogljivosti, ki so od tozda do tozda različna.

Zavedamo se, da je počitniška skupnost ustanovljena zato, da omogoča prijeten in cenen dopust našim delavcem. Za uresničitev tega cilja pa je potrebno sodelovanje vseh tozdov in delovnih skupnosti.

TONE ŠTRUS

Obnova doma na Vojskem je primer ene od skupnih akcij v našem sozdu, v kateri žal sodelujejo le ljubljanski tozdi in vsi tozdi delovne organizacije Livar. Dejstvo je, da imamo v IMP-ju poleg skupne počitniške skupnosti organizirano počitniško dejavnost še na raznih koncih čeprav bi bili najbrž z združenimi močmi uspešnejši.

Dom na Vojskem bo lepši in prostornejši

Dom na Vojskem je že popolnoma spremenil svojo podobo. Ponaša se že z novo streho, prav tako z lepo belo fasado, tako da se že vidi, kako lep objekt bo pridobila naša Počitniška skupnost.

Glavna pridobitev bo seveda nazidek dvorane z desetimi sobami in 25 posteljami. Nadzidek že stoji, notranja dela pa še tečejo. Prav tako še ni končano preurejanje kuhinje, ki bo dobila dimnik in štedilnik na trdo gorivo, prestavili pa bodo tudi hladilne omare. Skratka, medtem ko je fasada že vsa nova, bleščeča bela, je v domu še pravo gradbišče. Pa tudi okolica je še neurejena in kaže, da bo dela še precej.

Delavci idrijskega Zidgrada obljublajo, da bo dom zanesljivo obnovljen do novega leta, predstavniki naše Počitniške skupnosti pa skrbijo, kajti idrijski zidarji so bili doslej žal precej počasni, dela je pa še veliko. Za Silvestrovo je dom razprodan in res nerodno bo, če takrat še ne bo dograjen.

Toda čeprav obnavljanje ne teče tako hitro, kot smo pričakovali, je že očitno, da bomo dobili res lep dom. Tudi skrbnica Marica Petrič, ki zdaj kuha zidarjem, že kar težko čaka, da bo lahko dom odprla gostom.

»Doslej smo imeli le štiri sobe in dve skupni ležišči, kar je bilo premalo. Skupna ležišča niso rešitev za ljudi, ki pridejo na počitnice. Planinci so s skupnimi ležišči zadovoljni, če pa pride družina na počitnice, si seveda želi sobo.«

V nadzidku bodo na Vojskem uredili lične sobe, tako da bo dom lahko bolj zaseden. Pri tem je treba povedati, da Marica slovi kot izredna kuharica.

In kaj človek lahko počne na Vojskem.

»Predvsem je po Vojskarski planoti nešteto lepih sprehajal-

nih poti« pravi Marica. Znamenita je partizanska tiskarna Slovenija, do katere je od doma trideset ur hoda. Odprta je od pomladi, do konca oktobra. A tudi če se znajdete na Vojskem zunaj sezone, pa bi si radi ogledali tiskarno, bo Marica že našla koga, da bo obvestil oskrbnika Angela Skoka, ki menda še nikomur ni rekel ne, če je želel videti ta zanimivi partizanski spomenik. Drug, žalosten, spomin na vojno pa je partizansko pokopališče Vojsčica, kjer leži 305 borcev, ki so padli v zadnji sovražnikovi ofenzivi leta 1945.

Za ljubitelje smučanja sta na Vojskem dve vlečnici. Marica pričakuje, da bodo pozimi iz Tia spet pripeljali ratrak, ki ga zdaj nekaj popravljajo.

Kaj pa sneg? »Še vsako leto smo imeli dosti snega — razen lani. Ampak upam, da bo letos bolj, oziroma tako, kot smo na Vojskem vajeni,« pravi Marica.

Pa še to: Denar za obnovo doma na Vojskem združujejo vsi ljubljanski tozdi in Livar. Planinsko društvo IMP pa je obljubilo, da bo pomagalo z delovno akcijo. Toda čiščenje doma, kar so obljubili planinci bo prišlo na vrsto šele, ko bodo zidarji končali svoje delo. Upamo, da bo to čim prej.

L. J.

Letovanja v Livarju

Kmetije vežejo

Livar ima za letovanje svojih delavcev 8 prikolic, ki so postavljene na Pagu, na Krku in v Rovinju. Sezono za koriščenje prikolic začne ta delovna organizacija v začetku junija in jo zaključi konec septembra.

Letos je v prikolicah letovalo okoli 70 delavcev s svojimi družinami, nekaj Livarjevih delavcev pa je dopuste preživel v okviru organizacij združenega dela, kjer so zaposleni njihovi zakonci. 10 Livarjevih delavcev pa je šlo na dopust prek počitniške skupnosti sozda in jim Livar ni regresiral cen oskrbnega dne. Tisti delavci, ki so letovali v Livarjevih prikolicah, so plačali različno ceno za prikolicu pač glede na osebni dohodek. Tako so nekateri plačali polno ceno (letos je bila 460,00 dinarjev dnevno) zanj, delavci z nižjimi osebnimi dohodki pa približno polovico te cene.

Livarjevi delavci se zanimajo predvsem za tako obliko letovanja, saj je cenejša kot katera druga. Zato so se v tej delovni organizaciji določili, da bodo letos kupili še eno prikolicu. Ugotavljajo pa v Livarju, da

njihovi delavci še vedno premalo koristijo počitniške zmogljivosti, ki jih imajo na razpolago. Vzrok za to je predvsem v tem, da so delavci kmetije in da ves letni dopust izkoristijo predvsem za kmečka dela. Hkrati pa tudi ugotavljajo, da pa vendar narašča zanimanje za letovanje v okviru Livarja ne le v poletnih mesecih pač pa tudi v zimskih.

V Livarju spodbujajo zimski šport (tek na smučeh). Zato organizirajo skoraj vse zimske sobote ali tudi nedelje smučarske prevoze s svojimi avtobusi. Pridobiti želijo nekaj prostorov za zimska letovanja v Kranjski gori ali na Koblji. Zato se zanimajo za akcijo v zvezi z gradnjo počitniških prostorov v okviru sozda: V ta namen so delno že izločili sredstva po zaključnem računu za leto 1982 in želijo, da bi se ta zadeva rešila vsaj prihodnje leto.

M. P.

Letovanja v Montaži Maribor

Premalo prikolic za vse

Mariborski tozd Montaža ima za letovanje svojih delavcev na razpolago 8 prikolic, od katerih sta 2 postavljeni v Medulinu, Funčani, 2 v Pakoštanah ter 2 v Zatonu.

Prikolice so na morju celoletne, delavci pa jih koristijo v poletni sezoni od 1. junija do 30. septembra.

Za počitniške prikolice je bilo prijavljenih 76 delavcev tozda Montaža. Komisija za razporeditev delavcev v prikolice, ki je imenoval sindikat tozda, je lahko razporedila v prikolice 52 delavcev. Ostali prijavljeni delavci, ki so bili v prikolicah prejšnja leta, so šli potem na dopust v zasebni režiji.

Komisija se je pri izboru nala po načelu, naj bi prikolice koristili predvsem delavci z višjimi osebnimi dohodki in z večjim številom družinskih članov. Komisija je upoštevala željo, da se vsako leto nekaj stvari prihodnje najti v kampu, ki so prvič prijavili za koriščenje prikolic.

Cena za koriščenje prikolic je bila za vse delavce in za vse prikolice enaka — to je dnevno 337,00 dinarjev za prikolicu, ki je ekonomska cena. Vsi delavci tozdu so za dopust dobili regres skladu s pravilnikom, ki določa višino regresa.

Delavci so bili zadovoljni s takim načinom dopusta z regresi in izjemami, ki so imeli pombe na lokacijo prikolic v kampu. Zato bodo skušali v prihodnje najti v kampu ustrenejšo lokacijo za prikolice.

Prikolice so zelo dobo opremljene. Oddelek za vzdrževanje tozda Montaža je napravil spisek za opremo prikolic, ki je bil namenjen z veliko domiselnostjo in občutkom za opremo. Glede na to, da se vsako leto nekaj stvari prihodnje najti v kampu, ki so prvič prijavili za koriščenje prikolic.

V bodoče namerava tozda kupovati prikolice že prihodnje leto bodo kupili 2, saj se delavci zelo zanimajo za tovrstno dopustovanje.

Pa še to

Ob vstopu v 1984

Me pa res zanima, kaj si bomo skušali v novem letu...